

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2011 рік

№ 6 (240)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

В навчальних закладах Дніпропетровщини пролунав останній дзвоник. Привітати школярів зі значною подією до шкіл та ліцеїв завітали керівники обласної державної адміністрації і обласної ради, міст та районів області. Заступник голови обласної державної адміністрації **Марія ПУСТОВА** відвідала «Дніпропетровський обласний медичний ліцей-інтернат „Дніпро“», поздоровила колектив ліцею з хвилюючим святом останнього дзвоника і передала особисті вітання від голови облдержадміністрації О.Ю. Вілкула і голови обласної ради Є.Г. Удода. Двом найкращим випускницям цього навчального закладу **Анні ПАХОЛЬЧУК** та **Олександрі ЛЕСОВІЙ** Марія Іванівна вручила золоті медалі. Детальніше про святковий захід читайте в дописі «**Свято „Останній дзвоник—2011“ у Комунальному закладі освіти „Дніпропетровський обласний медичний ліцей-інтернат „Дніпро“**» на 25 сторінці номеру.

"БОРИСТЕН" — літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник.

Шеф-редактор Фідель СУХОНІС

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Валентин Валентин Васильович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор, доктор історичних наук, професор
Світлана Сергіївна Ільченко - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, факультет філології, доктор історичних наук, професор
Шандра Євген Карлович - Національний гірничий університет ім. Дніпропетровська, професор кафедри історії політичної партії, доктор історичних наук, професор
Юрій Олександр Андрійович - Інститут міжнародних відносин та міжнародної політики Київського університету імені Шевченка, доктор історичних наук, професор
Валентина Віталіївна Олександрівна - Національний гірничий університет ім. Дніпропетровська, професор кафедри історії політичної партії, доктор історичних наук, професор
Попович Анатолій Михайлович - Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри історії держави, доктор історичних наук, професор
Дмитро Володимир Дмитрович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, факультет філософії, доктор філософських наук, професор
Заворотська Ніна Іванівна - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор
Шандра Михайлович Альбертович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, факультет історичних наук, доктор історичних наук, професор
Ткач Микола Миколайович - Дніпропетровський національний університет імені Шевченка, факультет філософських наук, професор, головний редактор журналу ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук
Григоренко Петро Іванович - Дніпропетровський національний університет внутрішніх справ, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук
Варшавський Анатолій Костянтинович - Інститут міжнародних відносин та міжнародної політики НАН України ім. Коби, професор кафедри міжнародних відносин та дипломатії, професор
Степанко Дмитро Володимир - Інститут міжнародних відносин та міжнародної політики НАН України ім. Коби, доктор історичних наук, кандидат філософських наук, професор
Грица Сергій Іванович - Інститут міжнародних відносин та міжнародної політики НАН України ім. Коби, професор кафедри міжнародних відносин та дипломатії, професор
Найдан Олександр Євгенович - Інститут міжнародних відносин та міжнародної політики НАН України ім. Коби, професор кафедри міжнародних відносин та дипломатії, професор
Клименко Світлана Іванівна - Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор
Шандра Василь Михайлович - Карпатський державний університет ім. Яворського, доктор історичних наук, кандидат філології, професор
Коростов - Івано-Франківський університет

Прислання в редакцію:
 у Києві - Юрій Зедорюк, Т. 044-482-26-58, 050-469-88-03.
 у США: Bohdan Fominchuk, INC 8118 Woodcroft Ave., Arlington, Va. PL 00005-2749 USA, Bohdan Chelyuk 45 Mountain Ave, Warren, N. J. 07059, e-mail: fominchuk@earthlink.net, USA та Bohdan Mr. V. Bohdanuk, 74 Oakridge, Wallington, N. J. 07098, USA.
 у Канаді: Mr. J. Stoch, 80 Gw Hill Dr Apt. 414, Toronto, Ont. M0S 3C9, Canada.
 у Румунії: Віктор Вігні STB, 1 Decembrie 7 Blok 19-8e B. Ap. 8885 Nisina Jml Tulcea, Romania.
 у Бразилії: Paulo Nardozzi AL, Augusto Bello, 04, 785-80410-140 Curitiba, PR BRAZIL.
 у Австралії: Mr. Fedii Habelko 5, Rescoe C. T., Glenelg VIC, Australia - 3046 T & Fax: 08-83061997.
 у Туреччині: Sibelhan Özgü, Ate Rabin, 15/1, Lud, Turkey.
 у Польщі: Jurek Hinczulek, ul. rozki 55 17-100 Białek Podlaski, Polska.
 Журнал наділяється безкоштовно поштою Промислом України.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами в своїх статтях, доповідях, листівках тощо. Редакція не несе відповідальності за матеріали, які жовналист надіслав. Редакція несе відповідальність за своїм правом редагування матеріалів без згоди автора.

Адреса: "Бористен", електронна пошта 791, 19008, Дніпропетровськ, Україна. Телефони: 050-340-26-27, (056) 713-52-58.

Серія KB, реєстр. номер 10084-4556 PR Рівнозначна довідка.

ЗАСНОВНИКИ: Дніпропетровська інтелектуальна громадська організація "Гомаристен" ініціювала видання журналу "Бористен", Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

ВІДАВЦІ: Дніпропетровська інтелектуальна громадська організація "Гомаристен" ініціювала видання журналу "Бористен", міжнародна громадська організація "Гомаристен", Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9-го квітня 2008 року за номером №1-03/4 журнал вважається науковим факультетним факультетом України, у яких публікуються основні результати дослідницьких робіт з історії, філософії, політичних наук, міжнародних відносин та культурології.

E-mail: borysten@ukr.net
 Наша вебсторінка: www.borysten.org.ua
 Номер редакційного чи друкувального відділу редакції НАН України.
 Підписки до друку: 30 жовтня 2011 р. Формат А4/24,6 друк офсетний
 Умова друку: прк 2/34
 Зам. № 1062. Тпр. 1500.
ТОВ "Перша львівська друкарня".
 Адреса: вул. Сталінового фронту, 11-а, м. Палагодівка Дніпропетровської обл., Україна, 51400.

**УКРАЇНО,
 ти - моя
 молитва...**
Василь СИМОНЕНКО

З Б І Р Н И К

Микола ТКАЧ

МОЯ УКРАЇНА

На росах, на водах,
 На всіх переходах
 Курличеш мені в журавлиних ключах,
 Моя Україно,
 Родима країно,
 Ясна небеса в материнських очах.
 Я чую твій голос,
 Пшеничний твій колос
 У душу мені засіває зерно.
 Моя Україно,
 Колиско-каліно,
 Пізнати тебе мені щастя дано.
 З тобою розлука —
 Гірка моя мука,
 Печаль журавля без гнізда в чужині.
 Моя Україно,
 Білявко-хатино,
 З твого вікна світить доля мені.

Олександр ОЛЕСЬ

ПІСНЯ

Живи, Україно, живи для краси,
 Для сили, для правди, для волі!
 Шуми, Україно, як рідні ліси,
 Як вітер в широкому полі.

До суду тебе не скують ланцюги,
 І руки не скрутять ворожі:
 Стоять твої вірні сини навкруги
 З шаблями в руках на сторожі.

Стоять, присягають тобі на шаблях
 І жити, і вмерти з тобою,
 І прапори рідні в кривавих боях
 Ніколи не вкрити ганьбою!

Петро ОСАДЧУК

УКРАЇНА МОЯ ПОЧИНАЄТЬСЯ

Україна моя починається
 Там, де туга моя кінчається,
 Край дороги, як пісня чайна,
 Починається Україна.

Україна моя починається
 Там, де палуба грізно хитається,
 Там, де в клетках Чорного моря,
 Б'є панцерник у царство горя.

Україна моя починається
 Там, де панство навіки кінчається,
 Де смереки у вільних Карпатах,
 Як ракети, стоять на катах.

Україна моя починається
 Там, де доля моя усміхається,
 І, як небо, як даль солов'їна,
 Не кінчається Україна.

ЗМІСТ

М. Ткач «МОЯ УКРАЇНА»; О. Олесь «ПІСНЯ»; П. Осадчук, «УКРАЇНА МОЯ ПОЧИНАЄТЬСЯ». 2 с. обкл.

Зміст; Ф. Сухоніс, «ЛЕОНІД КУЧМА: «...НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ СВІЙ ПЕРШИЙ ДЕНЬ НА ФІЗТЕХУ. НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ ДРУЗІВ, ЯКИХ ТАМ ЗНАЙШОВ — ДЯКУВАТИ БОГУ, БАГАТО З НИХ ЩЕ Й ДОСІ ЗІ МНОЮ...»». 1-2 с.с.

Інф. ГУОН ОДА, «13—14 травня у Кривому Розі відбувся Єврофорум «Дніпропетровщина — Україна — Європейський Союз»; Лариса СУТУЛІНА, «З ЛЮБОВ'Ю ДО УКРАЇНИ». 3 с.

С. ТОРУБАРОВ, «Прес-центр НГУ випускає... журналістів». 4 с.

Еліна Заржицька, «На Дніпропетровщині визначили кращого майстра з професії «Штукатур». 5 с.

Раїса ХЕЙЛИК, (США), «МІСТ ЧЕРЕЗ ОКЕАНИ». 4-7 с.с.

Роксолана П. ЗОРІВЧАК, «І ХТО Ж БУВ БИ ЩЕ ТАКИМ ЖЕРТОВНИМ?!...». 8-9 с.с.

Юлія РОЖКО, «ІННОВАЦІЇ ТА ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ: ВІД ІДЕЇ ДО ПРИБУТКУ»; «РОЗВИТОК КОРПОРАТИВНОЇ БІЗНЕСКУЛЬТУРИ в НГУ»; Валентина Шабета, «Національний гірничий університет — сьомий серед 200 кращих вузів України в 2011 році». 10-11 с.с.

Л. ЯКОБЧУК, Л. ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ, «ПРО БІБЛІО»; М. Мокієнко, «Лекції професора Л. Якобчука у Дніпропетровську». 12-13 с.с.

Ж. В. КОЛОІЗ, «НОВІ ГРАНИ УКРАЇНСЬКОЇ ФУНКЦІОНАЛІСТИКИ». 14-15 с.с.

Оксана ЛЕВИЦЬКА, «Майстерня «РІДНА ШКОЛА» у Торонто. Вітаємо!». 16-17 с.с.

Інф. ДНУ, «XXI-МУ СТОЛІТТЮ БУТИ ГУМАНІТАРНИМ». 18 с.

Кольорова вставка: виставка Г. ХОЛОДА; Ф. Сухоніс, «І знову я в Америці»; «Від нашого репрезентанта в США пана Іларіона ХЕЙЛИКА».

Інф. ДНУ, «З КУРГАНУ — ДО МУЗЕЮ». 19 с.

Еліна ЗАРЖИЦЬКА, «Скарби часу і простору Наталії Дев'яток»; журі конкурсу творчої молоді Івана та Марусі ГНИП, «МИСТЕЦЬКЕ ЗМАГАННЯ НЕ ЛИШЕ ДИЯ МАЙСТРІВ ПЕРА». 20-21 с.с.

Любов ВАСИЛІВ-БАЗЮК, «Сучасний поет Богдан Пастух і його творчість». 22 с.

Інф. ГУОН ОДА, «Освітня Чернівецької області високо оцінили здобутки обласної влади Дніпропетровщини у галузі розвитку освіти». 23 с.

Віра КРИВА, «ДЕТРОЙТ — ВЕЛИЧАВЕ ВІДЗНАЧЕННЯ 75-ТИ ЛІТТЯ ЗАСНУВАННЯ ОКРУГИ СУА»; Еліна ЗАРЖИЦЬКА, «Свято «Останній дзвоник—2011» у Комунальному закладі освіти «Дніпропетровський обласний медичний лицей-інтернат „Дніпро“». 24-25 с.с.

Інф. ДНУ, «ДОСВІД ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ»; Петро БРИНЯК «Моє слово про журнал «Бористен»!». 26-27 с.с.

Аліна СОЛНИШКІНА, «В ШКОЛІ МОЛОДОГО ВЧЕНОГО ВИХОВУЮТЬ ЛІДЕРІВ СУЧАСНОЇ НАУКИ». 28-29 с.с.

Є. БАДІН, «ТОПОНІМІЧНІ ТАВРА НА ТІЛІ УКРАЇНИ». 30 с.

Інф. ДНУ, «РАДА СТУДЕНТІВ ДНУ ПРОВЕЛА ЗВІТНО-ВИБОРЧУ КОНФЕРЕНЦІЮ». 31 с.

Інф. ДНУ, «ЕКСПОРТ ВИСОКИХ ОСВІТНІХ СТАНДАРТІВ»; Дмитро КОРФ, «ЗБЕРЕЖЕМО МІЩАНЦІВ ВОДЯНОЇ НИВИ НАШОГО КРАЮ». 32-33 с.с.

Наталія ФЕДЬКО, «КРИВАВІ РАНИ УКРАЇНИ». 34 с.

Ірина СОБОЛЬ, «Подарунки надихнули малят на нові творчі фантазії». 35 с.

Дарина Сухоніс, «Біль. Один на двох». 36 с.

Мудрість народів світу; реклама. 3-4 с.с. обкл.

• ДО 60-Я ФІЗИКО-ТЕХНІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ДНУ

ЛЕОНІД КУЧМА: «...НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ СВІЙ ПЕРШИЙ ДЕНЬ НА ФІЗТЕХУ. НІКОЛИ НЕ ЗАБУДУ ДРУЗІВ, ЯКИХ ТАМ ЗНАЙШОВ — ДЯКУВАТИ БОГУ, БАГАТО З НИХ ЩЕ Й ДОСІ ЗІ МНОЮ...»

Ми вже повідомляли на шпальтах «Бористену», що редакція щомісячника бере участь в підготовці ювілейного науково-популярного та історичного збірника «Секретний підрозділ галюзі. Частина друга» (голова редакційної ради видання, ректор ДНУ Микола Поляков; науковий керівник, проректор Валентин Іваненко), присвяченого шестидесятилітньому ювілею фізико-технічного факультету Дніпропетровського Національного Університету. Серед публікацій, котрі мають побачити світ у цій книзі, нижче й подана розмова. Певний її символізм полягає в тому, що інтерв'ю у одного з найславетніших випускників фізтеху, другого президента України Леоніда Кучми взяв так само вихованець цього факультету, шеф-редактор журналу «Бористен», письменник Фідель Сухоніс. Через 24 роки після того, як у 1960 році фізико-технічний факультет закінчив Леонід Данилович, він також отримав диплом ФТФ. Отож, нижче поданий діалог можна ще й вважати перегуком «фізтеховських» поколінь.

— Слово «університет» в моїй юності звучало так гучно та дзвінко, що поступити туди здавалося найбільшим досягненням у житті, найвищою вершиною. Це додавало впевненості у своїх силах.

— Миного вже більше півсторіччя, як Ви закінчили «фізтех» — поважний відтинок часу в житті кожної людини. За ці роки Ви багато побачили, встигли, осягнули. Зрозуміло, також що Ви один з тих випускників ФТФ чия доля склалася найбільш значуще та успішно. Але студентська пора тим і прекрасна, бо полишає подих свіжості і принакності стосунків поміж людьми назавжди. З ким із своїх однокурсників, друзів, з якими навчалися на «фізтехові», Ви підтримуєте стосунки і по-сьогодні? Чому, на Вашу думку, навіть президентське крісло не може бути перепорою на шляху студентського братства «фізтехівців»?

— Ніколи не забуду свій перший день на Фізтеху. Ніколи не забуду друзів, яких там знайшов — дякувати Богу, багато з них ще й досі зі мною. Ніколи не забуду уроків Фізтеху: мислити системно, відчувати механізм і в цілому, і як сукупність складових, розуміти їхню взаємодію на усіх рівнях. Ця фізтехівська «культура думки» виявилася незамінною, ко-

ли мені довелося працювати на чолі складних та надскладних систем — КБ «Південного» та «Південмашу», згодом — держави Україна...

— «Фізтех» був (особливо у роки, коли Ви навчалися) і залишається факультетом не лише специфічного характеру, а який потребує особливих знань, здібностей, підготовки, як нині прийнято говорити, інтерактивності від абітурієнта. З огляду на це, що слугувало для Вас стимулом поступати саме на фізико-технічний факультет?

— Школа Фізтеху була однією з найкращих, з найзатребуваніших у СРСР. З його випускниками можна було зустрітися по всій країні, в усіх ключових точках нашої галузі: наукових, конструкторських та виробничих. Згадаю лише декількох із тих, з ким мав честь та задоволення спільної праці: Віталія Догужієва — міністра загального машинобудування та першого заступника голови уряду СРСР, Юрія Семьонова — генерального конструктора НВО «Енергія», Станіслава Конюхова — генерального конструктора та генерального директора НПО «Південне». У Фізтеху дуже потужний викладацький склад. Такі унікальні викладачі, як Веніамін Давідсон та Володимир Мосаковський зробили вагомий внесок у виховання майбутніх конструкторів.

— Для кожного з нас «альма-матір», як перше кохання, залишається щемливим спогадом на все життя. І природно, що більшість, навіть через довгі роки після закінчення ВУЗу, прагне чимось прислужити рідному факультетові. Ви мали унікальну можливість посприяти фізико-технічному факультету з крісла президента країни. Чим Ви допомогли фізико-технічному факультету? Що хотіли зробити, але з якихось причин не встигли чи не змогли?

За часів мого президентства при всій завантаженості державними справами я намагався постійно підтримувати зв'язок з рідним фізтехом, університетом, цікавився ходом модернізації на-

вчально-виховного і наукового процесу, матеріальної бази, допомагав чим міг у вирішенні загальних проблем. За цей час здійснив шість робочих візитів до Alma mater, в тому числі побував на урочистостях з нагоди відзначення її ювілеїв (1998, 2003), 50-річчя фізико-технічного факультету (2001), а після завершення президентської каденції щороку у вересні відвідую університет, радіо його все новим й новим здобуткам, із задоволенням спостерігаю, як зростає імідж та авторитет одного з найпотужніших, елітних вищих навчальних закладів України класичного типу.

І кожна з таких поїздок — для мене свято, можливість повернутися і, так би мовити, знову доторкнутися до своєї студентської юності, до тієї прекрасної, чутливо щемкої пори, коли ми з неабияким завзяттям «гризли» граніт науки і осягали премудрості нової, утаємниченої спеціальності ракетобудівника на «секретному» фізико-технічному факультеті, займалися громадськими справами, самодіяльною творчістю, брали участь в освоєнні цілинних земель, вперше освічувалися в коханні... Все це справді незабутнє.

Приємно усвідомлювати, що за моєї підтримки вдалося помітно оновити інфраструктуру університету, зокрема, здійснити серйозні ремонтні роботи з частковою заміною обладнання на таких об'єктах, як навчально-лабораторні корпуси №2, 3 (де ще ми навчались), 10 (де навчаються нинішні фізтехівці), гуртожиток №1 (де я мешкав у студентські роки), Палац студентів. Особливо пишаюся своєю особистою причетністю до реконструкції та якісної модернізації фундаментальної наукової бібліотеки, яка є однією з кращих у вузівському співтоваристві України, і головного навчально-адміністративного корпусу №1 на проспекті Гагаріна, який став справжньою окрасою не тільки університетського містечка, а й нагірної частини обласного центру. Тим самим створені сприятливі умови для високоефективної повсякденної праці та навчання нау-

ково-педагогічного персоналу і студентів університету.

А ще хотів би додати, що ось уже кілька років поспіль група кращих студентів — фізтехівців, моїх колег, отримують іменні стипендії Президентського фонду Леоніда Кучми «Україна»...

— За шість десятиріч діяльності фізико-технічного факультету змінилися не лише покоління випускників, формувалися і утверджувалися нові наукові школи, напрямки роботи тощо. Радикальних змін зазнав соціально-політичний устрій в країні. З огляду на це зрозуміло, що сьогоднішні студенти, викладачі фізтеху працюють та вчаться зовсім в інших реаліях, аніж це було за часів навчання Вашої генерації й навіть мого покоління...

— Хочу побажати студентам та випускникам Фізтеху сьогоднішнього бути достойними славних традицій факультету та своїми майбутніми досягненнями самим примножувати їх. Розумію, що знайти гідне застосування професійним знанням зараз важче, ніж у наші часи, коли фахівців не вистачало, а наука та виробництво з нетерпінням чекали на кожного з них. Розумію. Але сподіваюся, що програми державної підтримки талановитої молоді стануть реальністю. Держава має не на словах, а своїми справами допомагати молоді. І фізтехівці, як і випускники інших факультетів та інших університетів держави, зможуть знайти себе для України, як і Україна знайде їх для себе.

— І насамкінець не уникнути традиційного: щоб Ви хотіли побажати, можливо, якими мріями та сподіваннями поділитися з тими, хто візьме до рук цю книгу?

— І ще: бажаю теперішнім фізтехівцям за роки навчання знайти таких же справжніх друзів на усе життя, якими для мене стали та лишаються Володимир Команов, Віктор Хазов, Юрій Мошненко, Ігор Ханін, Федір Аврахов, Михайло Якушкін. Тому що студентське братство — найміцніше та найнадійніше.

Фідель Сухоніс

13—14 ТРАВНЯ У КРИВОМУ РОЗІ ВІДБУВСЯ ЄВРОФОРУМ «ДНІПРОПЕТРОВЩИНА — УКРАЇНА — ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ»

Захід проведено з метою залучення учнівської молоді, педагогічних працівників до спільної діяльності з вивчення структури, ролі та значення Європейського Союзу.

До Кривого Рогу прибули делегації міст та сільських районів Дніпропетровської області (32 делегації, 53 делегації шкільних евоклубів міста), лідери-волонтери, представники Міністерства освіти і

науки, молоді та спорту України, Головного управління освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації, посольства Республіки Польща в Україні, міських спілок поляків та німців.

Всього — 850 учасників та 600 дітей — учасників театралізованого дійства.

Свято розпочалося із проходження парад учасників вулицями міста до Палацу молоді і студентів, де відбулось урочисте відкриття Єврофоруму. Після закінчення у парку ім. Б.Хмельницького пройшов Євроярмарок, де кожна делегація представляла визначену країну Європи з використанням фотоальбомів, національної кухні

країн тощо. Далі гості та учасники заходу мали змогу поринути в надзвичайний світ вальсу та розкішних феєрверків — перший день свята завершував дипломатичний прийом у Палаці культури міста.

Наступного дня розпочалась активна інтелектуальна діяльність: школярі обирали одну з трьох пропозицій — взяти участь у прес-конференції «Молодь у європейському просторі», рольовій грі «Міні-сесія регіонального Європейського Молодіжного Парламенту» чи курсі-презентації туристичних екскурсійних маршрутів «Подорожуємо Європою».

Як відомо, Кривий Ріг розтягнувся більш ніж на 100 км, тож «Європа» затишно розташувалась на його вулицях і скверах.

Інформаційна служба ГУОН ОДА.

■

Лариса СУТУЛІНА,

член Координаційної Ради Центру португальської мови, викладач кафедри романської філології,

З ЛЮБОВ'Ю ДО УКРАЇНИ

Зустріч студентів ДНУ імені О.Гончара з Вірою ВОВК та Зоєю ЛІСОВСЬКОЮ

12 травня 2011 року Центр португальської мови ДНУ імені О. Гончара приймав у себе дорогих гостей — відому поетесу Віру Вовк і художницю Зою Лісовську.

Віра Вовк (справжнє ім'я — Віра Остапівна Селянська) — українська письменниця, літерату-

ральному Університеті Ріо-де-Жанейро. Відзначена Літературними преміями ім. Івана Франка, премією Благовість, лауреат Шевченківської премії, котрої удостоєна за книги: «Поезії», «Проза», «Спогади», «Сьома печать», «Ромен-зілля», а також переклади української класики та творів сучасної літератури португальською мовою. Виступала з літературними

доповідями, лекціями й авторськими вечорами у Нью-Йорку, Вашингтоні, Філадельфії, Клівленді, Чикаго, Детройті, Торонто, Монреалі, Оттаві, Ванкувері, Лондоні, Парижі, Римі, Мадриді, Мюнхені, Буенос-Айресі, Києві, Львові.

Зоя Лісовська — визнана у світі художниця, подруга та ілюстратор літературних творів Віри Вовк. Виставляла свої картини у Мюнхені, Нью-Йорку, Женеві, Лозанні, Римі та Ріо-де-Жанейро.

Шановних гостей супроводжував Фідель Анатолійович Сухоніс — сучасний український письменник, шеф-редактор журналу Бористен.

Присутнім на зустрічі студентам, а особливо тим, які вивчають португальську мову, було дуже цікаво спілкуватися з поетесою, почути про культурні традиції Бразилії, життя та інтереси бразильської молоді. У своїй розповіді про напрямки та тенденції сучасної бразильської прози Віра Вовк зазначила такі імена як Грасільяно Рамуш де Олівейра, Жуан Гімарайнш Роза, Карлос Друммонд де Андраде та інші. «Специфічно українське і бразильське слово може бути дуже цікавим для світу, і не обов'язково сьогодні країнам орієнтуватися на культуру заходу, адже що міг, захід вже сказав», — зазначила пані Віра.

Зустріч, яка проходила в атмосфері дружби та родинності, завершилась теплими словами подяки організаторів ст. викладача Кіркової І.С. та викладача Сутуліної Л.Г., а студенти ДНУ імені О. Гончара ще довго дискутували з нашими шановними гостями з приводу різноманітних літературних питань.

■

ознавець, прозаїк, драматург і перекладач на португальську мову української поезії, пише українською, німецькою і португальською мовами, проживає у Бразилії. Професор німецької літератури в Дер-

Стас ТОРУБАРОВ,

студент гр. ПЗ—07, від імені студентського прес-центру

ПРЕС-ЦЕНТР НГУ ВИПУСКАЄ... ЖУРНАЛІСТІВ

Понад 10 років у нашому університеті працює студентський прес-центр і виходить газета «Студент НГУ». З легкої руки провідного редактора Надії Іллівни Гринько, яка організувала зі здібних студентів справжню інформагенцію, у «дорослому» прес-центрі НГУ ніколи не буває тихо. Між лекціями на перервах ми, юні кореспонденти, біжимо сюди, приносимо свої дописи й отримуємо нові завдання від нинішнього нашого шеф-редактора Валентини Вікторівни Шабеті. Не забуває свою «журналістську» неню й перший редактор «Студента НГУ» Віталій Марченко, випускник ММФ.

Цікавий факт — з чотирьох головних редакторів «Студента» двоє стали професійними журналістами. Приміром, Вікторія Какубава, незважаючи на дві спеціаль-

Ректор вітає.

2010 року, коли Геннадій Григорович запросив всю творчу команду прес-центру НГУ разом з фото- й відеооператорами до кабінету рек-

ректора проінформував ще й про майбутні плани нашого автономного науково-дослідницького вузу, які, ми впевнені, обов'язково будуть

Геннадій Півняк і журналісти.

ності, здобуті в університеті (програміст і юрист) нині працює кореспондентом в одній з інформаційних агенцій міста. Ольга Юдіна, цьогорічна випускниця, планує також піти журналістською стежиною і вже здобула гарну практику в одній з дніпропетровських міських газет.

По правді сказати, журналістська робота студентів була б не можлива без підтримки ректора — Геннадія Григоровича Півняка. Юних дописувачів він знає в обличчя, бо часто влаштовує робочі зустрічі з нами. На цих невеликих прес-конференціях ми також навчаємося. Спількування з ректором Григоровичем, як завжди, приносить багато позитиву і виливається у цікаві інтерв'ю і статті. Так було й 3 червня

тора й привітав нас з Днем журналіста України.

втілені в життя. Дякуємо ректорові за щирі побажання і в свою чергу

Журналісти Ліка МУШКУДАНІ і Тая МИХАЙЛЕНКО.

Ми горді тим, що про останні новини з життя рідної Альма матер дізнаємося першими. А на зустрічі

бажаємо рідному університетові процвітання на довгі-довгі роки.

НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ ВИЗНАЧИЛИ КРАЩОГО МАЙСТРА З ПРОФЕСІЇ «ШТУКАТУР»

На Дніпропетровщині пройшов III етап Всеукраїнського конкурсу фахової майстерності з професії «Штукатур».

У ньому взяли участь випускники 27 професійно-технічних навчальних закладів України, переможці двох попередніх етапів — у професійно-технічному навчальному закладі та обласного.

Конкурс проходив на базі Дніпродзержинського центру підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівництва та автотранспорту. «Конкурси фахової майстерності є дуже важливою формою оцінки якості професійної освіти. Такі змагання не тільки популяризують робочі спеціальності серед молодих фахівців, а й допомагають їм набувати нових знань та обмінюватися досвідом», — відкриваючи захід, сказала заступник голови облдержадміністрації Марія Іванівна Пустова.

Вона зазначила, що підвищення престижу робітничих спеціальностей — це вимога, яку ставить губернатор Олександр Вілкул і якої вимагає час.

За словами Марії Іванівни, навчальний заклад для проведення конкурсу Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України було визначено не випадково — він є опорним серед будівельного профілю в області та одним із кращих в Україні.

«Тут створено всі умови для підготовки фахівців будівельної галузі: високий рівень навчально-ви-

ховного процесу, інтенсивність педагогічних пошуків, активність викладачів та майстрів виробничого навчання зі створення навчальних та методичних розробок, а навчально-методична база відповідає державним стандартам професійно-технічної освіти», — підкреслила заступник голови облдержадміністрації.

На базі навчального закладу працюють два навчально-практичні центри, головним завданням яких є ознайомлення з сучасними будівельними матеріалами та впровадження їх у навчальний процес і виробництво.

Відповідно до програми проведення конкурсу педагогічні працівники професійно-технічних навчальних закладів України мали можливість ознайомитись з передовим педагогічним досвідом будівельних навчальних закладів Дніпропетровської області, переглянути майстер-клас з впровадження новітніх будівельних технологій компанії «КНАУФ МАРКЕТИНГ» (Україна) у виконанні фахівців, стати учасниками обласного свята «Профтехосвіта — 2011», відвідати історично-культурні місця Дніпропетровська та Дніпродзержинська.

Умови конкурсу передбачали теоретичні та практичні завдання (опорядження поверхні декоративною штукатуркою).

Переможці конкурсу матимуть пільги при вступі до вищих навчальних закладів.

За результатами Всеукраїнського конкурсу журі визначило переможців:

Перше місце — **БЕРЕЖНИК РОМАН МИХАЙЛОВИЧ** — учень Західно-Донбаського професійного ліцею Дніпропетровської області;

Друге — **ПОТИШНЯК ІВАН МИХАЙЛОВИЧ** — учень Вищого професійного училища № 2 м. Херсона;

Третє — **МАКСИМЕНКО ВОЛОДИМИР ОЛЕГОВИЧ** — учень Вищого професійного училища № 2 м. Рівне;

Четверте — **ДАВАЛЬНИЦЬКИЙ ВОЛОДИМИР ЮРІЙОВИЧ** — учень Вищого професійного училища № 7, м. Калуш Івано-Франківської області;

П'яте — **ГОЛУБ ДМИТРО МИКОЛАЙОВИЧ** — учень Севастопольського центру професійно-технічної освіти;

Шосте місце — **КАЛИНЮК БОГДАН АНАТОЛІЙОВИЧ** — учень Чернівецького Вищого професійного училища № 24.

Конкурсантам, які виявили найкращі здібності з деяких конкретних видів робіт, було вручено грамоти за номінаціями та сувеніри від управління у справах сім'ї та молоді Дніпродзержинської міської ради.

Переможці конкурсу матимуть пільги при вступі до вищих навчальних закладів.

Еліна ЗАРЖИЦЬКА

Раїса ХЕЙЛИК, (США)

МІСТ ЧЕРЕЗ ОКЕАНИ

Частина сьома

(Продовження. Початок у № 1 за 2011 рік)

Наступними тижнями після новин про жахливу долю Ігора, мої нічні марева почали відпружуватись, Ігореві жартівливі усміхнені привиди більше не з'являлися в снах як раніше, потроху звичайна щоденність влилась в моє життя і цілком повільно Ігор розстанув у невимірному тумані часу.

Спека та задушлива вологість сповільнювали кожного, праця виконувалась з передбаченим повільним темпом, але я залюбки, час від часу, ходила пішки додому в цьому засліплюючому полуднево-му сонці, коли вулиці і хідники мерехтіли у хвилях гарячого повітря.

Як звичай, після вечері ми виходили на веранду, щоб вхопити свіжого вечірнього вітерцю, там Надія малювала або вишивала, я читала, а П'єр переглядав газету. Того вечора з нудьги і байдужості, майже механічно так само взяла газету і переглянула заголовки. Аж раптом немов би якесь створіння мене вкусило, я підскочила, напружуючи очі на оголошення, де великими літерами повідомлялось, що група (Ретабло де Маравіл'яс) Перелік Див прибуде до Маракаїбо на виступи в декількох театрах, як також в Готель Дель Лаґо де Маракаїбо. На той час щойно збудований готель був найелегантніший, де всі «ХТО Є ХТО» з еліти Маракаїбо прагнули себе продемонструвати аби лише потрапити на шпальти газет.

Думка, що я, цілком вірогідно, через три тижні матиму можливість побачити моїх колишніх приятельок, переповнювала мене хвилюванням. Це була велика подія в культурному житті міста. П'єр зарезервував для нас місця на згаданій імпрезі та я з нетерпінням чекала на цей особливий день і часами перед сном повторювала па танців з надією, що мої ноги ще їх не забули.

Тиждень перед подією, моя сестра вручила мені лист від директора Ретабло. Той прохав мене зробити йому ласку — долучитися до групи, як «гість» в день виступу. Я подумала, що навіть дикі коні не втримають мене від виступу. У день імпрези я з захопленням

зустріла всіх моїх приятелів. Ми залюбки пригадували усі щемливі епізоди нашого спілкування в минулому. Мене так само здивувало, що й ніби не було перерви в моїй мистецькій кар'єрі. Я добре відтворювала кожен рух, кожне па. Публіка виявилася вдячною. За це ми обдарували її додатковим коротким танком, далі переслідувані енергійними аплодисментами, ми всі пішли до заброньованих кімнат для Ретабло. Як вже всі відпочили та наше збудження і емоції втихомирились, директор наблизився до мене з надією, що я змінила думку після цього виступу і вернусь до групи, а коли так, то він пообіцяв дати мені танок сольо зі славного BABALU AYE. Танок Бабалу Ає, з ритмом барабанів та монотонний спів має почуття сили, ця екзотична комбінація гіпнолізує і переносить глядача у світ Voodoo і Santeria (вууду і сантерія). Цей виступ танку сольо є мрія танцюристів Ретабло, отож ми домовились зустрітись для проби на другий день і так я знову була затягнута в магичне коло Ретабло де Маравіл'яс.

Баба Лу — це один з африканських богів, а для племені Йоруба (Yoruba) зі Східної Африки цей божок Баба Лу є найбільш значущим. Він також є головним божеством для інших, племен насильно привезених на Карибські острови під час работоргівлі. Релігійність племен Яруби є найбільш розповсюджена в «новому світі», особливо на Кубі, де більшість населення є африканського кореня, але їх оригінальні вірування перемішалися з Вууду (Voodoo), ритуал жертви звірів, та Сантерія (Santeria), мішана африканська віра з християнською.

Наступного ранку, після холодного душу, вернулось до мене нормальне почуття реальності і я вирішила остаточно переговорити з керівником групи. Справа в тому, що під час репетиції танку Бабалу Ає раптом відчула неприємні емоції, скутість у рухах. А найголовніше — падати на коліна і кланятись цьому, для мене невідомому африканському божкові, було

для мене морально не прийнятним. Я повідомила директорові моє остаточне рішення. І той відчувши мою тверду постанову, не став наполягати...

КАРАКАС

Зустріч з моїми старими приятелями розбудила в мені бажання повороту до моєї родини, брата та до моїх приятелів, та ще і школа чекала на мене. Порадилась з Надією і П'єром і з їхнім благословінням місяць пізніше повернулась до Каракасу, де було так багато споминів з мого дитинства, а в глибині душі лишилася спокута, що я полишала мою сестру саму в цій спекотній і вологій частині країни. Протягом довгих місяців в Маракаїбо без товариства я відчувала потребу наздогнати втрачене. Новий режим Перез-Гіменеза взявся з шаленою швидкістю модернізувати країну, особливо столицю. В Каракасі нові будинки, дороги, тунелі, університети, театри споруджувались повсюдно. Старе, ще колоніальне обличчя міста, заступали нові будови із використанням скла і металу. Щойно прокладені широкі дороги скорочували час подорожі. Більш ефективно почала діяти поліція. Вона успішно боролася з вуличним криміналом. І тепер вночі публіка могла вештатись вулицями без остраху. Прогрес ішов великими кроками, витискаючи провінційні нашарування в щоденності, вводячи модерний спосіб, життя до якого ми старались звикнути.

Наша українська молодь часто ходила на забави до Російського Клубу, створеного втікачами з царської еліти, там збиралась «вища класа» і хоч більшість моїх приятелів були українці, ми полюбили там танцювати.

Ми також провідували Український Клуб, коли оголошувались забави. Між моїми приятелями був високий стрункий хлопець, Юрій, кого я вибирала між інших, бо він був чудовим танцюристом і, як ми виходили на танцювальну площадку, то між нами була чиста магія. Власне, Юрій пізніше познайомив мене з Іларіоном, коли ми зайшли в Український Клуб.

Вийшла зі школи, а по дорозі додому раптом посипав дощ. Вся безнадійно мокра, шукала якийсь захисний притулок, як тут нізвідки з'явився Іларіон на авто: «Сідай!» Я прийняла його запрошення і сіла напружено, притулилася до дверей, якнайдалі від нього. Під час подорожі до мого помешкання, дощ вщух так скоро як і почався, Іларіон наполіг провести мене до дверей, як водилося за латинським звичаєм. Мусіла з чемності запросити його всередину.

В розмові з мою мамою він був цікавий, інтелігентний і чарівний, а я спостерігаючи, тихо сиділа з бажанням, щоб він скоро пішов геть. Однак, матуся пригостила його своїм славним домашнім квасом. Хто б не пробував квас, приготовлений мою матір'ю, всі декларували, що це найкращий квас, який вони коли-небудь пробували. Так що після декількох ковтків, його похвала наслідували інших у таких випадках. Моя мама була велич в приготуванні смачних страв лиш з кількох звичайних інгредієнтів, її винаходи були безкінечними, коли йшлося про приготування їжі, її делікатними стравами насолоджувалось багато гостей. Хоч декотрі незапрошені знайомі з'являлися мов тінь при наших дверях і здавалось, що вони таки планували якраз попасти в обідній час, щоб посмакувати простим, але смачним меню. В її тяжкому житті мама легко вивчала базові кулінарні страви, її квас, її млинці, її кефір, її локшина, що плавала в маслі з часником, ніби не з цього світу югурт, квашені огірки в наперцьованому сокові, а понад все — борщ, котрому не було рівня. А як мама з печі витягне гарячу хлібину, відірве величеські кусники, ще паруючий шматок натре часником, намаже смальцем тоді дає нам, дітям, які вже були в очікуванні хрумкого гарячого смаковиння. Хто потребував ті дорогі цукерки, коли ми мали славний гарячий кусень хліба з часником!

В скорому, Іларіон і його мати прибули до нас візитою. Моя майбутня свекруха не сподобала відразу. Мене дратував її важкий погляд, спрямований на мене. Атмосфера зустрічі тяжіла насиченістю електрики немов перед грізною грозою. І моя мати, і мати Іларіона були подібні до досвідчених борців, невидиме змагання сили волі ясно відчувалося перед віртуальною битвою за долю своїх дітей, але в той самий час, вони ки-

дали приємні компліменти одна другій. Моя мати попросила мене вийти надвір і я, в хмарах невідомого почуття, вийшла і сіла на сходах, сильний вітер доносив розмови до моїх вух. Їх розмова була чемна, наповнена тезами з тасмним значенням. З одного боку була мати напроти опонента, котрий хоче вирвати від неї її сина. Тут була також моя мати, котра не мала наміру здаватись, коли йшлося про найкраще для мене майбуття. Моя захисниця акцентувала увагу щодо першого шлюбу Іларіона, бажала вияснити майбутню ситуацію стосовно його першої дружини і їхніх дітей. Але ж я не знала про його одруження, ситуація була така, що мені ніколи не випало дізнаватись про його сімейний статус, таке питання не існувало серед моїх приятелів і претендентів, бо вони були самотніми, і чому це мало бути відмінне з Іларіоном? Дивні почуття вирували в моїй голові, розуміння непростих обставин полишали мене і я злегковажила.... Він пообіцяв моїй матері, що його діти ніколи не будуть проблемою між нами, вони завжди будуть при їх матері так як документи розлучення констатували і, що моє спілкування з ними окреслене лиш рідкісними візитами.

Але незважаючи на таку обіцянку, пару років пізніше, коли ми устаткувались в США в нашому маленькому домі, тиждень перед Великоднем, Іларіон приголомшив мене фактом, що ми їдемо на летовище забрати його двох дітей, котрі будуть жити з нами. Я пригадала цікавий сон, що приснився мені кілька днів раніше. Сиділа на березі великої безмежно широкої річки, розчісуючи моє довге волосся, коли далеко на горизонті появилася маленький човен на якому двоє хлопців впевнено веслюють до мого берега. Після зустрічі обох наших матерів ми офіційно стали ходити разом, як пара, хоч «моя сторона» була незадоволена. Іларіона тверда мета була, щоб одружитись в скорому часі, а я, пригадувала йому, що Надія і П'єр подорожували за кордоном і ми мусимо чекати. За два місяці після наших заручень, ми одружились. Наше прийняття відбулось у великому апартаменті Надії та П'єра в Касальті. Гості — виключно колеги по праці, приятелі і родичі, декотрі добре знані, деякі просто добрі люди. Вирішили провідати Ко-

лумбію якихось 1 500 км автотом. Подорожували вдень, а ночі проводили в домах приятелів або в готелях, бо ніхто при здоровому стані розуму не подорожує Венесуелою вночі, бо це дорівнює майже самогубству, отож ми провідували приятелів у Валенсії, Маракай, Баркісімето, нарешті зупинились в Маракайбо в домі моєї сестри Наді, потім далі на південь через густі джунглі, що пролягали по обох боках вузької дороги Пан-Американ в керунок до Колумбії. Дорогою час від часу зупинялись, милуючись горами в даліні, цікавою екзотичною флорою, часами, коли зустрічались оголошення про близькість небезпечних диких звірів, ми скоренько тікали. Якщо стрімкі річки захоплювали мою увагу, Іларіон зупиняв авто, бо там було багато дивного до спостереження в цій майже дикій частині Венесуели. Доїжджаючи ближче до Меріди, зустріли нас часті дощі, але дорога висувувалась майже відразу від сонця, вода підіймалася вгору паровими хмарами. Дорогою сильна рефлексія раннього сонця засліплювала наш зір, дивні ритмічні поштовхи автотом дивували нас, аж якось ми глянули на узбіччя дороги. Там, розтягнені через дорогу, були сотні гадюк, вигріваючись на ранішньому сонці. Переїзди через безліч плазунів розхитували автотомбиль. Розуміння цього викликало у мене нудоту і страх. Отож, Іларіон приспішив автотом, щоб знайти вільний відтинок дороги для зупинки. Але я боялась виходити з автотом з увагою, що плазуни десь там причепилися до коліс. Дорога Пан-Американ щойно збудована, поверхня покрита чорним асфальтом, який швидко нагрівається, тому вранці всі гади поблизу дороги вилазять на ній погрітись. Це марево пам'ятатиму ціле життя. Нарешті прибули до Тачіра, останній штат Венесуели перед кордоном з Колумбією, і тут місцеві повідомили нас, що далі подорожувати — це лиш на власний ризик, особливо через розмір нашого автотомбиль, коло двох тонн ваги. Сильні дощі порозмивали в багатьох місцях дорогу і в додаток до цього — багато небезпечного елементу вештається довкола. Наша подорож зупинилась в Тачіра, ми провели там два дні перед поворотом додому.

(Далі буде).

Роксолана П. ЗОРІВЧАК,

заслужений працівник освіти України, професор Львівського національного університету імені Івана Франка.

І ХТО Ж БУВ БИ ЩЕ ТАКИМ ЖЕРТОВНИМ?!...

До 75-річчя від дня народження британської перекладачки Віри Річ.

Віра (насправді Faith Elizabeth Joan) Річ народилася і виховувалася в англійській родині. Хист до віршування прокинувся в неї рано: з десятирічного віку писала вірші, а з п'ятнадцятирічного — публікувала їх. Українцю Віри Річ започатковано понад півстоліття тому. 24 квітня 1956 р. вона — студентка Оксфордського університету (коледж Св. Гільди, спеціальність — давньоанглійська та давньоанглійська мови) святкувала своє 20-річчя. У цей день дівчина була приголомшена дивною пропозицією: перекладати англійською мовою українську поезію. Висловив її аспірант-українець Володимир Микула, якого зустрічала часто в студентському клубі «Звільніть Європу!». В. Микула працював тоді над новаторською для англомовного світу темою — про радянську політику з національного питання в Україні. Згодом протягом чотирьох років (1971—1974) у лондонському кварталнику «The Ukrainian Review» («Український огляд») він публікуватиме своє дослідження на цю тему, детально розглядаючи діяльність М. Скрипника, М. Хвилювого, В. Задонського та ін. Віра ж про Україну тоді ще майже нічого не знала. Поталанило В. Микулі переконати молоденьку англійку (у молодості все видається легким, молодь беручка), що зможе швидко вивчити українську мову та познайомитися з українською історією та культурою. Так розпочалася її перекладацька діяльність. Переклала навіть своє ім'я — і увійшла в літературу як Віра Річ.

Тонка художня особистість, вона зуміла відчувати велич художнього слова України і збагнула, яку виняткову відповідальність бере на себе, намагаючись представити англомовному світові духове ество українського народу. Віра Річ віддалася перекладацькій творчості вповні. З часом охопило її незбориме бажання перекладати твори, зокрема Т. Шевченка, І. Франка та Лесі Українки, бо усвідомила, що ці поети належать не тільки Україні, а й всьому людству, хоча кожне їхнє слово — про Україну. Розкошуючи українським словом, намагалася проникнути в художній світ незвичного світом нації і відтворити бодай частково цей світ засобами рідної англійської мови для читача зовсім іншої історії, зовсім іншого побуту, зовсім іншої ментальності. В Інституті славистики Лондонського університету (Віра продовжувала там навчання) — цьому науковому осередкові україністики — мала повний доступ до українознавчої літератури. Чимало допоміг перекладачці Віктор Свобода (справжнє ім'я та прізвище — Віталій Тканов) родом із Степової України, що працював в Інституті славистики викладачем передусім російської мови, але чий науковий інтереси були українознавчими. Поліпшенню якості перекладів неабияк сприяв П. Зайцев, котрий уважно вчитувався в чорнові варіанти та робив свої конструктивні зауваження.

Першим твором, що його переклала Віра, був «Пролог» до Франкової поеми «Мойсей», другим — сонет М. Зерова «У травні». Обидва переклади опубліковано в першому випуску «The Ukrainian Review» («Український огляд») 1957 р.

На початку 60-х років у Великобританії, як і в усьому світі (передусім там, де химерна доля закинула українців), готувалися до Шевченкових ювілеїв 1961 та 1964 р.р. Утворений 1960 р. Шевченківський ювілейний комітет Великобританії накреслив грандіозне завдання (зокрема враховуючи малочисельність українського населення у Великобританії, малу кількість українознавців там) — опублікувати всі твори Т. Шевченка англійською мовою в нових перекладах. Том перший (у кількох книгах) мав би охопити всю віршовану спадщину поета, том другий — прозу, том третій — драматичні твори, щоденник, листування. Незабаром переклади Шевченкових творів, що вийшли з-під пера Віри Річ, з'явилися в британській періодиці. Першим опубліковано переклад поеми «Кавказ» — у всьому випуску «The Ukrainian Review» за 1959 р. Поряд подано розвідку Віри Річ про цей вічний твір. Протягом 1959—1969 рр. Віра Річ опублікувала переклади 51 твору Т. Шевченка (у тому числі — дев'яти поем) та уривка з поеми «Княжна». Шістнадцять творів — «Причинна», «Неофіти», «Холодний яр», «Чигрине, Чигрине...», «Маленькій Мар'яні» та ін. — перекладено вперше. Більшість перекладів (38) уміщено в збірці «Song out of Darkness» («Пісня з темряви»), опублікованій у Лондоні 1961 р. Чимало перекладів з'явилося в періодиці Великобританії, зокрема в «The Ukrainian Review», де опубліковано цикл «В казематі» (1965), поезії «Сон» («На панщині...», 1964), «На вічну пам'ять Котляревському» (1969, 1998), «До Основ'яненка» (1993), «Лічу в неволі дні і ночі...» (перша редакція), «Подражаніє її псалму», «Я не нездаю, нівроку...» (1994). На пам'ятнику Т. Шевченка в Вашингтоні (відкрито 27 червня 1964 р.) викарбовано в перекладі Віри Річ уривок з поеми «Кавказ». 2007 р. кийське видавництво «Мистецтво» опублікувало вибрані поезії Т. Шевченка в оригіналі та в перекладах Віри Річ. У книзі вміщено репродукції найкращих зразків живопису та графіки, що вдало розкривають різноманітність таланту Т. Шевченка — поета і художника, його універсальність. У книзі — 92 віршові твори Т. Шевченка, з них 39 нових перекладів, зокрема, балад «Русалка» і «Тополя», віршів «Нашо мені чорні брови...», «Коло гаю в чистім полю...», «Доля», «Муза» та ін. Вірш «Думка» («Тяжко-важко в світі жити...») загалом англійською мовою перекладено вперше. У раніше зроблені переклади Віра Річ внесла чимало удосконалень, зокрема, творів: «Думка» («Тече вода в синє море...»), «Тарасова ніч», «Розрита могилка», «Чигрине, Чигрине...». Вона також переклала передмову І. М. Дзюби до цього видання.

Багато працювала Віра Річ над перекладами творів І. Франка. 1973 р. заходами наукового товариства імені Шевченка опубліковано в Нью-Йорку поему «Мойсей» у її перекладі разом з деякими перекладами Франкових творів, що їх здійснив П. Канді. У кварталнику «The Ukrainian Review» опубліковано ще деякі Франкові твори в перекладі Віри Річ, а саме: «Жіноче серце, чи ти лід студений...» (1961, ч. 3), «Дидія» (1966, ч. 3), «Великдень! Боже мій великий!» (18-ий розділ з поеми «Панські жарти» — 1966, ч. 3), «Тюремні сонети» (I-IX, 1967, ч. 2), «Вічний революціонер» (1968, ч. 1), вірш «Не пора, не пора...» (цикл «Україна» — 1992, ч. 4), «Камеярі» (1992, ч. 4), частину циклу «Веснянки» (1993, ч. 2). Найновіша опублікована Франкіна Віри Річ — це легенда «Смерть Каїна» («The Ukrainian Review», 1998, № 2) та твір «Великі роковини» («The Ukrainian Review», 1998, №. 4). На жаль, у рукописах уже давно лежить цикл «Поет», значна частина циклу «Excelsior!». поема «Іван Вишенський».

Віра Річ переклала також декілька більших за обсягом творів Лесі Українки: драматичні поеми «Кассандра», «Оргія», драму «Камінний господар», поему «Роберт Брюс, король шотландський», а також ліричні перлини: цикл «Сім струн», «Contra spem spero!», «І ти колись боролась, мов Ізраїль...», «Епілог». Переклади виїшли окремою збіркою під заголомком «Selected works» («Вибрані твори») 1968 р. у Торонто з вичерпним Лесезнавчим нарисом професора Оттавського університету К. Біди. Найновіша Лесіана Віри Річ — це драматичні поеми «Бояриня», «Вавилонський полон» та драма-феєрія «Лісова пісня». Усі три переклади опублікував «The Ukrainian Review» у 1992—1994 роках.

Загалом, Віра Річ переклала поезії 50 українських авторів. У її перекладацькому доробку — твори українських поетів XVII-XVIII ст. (серед них Мазепин вірш «Ой горе тій чайці, чайці небозі...»), вірші М. Шашкевича, новітня українська поезія — твори Є. Плузника, П. Филиповича, Л. Костенко, Є. Гуцала, М. Ореста, А. Содомори та ін.

Писала Віра Річ і власні вірші. В 1962—69 рр. видавала присвячений поезії журнал «Manifold» («Розмаїття»), поновила це видання 1998 р. Вона — автор поетичних збірок «Ескізи» (1960), «Передвісники й образи» (1963), «Спадщина мрій» (1964). В останній з названих збірок уміщено вірш «Elizabeth, the Wise King's daughter» про доньку Ярослава Мудрого. Під впливом серпневих подій 1991 р., щаслива щастям українського та білоруського народів, Віра Річ написала вірш «Prologue» («Be swift, my friends, be swift») «Пролог» («Не баріться, друзі мої»). Помаранчева революція надихнула її на створення мультимедійного дійства «Україна: від Мазепи до Майдану» — стислої історії багатовікової боротьби українського народу за волю, як її представлено в українській поезії. Як же донесла Віра Річ українське художнє слово до своїх земляків? Аналіз перекладів та зіставлення їх з оригіналами

показує, що вона добре почувалася в ролі перекладачки-інтелектуаліста з її, так би мовити, фаховим двомовним та двокультурним статусом. Вона ніколи не дозволяла собі будь-якої поспішності чи недбалості, поверхневого ковзання по матеріалі. У її перекладах майже немає випадків креолізації (надмірного впливу культури-рецептора) чи, навпаки, екзотизму (засилля культури оригіналу). Її перекладам властива дисципліна вірша, відточеність слова, висока поетична культура, ерудиція, досконала техніка віршування.

Дуже позитивним в перекладах Віри Річ є послідовно реалізований принцип фонетичної транскрипції як єдиного доречний при передачі звучання українських географічних назв, імен та прізвищ англійськими графемами (у межах звуково-графемних можливостей англійської мови).

Віра Річ завжди мала переконання, що найсвятіший обов'язок перекладача — передавати засобами цільової мови не тільки зміст оригіналу, а і його поетичні своєрідності — риму, ритм, алітерацію та ін. Успереч панівним тенденціям, вона намагалася відтворювати в перекладах просодичні властивості оригінальних текстів, що оцінюється дуже позитивно. Адже не може того бути, щоб англійськомовний читач зовсім не сприймав римованої і ритмічної поезії і відчував лише вільний вірш, який часто позбавляє поезії поетичності.

У доробку Віри Річ — вартісні літературознавчі статті з україніки. Крім уже згадуваних статей, вона — автор розвідок про І. Франка та англійських поетів, про Т. Шевченка та В. Шекспіра, про «Бояриню» Лесі Українки, про одруження доньки Ярослава Мудрого — Єлизавети з норвезьким королем Гарольдом та про висвітлення цієї події в скандинавських джерелах. Ці статті цікаві тим, що їхній автор — глибокий знавець рідної англійської літератури і, отже, розглядає явища нашої літератури у контексті англійської культури. Розглядає всебічно, широко використовуючи праці дослідників з України.

Віра Річ перекладала також польську поезію, зокрема твори Ц. Норвіда, давньоанглійський та давньоскандинавський епоси. За дорученням ЮНЕСКО вона упорядкувала новітню антологію білоруської поезії від 1828 року, переклала її англійською мовою, написала до неї передмову й коментарі. Антологія під заголовком «Like water, like fire» («Наче вода, наче вогонь») вийшла друком у Лондоні 1971 р. У 1984 р. Віра Річ опублікувала дуже цікаву монографію «Образ єврея у білоруській літературі». Вона переклала також поезію М. Богдановича, Змітрока Бядулі та Алеся Гаруна (опубліковано в Лондоні 1982 р.) та сонети Янки Купали для багатомовного видання (Мінськ, 2002). 2004 р. вийшла в перекладі Віри Річ білінгвальна збірка віршів білоруських поетів про Волю. І нам би таке видання опублікувати!

Віра Річ — член Пен-клубу (з 1961) та Королівського інституту міжнародних відносин (з 1978), дописувач до провідних англійських періодичних видань, зокрема про стан освіти та науки в колишньому Радянському Союзі та загалом у Східній та Центральній Європі. Протягом двадцяти років (1969—1989) вона постійно подавала статті до британського наукового тижневика «Nature» («Природа»). Її матеріали часто друкували тижневики «The Economist» («Економіст»), «The Times Higher Education Supplement» («Таймз: Додаток про вищу освіту»), «The Sunday Times» («Недільний Таймз»), «Physics World» («Світ фізики»), «The Tablet» («Записник»), «The World Today» («Світ сьогодні»), «Index on Censorship» («Індекс цензури»).

На жаль, перекладачка, що понад п'ятдесят років життя віддала перекладові творів української літератури, донедавна не могла похвалитися належною увагою з боку українських науковців і літераторів, зокрема діаспори, хоча реальне поцінування перекладів, конструктивна критика їй, як і кожному перекладачеві, — необхідна. При тоталітарному режимі Віра Річ досить швидко потрапила в списки заборонених перекладачів в Україні, як тільки з'явилися її перші переклади. Перша позитивна звістка про неї в «Літературній Україні» датується 14 березня 1991 р. В людей, необізнаних з системою «тоталітарної пильності», може виникнути запитання: чому ж Віра Річ стала «неблагонадійною»? На це спрацювало чимало чинників. Підозру викликало навіть її приbrane ім'я. Але головний чинник полягає у тому, що тоталітарний режим загалом не був зацікавлений у популяризації української літератури в світі. До того ж, Віра Річ друкувала свої переклади та статті в кварталнику «The Ukrainian Review» виразно анти тоталітарного спрямування. Під впливом праць Ж. А. Медведєва (які перекладала англійською мовою) посвятилася боротьбі за права людини, зокрема в державах тоталітарного режиму.

В незалежній Україні намагаються надолужити втрачене і всебічно дослідити творчість Віри Річ, цієї творчої особистості «абсолютного літературного смаку». Ми повинні віддати належне перекладачці, яка ціною самовідданої праці впродовж понад п'яти десятиріч гідно репрезентувала Україну в світі. Висунення кандидатури Віри Річ на Перекладацьку премію імені Івана Франка Спілки письменників України зніціювала 1996 р. Львівська організація НС-

ПУ. Віра Річ стала лауреатом цієї премії 1997 р. Коли у травні 1998 р. приїхала до Києва на запрошення НСПУ, мала змогу уперше в житті поклонитися Канівській Святині. На Загальних зборах Наукового товариства імені Шевченка у Львові 17 березня 2005 р. Віру Річ — одноставно обрано Дійсним членом НТШ. 24 серпня 2006 р. Указом Президента України Віру Річ нагороджено Орденом Княгині Ольги Третього ступеня. У жовтні 2007 р. Національна спілка письменників України вручила Вірі Річ «Почесну відзнаку».

Від 1998 р. Віра Річ була частим і дуже бажаним гостем у Франковому університеті у Львові. У грудні 2005 р. Віра Річ перебувала у Львові на запрошення керівництва Львівського національного університету імені Івана Франка. Мала зустрічі з ректором університету — проф. І. О. Вакарчуком, з викладачами й студентами. 12 грудня 2005 р. брала активну участь в розширеному засіданні кафедри перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура цього ж університету, на якому обговорювано і рекомендовано до захисту кандидатську дисертацію Ганни Косів на тему «Перекладацький метод Віри Річ як інтерпретатора української літератури». Завдяки присутності Віри Річ, це обговорення було надзвичайно цікаве й корисне — і не лише для дисертантки. У 2006 р. Г. М. Косів захистила першу (і дотепер єдину в Україні) перекладознавчу дисертацію, присвячену творчості Віри Річ. Свій ювілей у квітні 2006 р. Віра Річ відзначала в Україні — у Львові та в Києві. Тоді ж уперше побувала в Нагуєвичях, була захоплена Франковими святинями там.

У листопаді 2008 р. Віра Річ взяла участь у Міжнародній конференції у Львові, присвяченій сторіччю від дня народження Григорія Кочура. На цій конференції вона виступила з доповіддю про переклад Шекспірового «Гамлета», що його здійснив Г. Кочур. У лютому 2009 року Віра Річ востаннє побувала у Львові, відвідала майстерню Є. Безніска, та Літературно-меморіальний музей Івана Франка, послухала в Львівському театрі опери та балету ім. С. Крушельницької оперу «Мойсей» М. Скорика, прочитала декілька перекладознавчих лекцій кохувірцям — студентам кафедри перекладознавства і контрастивної лінгвістики. Протягом останніх років готувала до перевидання свій переклад Франкового «Мойсея». Планувалася білінгва з ілюстраціями заслуженого художника України Є. І. Безніска. Ото ж Віра Річ задумувалася над кожним словом і висловом оригіналу, прискіпливо переробляла свій переклад, вносячи до нього зміни. Випрацювала Віра Річ також детальні коментарі до поеми для англійськомовного читача. Та, на жаль, нового видання «Мойсея» їй уже не поталанить побачити.

У вересні 2009 р. Віра Річ збиралася приїхати до Києва та взяти участь у Міжнародній науково-мистецькій конференції «Вплив магії Миколи Гоголя на світовий та український літературні процеси», приуроченій до 200-річчя від дня народження письменника. На жаль, за станом здоров'я приїхати не змогла, але у перший день конференції її доповідь про вірш Т. Шевченка «Гоголю» зачитав професор-фізик Лондонського університету і близький друг п. Віри доктор Алан Флаверс. Як повідомив мене відомий український літературознавець і культуролог Д. Дроздовський, після доповіді доктор А. Флаверс налагодив зі свого мобільного телефону прямий зв'язок з Вірою Річ у Лондоні. Перекладачка перепросила, що вона не змогла приїхати на конференцію і почула у відповідь шквал оплесків і слова глибокої подяки за її подвижництво заради утвердження художнього слова України в англійськомовному світі.

Попри важку хворобу, працювала Віра Річ до останніх днів життя. 13 грудня 2009 р. датується її останній лист електронною поштою до мене, у якому вона повідомляє про працю над власним франкознавчим нарисом до білінгви «Мойсей», а також просить надіслати їй для перекладу вірші українських авторів про Різдво. 20 грудня 2009 р. Віра Річ відійшла у вічність.

Смерть Віри Річ — трагедія для англійськомовної Шевченкіани. Напередодні Шевченкових ювілеїв 2011 та 2014 років немає нікого, хто б зумів на її рівні відтворювати всю глибину Шевченкової поезії для англійськомовного світу. Зворушливо, що некролог Віри Річ у газеті «The Times» за 25 січня 2010 р. автор Ю. Бендер закінчив останню строфою Шевченкового «Заповіту» в її перекладі: «Then in that great family / A family new and free, / Do not forget, with good intent / Speak quietly of me».

Віра Річ залишила своїм друзям заповіт, щоб місцем її вічного спокою став Канів. Виконати її бажання було нелегко. Та все ж друзі, зокрема доктор А. Флаверс, спеціаліст з ядерної фізики з Лондонського університету та заступник головного редактора журналу «Всесвіт», канд. філол. наук Д. Дроздовський домоглися, здається, неможливого, і 15 квітня прах Віри Річ перевезено на Козачу гору в Квневі. За ухвалою НТШ, Дійсним членом якого Віра Річ була, на могильній плиті викарбовано уривок з вірша Т. Шевченка «Мені однаково...» в оригіналі та в англійськомовному перекладі Віри Річ.

ІННОВАЦІЇ ТА ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ: ВІД ІДЕЇ ДО ПРИБУТКУ

Під такою назвою вже вдруге Національний гірничий університет спільно з Дніпропетровською торгово-промисловою палатою проводить наукову конференцію, реалізуючи на практиці головну ідею розвитку нашої

держави — розбудову інноваційної економіки.

Головною метою проведення конференції є підвищення рівня усвідомлення науковцями та бізнесменами командних завдань кожного у здійсненні трансферу технологій. Адже цей механізм може ефективно працювати тільки при наявності глибокого розуміння науковцями економічних аспектів упровадження власних розробок, а бізнесменами — необхідності співпрацювати з винахідниками заради економічного успіху.

Саме таке спільне розуміння єдиних завдань і прагнення до кооперації неодноразово висловлювали ректор НГУ академік НАН України Геннадій Півняк та президент Дніпропетровської торгово-промислової палати Віталій Жмуренко. Відкриваючи конференцію у НГУ, наш випускник Віталій Жмуренко зазначив, що торгово-промислова палата завжди відкрита до співпраці з вченими, чимало послуг надається саме для науковців, які прагнуть комерціалізувати результати своїх досліджень.

Учасники конференції з багатьох міст України одноставно відзначили її результативність. Якщо торік у Центрі розвитку підприємництва «Бізнес-інкубатор НГУ», який є головним координатором конференції, обговорювались тільки моделі функціонування інкубаторів в Україні на прикладі Донецького міського інкубатора, то цього року учасники конференції вже дискутували з приводу шляхів комерціалізації конкретних наукових проектів вчених НГУ.

участь заступник начальника управління інвестицій та інновацій Донецької обласної ради Олена Сколова, директор Донецького міського бізнес-інкубатора Роман Ободець, було визначено план спільних дій щодо кожного проекту. Побажаємо нашим молодим вченим та організаторам конференції подальших успіхів у розробці реальних бізнес-планів та залучення інвестиційних ресурсів. А хто зацікавився можливістю розробки інноваційних бізнес-планів або має конструктивні поради з приводу проведення конференції, вас з радістю чекають у Бізнес-інкубаторі Національного гірничого університету (корпус 10, кімната 205, e-mail: BiNNU@i.ua).

РОЗВИТОК КОРПОРАТИВНОЇ БІЗНЕС-КУЛЬТУРИ В НГУ

«Дайте гроші на мою бізнес-ідею!» З таких слів зазвичай починається розмова зі студентами про підприємництво та відкриття власної справи. «У мене ідей багато — потрібен інвестор», — самовпевнено говорять молоді люди. Однак на запитання того інвестора, скільки, коли повернете та з яким прибутком, чомусь мовчать та кліпають очима. Тому що ніхто й ніколи серйозно не замислювався над втіленням своєї мрії — з економічними розрахунками та вивченням ринку. Молоді здається, що бізнес — це дорогої машини, вілли та курорти! Але ніхто не задумувався над тим, що це, у першу чергу, кропітка, складна, відповідальна справа. І щоб відповісти на зазначені вище питання треба провести неабиякі дослідження та попрацювати як слід!

Ось для того, щоб розвінчати міф у тих, хто вважає бізнес справою батьківських зв'язків, і для того, щоб підтримати тих студентів, які мають бажання та працьовитість стати справжніми бізнесменами, і було започатковано у Бізнес-інкубаторі НГУ надзвичайний проєкт, фінал якого відбувся 11 квітня.

«Першочергово ректоратом університету перед інкубатором ставилася задача розробки інноваційних бізнес-планів для вчених, однак не залишаються поза нашою увагою і студенти», — зазначила директор Бізнес-інкубатора НГУ Марина Пашкевич. Протягом двох місяців дві команди студентів розробляли разом з партнером БІ НГУ керівником проєкту «Студія бізнес-ідей „Startup“» Едуардом Базилевським свої інноваційні бізнес-плани. Ця освітня технологія має декілька принципових відмінностей від традиційних тренінгів та майстер-класів, лекцій та практичних занять. По-перше, студенти працюють у міжфахових командах: технологи разом з економістами. І це дозволяє розвивати у них корпоративну культуру взаємодії різних спеціалістів, які розмовляють різною фаховою мовою. По-друге, робота ведеться у режимі коучингу: дві години на тиждень спілкування з бізнесменами команди вистачало на те, щоб побачити свої помилки при складанні бізнес-плану та отримати серйозне домашнє завдання з опрацювання ринків, ризиків, конкурентного середовища тощо. Ну чим не той рівень самостійної роботи, до якого так прагнуть викладачі згідно принципів Болонської деклара-

ції. І по-третє, цілі роботи команд ставилися не навчальні, а реальні, що у декілька разів підвищувало відповідальність виконавців, складність питань та реалістичність відповідей на них. Організатори проєкту зізнаються, що було все: і сльози, й радість, і розчарування, тому що бізнесмени люди суворі — вони у цяцянки не граються. На презентації 11 квітня журі, яке складалося з представників бізнесу та інвестиційних компаній, одностайно відзначило кращий проєкт конкурсу. У презентаціях проєктів було все: розрахунки грошових потоків, рентабельність, аналіз ринку, маркетингова стратегія, бізнес-модель, оцінка ризиків! Та кращий є кращий! Однак для присутніх на заході батьків не було ні переможених, ні переможців, тому що виконували проєкти цілими родинами і навчалися всі разом! Якщо помітив читач, у статті

не розкривається зміст проєктів, але ж цього вимагає комерційна таємниця! Адже ще раз підкреслимо — проєкти цілком реальні! Отже залишається побажати нашим студентам реалізувати всі свої мрії, стати успішними та самодостатніми у цьому житті!

P.S. Наприкінці презентації один з інвесторів запитав у членів команди-переможця: чи готові вони зараз взяти гроші? На що менеджер команди відповів: «Зараз — ні. Ми ще студенти і не гарантуємо, що зможемо цим займатися на всі 100%. Адже треба навчатися, а гроші слід вчасно повернути». Чим зірвав бурхливі оплески. Погодьтеся, шановні друзі, скільки відповідальності та самооцінки у цій відповіді, скільки досвіду! В добру путь, проєкт БІ НГУ!

Підготувала Юлія РОЖКО

НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ — СЬОМИЙ СЕРЕД 200 КРАЩИХ ВУЗІВ УКРАЇНИ В 2011 РОЦІ

Газета «Дзеркало тижня» опублікувала результати щорічного рейтингу вузів 2011 за проєктом «ТОП-200 Україна». У цьому році проєкт вишов в'яте. На сьомому місці у списку першої десятки кращих вузів — НГУ. В нумерології сімка — це символ благоденствання. Тобто, будемо сподіватися, що й надалі наш вуз працюватиме стабільно й довго.

Результати щорічного рейтингу вузів «Компас» для Національного

гірничого університету також важливі й націлюють його на нові здобутки в освітній і науковій сфері. Крім всеукраїнських вузів-лідерів, «Компас» визначив також і регіональних лідерів в сфері вищої освіти. За цим рейтингом НГУ готує найбільш кваліфікованих спеціалістів південного регіону країни.

Зазначимо, що обидва проєкти — «ТОП—200 Україна» і «Компас» — ставлять на перші два місця одні й ті ж вузи: Національний тех-

нічний університет «Київський політехнічний інститут» і Київський національний університет ім. Т. Шевченка, відповідно.

Незважаючи на ротацію, обумовлену гострою конкуренцією в сфері надання освітніх послуг, ми бажано рідній Алма матер — Національному гірничому університетові завжди бути на перших позиціях рейтингів!

Підготувала Валентина ШАБЕТЯ

• ХРИСТІЯНСЬКА СТОРІНКА

Провідники рубрики: почесний доктор теології Леонід ЯКОБЧУК та журналіст Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ

Біблія... Коротке слово, але як багато інформації у ньому. На книжній полиці Біблія виглядає однією товстою товстою книгою. Але насправді, коли взяти її в руки, виявляємо, що це ціла бібліотека, яка складається із 66 книг, а в багатьох виданнях — 77 книг (включаючи неканонічні книги).

Одні книги є досить великі, інші — зовсім маленькі. Написані ці книги були в різний час. Містять вони тексти різних жанрів: історичні хроніки, поезію, філософські трактати, псалми, проповіді, провидіння майбутнього, листи, притчі.

Ось цікавий історичний анекдот з рукопису. Багато років тому капітан англійського корабля дав наказ кинути якір біля берега одного з островів на Тихому океані. Люди, які жили на цьому острові, колись були дикунами, канібалами, тобто з'їдали полонених ворогів. Звісно це було давно. Під час розмови з вождем цього народу капітан помітив у нього в руках Біблію. Капітан іронічно посміхнувся і сказав вождю: «Ця книга уже застаріла і нікому не потрібна». Вождь подивився на своїх воїнів, які стояли біля нього, і сказав капітану: «Ти можеш думати, що ця книга застаріла. Але ти не знаєш, чим зобов'язаний цій книзі. Якби ця книга не змінила нашого життя, ти і твої моряки варилися б зараз у казані.» Отже, Біблія змінила цей острівний народ.

Біблія — це Слово Боже, відкриття Бога нам, людям. Вона унікальна. Біблія без прикрас і з Божественним милосердям показує, хто є Бог, якою виглядає в очах Божих людина, як вона стала грішною і як може знову знайти спілкування з Творцем. Біблія авторитетно розкриває причини особистих, суспільних та релігійних проблем людяності. Однак, це Слово Боже часто зазнає нападів, принижується, висміюється або просто ігнорується.

Як же могло статися, що Біблія витримала нападки численних критиків, залишаючись при цьому до цього часу найпоширенішою книгою, яку найбільш читають у всьому світі?

Чи не тому, що ця Книга є «духом і життям». Божа сила відкривається в ній. Біблія дана нам Вічним Духом Божим; вона — натхненне Богом Слово, дихання Боже. І в майбутньому ця Книга буде відкриватися кожному серйозному читачеві джерелом життя, шедевром літератури і моралі. Ісус Христос сказав: *«Небо й земля проминеться, але не минуться слова Мої»* (Мтв. 24:35).

Чи Біблія, Старий і Новий Заповіт — це одне й те ж саме?

Слово «Біблія» походить від грецького *biblos* — «книги». Вислів «Старий Заповіт» ми зустрічаємо в Другому посланні апостола Павла до коринтян (3:14): *«Але засліпилися їхні думки, бо те саме покривало аж до сьогодні лишилось незняте в читанні Старого Заповіту, бо зникає воно Христом»*. Вислів «Новий Заповіт» запозичений з книги пророка Єремії (31:31): *«Ось дні настать, — говорить Господь, — і складу Я із домом Ізраїлевим і з Юдиним домом Новий Заповіт»*. Про Новий Заповіт говорить Ісус в Євангелії від Матвія (26:28): *«Бо це — кров Моя Нового Заповіту, що за багатьох проливається на відпущення гріхів!»*

Ісус Христос назвав Біблію (в той час був тільки Старий Заповіт) Словом Божим: *«Твоє Слово — то правда»* — це з Євангелії від Івана (17:17), а також Писанням — це у Матвія 21:42: *«Ісус промовляє до них: „чи ви не читали ніколи в Писанні...“»,* або «Закон, Псалми і пророки». Євангеліст Лука пише (24:44): *«І промовив до них: „Це слова, що казав Я до вас, коли був іще з вами: Потрібно, щоб виконалось усе, що про Мене в Законі Мойсеевім, та в Пророків, і в Псалмах написано“»*.

Апостол Павло називає Біблію також «Святим Писанням» («Святим Письмом») у посланні до римлян (1:2): якє Він перед тим долучив через Своїх пророків у святих Писаннях.

Отже, «Біблія» — це збірник книг Святого Письма. Християнська Біблія включає Новий і Старий Заповіт, юдейська Біблія — тільки Старий Заповіт. Юдеї називають Святе Письмо «Танах», що є абрєвіатурою трьох його складових — Тора (Закон), Набіїм (Пророки) та Хетубім (Писання). Старий Заповіт у євреїв складається з 22 книг, це число відповідає 22

буквам єврейського алфавіту. В християнській Біблії Старий Заповіт включає в себе 39 канонічних книг. Відомі також 11 неканонічних книг так званих апокрифів.

Єврейська Біблія і канонічні книги християнського Старого Заповіту рівні за обсягом. Різна кількість книг пояснюється різним діленням тексту. Християнський канон Старого Заповіту розміщений наступним чином: Книги Закону (П'ятикнижжя Мойсея), історичні (від книги Ісуса Навина до книги Естер), поетично-повчальні (від Йова до Сираха), пророчі (від Ісаї до Малахії). Три Маккавейські книги — історичні, і книга Ездри — пророча.

А чому у нашій Біблії розділів більше? У найдавніші часи такого поділу не було. Поділ Біблії на розділи зробив у XIII ст. домініканський кардинал Гуго, а на вірші — паризький друкар Роберт Стефаніус в XII ст. Це зроблено для легшого читання і цитування. Якою мовою написана найперша, оригінальна Біблія? Майже всі канонічні книги Старого Заповіту написані давньоєврейською мовою, крім книг Ездри і Даниїла, які частково написані арамейською мовою, поширеною в Палестині. Неканонічні книги Старого Заповіту написані грецькою мовою. Новий Заповіт був написаний грецькою мовою, яка була провідною в Римській імперії за часів народження Христової Церкви.

Я хочу навести приклад з життя добре відомого нашим читачам письменника Вальтера Скота. На смертному одрі він попросив свого зятя принести йому «книгу» і почитати із неї вголос. Коли той запитав, про яку книгу йдеться, вмираючий відповів: «Є тільки одна книга, гідна того, щоб її називали просто „Книгою“, це — Біблія».

А хто написав Біблію?

Біблія має більш 40 авторів, євреїв (Лука, можливо, був греком, єдиним не євреєм з-поміж усіх інших). Вони походили з усіх суспільних верств. Серед них були царі, селяни-землероби, пастухи, філософи, рибалки, державні діячі, вчені. Біблія — богонатхнена, тобто, написана за побудженням згори, від Бога, що доводить тематично єдність Біблії, несуперечність, цілісність задуму, який має розвиток від епохи до епохи, коли виконуються біблійні пророцтва. Біблія описує створення світу і його кінцеву долю, розповідає про життя і мораль людей різних історичних епох, приписує відповідні до кожного часу закони.

Коли Біблії так багато років, то яким чином збереглася саме вона, а багато інших книг було втрачено?

Серед матеріалів, доступних в біблійні часи, на яких писали люди, найбільш поширеним був папірус. Його виготовляли з тростини, яка росла на мілководді в озерах і ріках Єгипту і Сирії. Великі партії папірису відправлялися через сирійський порт Біблос. Вважається, що грецьке слово, що означає книги, походить від назви цього порту. Англійське слово «папір» походить від грецького слова «папірус». Воно ввійшло і в нашу мову.

Тростини розрізали уздовж на вузькі тонкі смужки, які у два шари клали під прес, розташовуючи їх під прямим кутом один до одного. Після просушування жовтуваті поверхню полірували з допомогою каменю або іншого пристосування. Іс-

торик Пліній називає кілька різновидів папірису — різної товщини і різного виду з тонкими до прозорості аркушами.

Найдавніші рукописи писалися на папірусах, і тому вони не збереглися ніде, крім дуже посушливих регіонів, як, наприклад, у пісках Єгипту або в печерах Кумрану, де були знайдені відомі біблійні сувої Мертвого моря. Іншим матеріалом, на якому писали у старовину, був пергамент. Пергаментом називали вироблену шкіру овець, козлів, антилоп й інших тварин. Слово «пергамент» прийшло від назви міста Пергаму в Малій Азії, оскільки виробництво цього писального матеріалу було в один час особливим чином пов'язане із цим містом. Одним із різновидів пергаменту був матеріал із молодого телячої шкіри. Його називали велумом. Як правило, цей вид шкіри фарбували у фіолетовий колір. Багато рукописів, що збереглися до наших днів, дійсно виконані на телячій шкірі фіолетового кольору. На велумовій шкірі писали зазвичай золотом або сріблом. Найбільш вірогідно, що пізніші копії Біблії були написані на пергаментових сувоях. Порівняно із папірусом, пергамент зберігався набагато довше. Копії, виготовлені на пергаменті були значно кращі, але і значно дорожчими, ніж папірусові манускрипти.

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму "Відвертість", яка виходить в ефір щоп'ятниці о 21.15, на першій програмі Українського радіо.

Крім того, використовувалися у стародавньому світі остракони. Так називали неопрацьовані глиняні черепки, що використовувалися, як писальний матеріал. У Єгипті і Палестині глиняних черепків було виявлено безліч. Можливо, деякі фрагменти із книг пророків були написані на глиняних черепках, але цілісні оригінали і пізніші копії, як правило, не писалися на такому матеріалі.

Ще одним писемним матеріалом були камені або скелі. Археологи знаходять звичайні камені, на яких гострим, металевим предметом вирізали письмена.

Написи знаходять і на глиняних табличках, які після написання висушували, щоб зберегти написане на тривалій строк. Кам'яні таблиці Мойсея були написані на одному з різновидів, розглянутих вище.

Використовували також воскові таблички. Шматок дерева покривали тонким шаром воску, на якому потім писали металевим пером. Цей матеріал могли застосовувати пророки у своїй писемній практиці.

ЛЕКЦІЇ ПРОФЕСОРА Л. ЯКОБЧУКА У ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ

Проблема співвідношення Біблії й культури є однією з найактуальніших в християнському середовищі. Її правильне розуміння допомагає не лише вірно тлумачити Писання, а й логічно осмислювати власні національні досягнення в умовах глобалізації культур. Не випадково, що ця тематика стала основним предметом розгляду чергової сесії магістрантів Львівської богословської семінарії, одна з груп якої знаходиться в Дніпропетровську.

З 16 по 20 травня лектором з даного предмету був професор **Леонід ЯКОБЧУК**. Людина з полікультурним досвідом, що народилася в Україні, прожила в Литві, Польщі, Аргентині та США, а також, все життя вивчала й практикувала біблійні настанови, не могла бути не цікавим викладачем з даної проблеми. Водночас, попри унікальну обізнаність вразило те, що Леонід Остапович зберіг українську ідентичність, яка пронизувала кожний розділ предмету «Біблія і феномен культури».

Ось окремі враження магістрантів про предмет:

Сергій Сігунов (м. Кривий Ріг): Курс «Біблія і феномен культури» виявився для мене дуже корисним, так як, по-перше, збагатив мене знаннями про особливості культури різних народів і про те, як християнство приймається в народах з різною культурою. По-друге, я зрозумів, що гарне знання культури народу підвищує вплив християнської спільноти, тому знання культури — це важливий і необхідний фактор, який треба враховувати, щоб ефективно доносити до людей біблійні істини.

Скрипник О. І. (сmt. Петриківка): Думаю, предмет був дуже корисним для усіх священнослужителів для збудування Тіла Христового у єдності та любові один до одного. Усвідомивши предмет, краще розумієш, чому люди саме таким чином поклоняються Богу в різних етнічних традиціях.

Дорошенко Олена (Дніпропетровськ): Мені як людині, що працює у царині української народної культури виклад предмету професора Якобчука був надзвичайно цікавим. Особливо актуальними прозвучали теми: мистецтво та духовність, а також Біблія та музика. По новому вдалося побачити місце Писання в творах української літератури. Слухаючи лекції з предмету, я дійшла до висновку, що всі види мистецтва мають прославляти Творця.

Сєднєва Ілона (м. Кривий Ріг): Відвідавши лекції з предмету «Біблія і феномен культури» я отримала відповідь на багато цікавих питань. Кожен митець через свою творчість відображає свій світогляд. Більшість великих художників в своїх творах відображала біблійну тематику. Пошук одвічних духовних істин відображено в роботах багатьох митців (Кравцов, Ге, Іванов, Полснєв, Венеціанов та ін.). В цілому, найбільш практичне значення мали питання відносин між християнством і художньою культурою у різні історичні епохи.

Герасимчук Тарас (сmt. Царичанка): Прочитаний курс допомагає глибше осмислити роль культури на розвиток суспільних процесів як в історії, так і в нинішню добу. Знання культурного контексту біблійних текстів дає можливість краще пізнавати істину божественного відкриття. Прослухавши предмет, ще раз утверджуєшся в переконанні, що саме Священне Писання залишається єдиним мірилом усіх суспільних явищ і цінностей.

Незважаючи на поважний вік, професор Леонід Якобчук вразив молодечим запалом, бажанням служити Богу та рідній землі.

Михайло МОКІЄНКО

Світлина на згадку професора з Америки Леоніда ЯКОБЧУКА зі студентами в Січеславі.

УДК 811.161.236

НОВІ ГРАНИ УКРАЇНСЬКОЇ ФУНКЦІОНАЛІСТИКИ СЛОБОДИНСЬКА Т. С. Таксис в українській мові: універсальні характеристики і специфічні риси: [монографія] / Тамара Степанівна Слободинська. — Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2011. — 404 с.

Умовою реалізації людського мислення є мовна форма: думка сприймається лише тоді, коли вона вербально оформлена. Категорії як найбільш загальні і фундаментальні поняття, що відображають істотні властивості та відношення дійсності й пізнання, відіграють роль посередника між мовою і мисленням, є результатом історичного розвитку пізнання та суспільної практики. Звідси, відповідно, осмислення багатьох процесів, які відбуваються в мові, прогнозування напрямків її розвитку неможливе без пізнання їхньої природи, внутрішніх функціональних перетворень на різних мовних рівнях. Виявлення особливостей системи різнорівневих засобів мови, об'єднаних на основі спільності та взаємодії їхніх семантичних функцій, належить до перспективних завдань сучасної лінгвістики. Центральним поняттям у концепції польового структурування мовних одиниць є *функціонально-семантичні категорії*, з-поміж яких важливе місце посідає й так звана категорія таксису, що «являє собою структуровану як функціонально-семантичне поле сукупність значень, а також систему мовних засобів, які об'єднані спільністю функцій, а саме вказують на взаємне розміщення поданих у висловленні (чи в надфразовій єдності) елементарних подій у межах спільного для них цілісного періоду часу безвідносно до моменту мовлення» с. 92]. Можна тільки вітати появу рецензованої праці, яка, поза всяким сумнівом, зробила свій внесок у розбудову загальної теорії української функціоналістики загалом та функціонально-семантичної категорії таксису зокрема.

До поглибленого вивчення мовної категорії таксису українські мовознавці почали звертатися порівняно недавно. Її становлення пов'язують з дослідженням функціонально-семантичних полів темпоральності О. І. Бондаря, який розглядає категорію таксису поряд з такими категоріями, як аспектуальність, датування і т. ін., у межах макрокатегорії часу. Щоправда, у цій царині залишилося ще багато не

розв'язаних питань, частина з яких розглядалася принагідно, без урахування відповідної специфіки, потребувала детальнішого аналізу, чіткішого узагальнення, а відтак — подальшого дослідження. У зв'язку з цим праця Тамари Степанівни Слободинської викликає неабиякий інтерес.

Українське мовознавство отримало комплексне дослідження функціонально-семантичної категорії таксису як гетерогенного угруповання вербальних засобів української мови, об'єднаних спільністю функції. З огляду на те, що такі засоби підпорядковані логічній категорії одночасності і неодновременності подій, у роботі репрезентовано інтердисциплінарний підхід до об'єкта дослідження: так, скажімо, авторка успішно послуговується найновішими досягненнями в царині логіки. Монографія Т. С. Слободинської є загалом успішною спробою систематизації таких основних понять сучасної функціоналістики, як функціонально-семантична категорія, категорія таксису, функціонально-семантичне поле і т. ін. Дослідження вирізняється чіткою, продуманою структурою, передбачає традиційні складові елементи: вступ, чотири розділи, у кожному з яких наявна низка підрозділів, висновки, глосарій та списки використаної літератури і джерел.

У вступі стисло обґрунтовано доцільність проведеного дослідження та окреслено перспективність. Як зауважує Тамара Степанівна, подальші наукові розвідки в цьому напрямку передбачають реалізацію таких кроків, як-от: аналіз й експлікацію концептуального апарату теорії функціонально-семантичного поля таксису; уточнення й узагальнення наявних підходів до теорії таксису на основі логіко-семантичних моделей, інтегративної прагматики й теорії комунікації; розробку узагальненої теоретичної моделі системи відношень таксису тощо [с. 11].

У першому розділі «*Методологічні та концептуальні засади системного дослідження мовних категорій*» репрезентовано основні етапи станов-

лення загальнонаукової системної методології, становлення функціонального підходу в дослідженні природної мови, а також синтез функціонального та структурного підходів як методологічної основи теорії функціональної граматики. На окрему увагу науковця заслуговують проблеми семіотичної парадигми і структуралізму в лінгвістиці.

Процес утвердження в науковому пізнанні еволюційно-системної методології дослідника уявляє як «послідовність етапів, кожен з яких може бути позначений ключовою для нього категорією: структура, функція, синтез структури і функції, зміна структур і функцій (самоорганізація, адаптація й еволюція систем)» [с. 14]. Чітко диференціюючи структурний та функціональний підходи, Тамара Степанівна зауважує, що перший зорієнтований на розкриття внутрішнього і статичного аспектів системи («досліджується її склад і стійка композиція частин, закономірності взаємодії між її окремими елементами»), другий — передбачає зовнішній і динамічний аспекти системи [с. 15], є лише продовженням, узагальненням традиційного, структурного.

В історичному контексті становлення методологічних і теоретичних засад функціоналістики осмислюється загальні характеристики системи, методи теоретичного опису, основні поняття рівневої та функціональної граматики. Важливий акцент зроблено на методі структурного аналізу, що в широкому витлумаченні, на думку авторки монографії, «варто розглядати як початковий етап розвитку еволюційно-системної методології, з якою безпосередньо пов'язані найбільш цінні й найбільш глибокі результати сучасної науки» [с. 34].

Термін «функціональна граMATика», з позицій науковця, — є багатозначним, має принаймні три значення, які розрізняються за ступенем загальності [с. 50]. По-перше, функціональна граMATика витлумачується як частина функціональної лінгвістики, яка натомість розглядається не як

«одне з розгалужень структурної лінгвістики», а як системне узагальнення, чи, інакше кажучи, як етап у розвитку теоретичного мовознавства, який характеризується, який характеризується застосуванням більш досконалої, порівняно зі структуралізмом, системної методології [с. 50—51]. По-друге, термін використовується для позначення теорії полісистемних граматичних едностей [с. 53], однією з яких є таксис. По-третє, «у низці контекстів він вказує не на лінгвістичну дисципліну загалом, а на окремий її концептуальний варіант, який розробляють представники тієї чи тієї школи» [с. 61], тобто містить вказівку на авторство відповідної концепції функціональної граматики. Зауважимо: у процесі дослідження функціонально-семантичної категорії таксису Т. С. Слободинська активно послуговується ключовим терміном з усім значеннєвим розмаїттям.

Не залишилося осторонь і таке досить важливе питання, як зв'язок функціональної і комунікативної граматики: функціональна граматика уявляється авторові «мостом між „берегом“ структурної граматики й „берегом“ граматики комунікативної» [с. 57].

Другий розділ монографічної праці «Категорія таксису в контексті розвитку теорії функціональної граматики» присвячено безпосередньо з'ясуванню сутності категорії таксису. Йдеться передусім про етапи дослідження зазначеної категорії: аналіз здійснюється в напрямку від функціонально-семантичної концепції Р. О. Якобсона до системної методології та концептуального апарату ТФГ О. В. Бондарка. Таксис, згідно з позицією Тамари Степанівни, «полікатегорійний теоретичний об'єкт» [с. 88], сама ж категорія «структурована множина об'єктів, які володіють деякою загальною (такою, що категоризує) ознакою» [с. 97]. Дослідниця маніфестує думку про те, що «у контексті ТФГ необхідно розрізняти значення мовних виразів і смислові функції, які вони можуть виконувати в різних мовленнєвих втрах» [с. 99].

У третьому розділі «Логіко-семантична експлікація ФСП таксису» порушено ряд важливих проблем, пов'язаних з реляційною концепцією часу, з логіко-семантичною експлікацією ядерного компонента ФСП таксису, з класифікацією таксисних відношень і т. ін. Не викликає принципів заперечень твердження про те, що питання про сутність часу є одним із

найскладніших в історії пізнання [с. 107], а для «розуміння часової структури змісту текстів, написаних природною мовою, достатнім є уявлення про час, як про деяку абстрактну сутність», що характеризується спрямованістю, незворотністю, лінійністю, безперервністю, однорідністю [с. 107—108]. Відповідно, дослідниця цілком закономірно вдається до осмислення часу як філософської категорії, кваліфікуючи його «не як субстанцію», а «як систему відношень між подіями» [с. 108]. У монографії, гадасмо, доречно представлено концепцію часових структур Дж. Е. Мак-Таггарта [с. 109—110], сучасну реляційну концепцію часу, репрезентовану у формі темпоральної силогістики провідним українським логіком А. Т. Ішмуратовим [с. 110—112]. Названі філософські концепції безпосередньо стосуються семантики таксису. Заслугує на схвалення те, що авторка монографії робить загалом успішну спробу побудови теоретичної моделі системи таксисних відношень (усього тринадцять грамам орієнтованого елементарного (бінарного) таксису). Геометрична, темпоральна й мовленнєва модельні реалізації таксисних відношень значною мірою увиразнюють сприймання логіко-семантичних моделей. Четвертий розділ монографічного дослідження стосується функціонально-граматичного аналізу категорії таксису («Функціонально-граматичний аналіз категорії таксису»). У ньому йдеться насамперед про відповідні засоби вираження названої категорії: увага дослідниці сконцентровується на граматичних засобах *залежного* (дієприслівники, дієприслівникові звороти, конструкції з прийменниково-іменниковими сполуками) [с. 191—211] та *незалежного* таксису (прості речення з однорідними предикатами, складнопідрядні речення з підрядним часовим складником, складносурядні конструкції, а також безсполучникові, сполучниково-безсполучникові й інші багатоконпонентні складні речення) [с. 211—268]. Очевидно, робота виграла б, аби процес обчислення таксисних значень було винесено в «Додатки». Це значною мірою полегшило б сприймання матеріалу.

Тамара Степанівна в окремій структурній частині розглядає реалізацію таксисних відношень на словотвірному й лексичному рівнях («5. Словотвірна й лексична реалізація ФСК таксису»). З-поміж словотвірних репрезентантів ФСК таксису

(5.1.) авторка виділяє: словотвірну реалізацію грамеми одночасності (5.1.1.), словотвірну реалізацію грамеми часової попередності (5.1.2.), словотвірну реалізацію грамеми часової наступності (5.1.3.); серед лексичних репрезентантів ФСК таксису (5.2.) диференціюються: адвербіальні лексеми з таксисною семантикою (5.2.1.), іменникові лексеми з таксисною семантикою (5.2.2.), прикметникові лексеми з таксисною семантикою (5.2.3.), дієслівні лексеми з таксисною семантикою (5.2.4.). Щоправда, за такого підходу залишається незрозумілим структурування монографії на чотири розділи. Крім того, до словотвірних (чи то до лексичних?) репрезентантів ФСК таксису зараховується чомусь і текст (див.: 5.3. *Текст і категорія таксису*) [с. 291]. Безумовно, проблема таксисних відношень поширюється, окрім висловлення, і на текст, однак це вже зовсім інший рівень. Сама авторка вказує на низку логічних і методологічних помилок, характерних для визначень цієї цілісної семіотичної форми і натомість пропонує власне розуміння поняття «текст», закріплюючи за таксисом текстотвірну функцію й окреслюючи перспективи дослідження в цьому напрямку. На нашу думку, текстотвірну функцію таксису варто було б розглянути ширше. Монографічна праця завершується логічними, переконливими висновками, що відображають основну концепцію новаторського дослідження, у якому зреалізовано підхід у розгляді категорії таксису «від семантики до форми».

Підсумовуючи сказане, зауважимо: українська лінгвістика збагатилася науковою розвідкою, результати якої заслуговують на належне поцінування. Монографічна праця Тамари Степанівни засвідчує незаперечні науково-лінгвістичні надбання в системному дослідженні такого мовного явища, як таксис, репрезентує певною мірою нетрадиційну думку, яка спонукає до тих чи тих розмірковувань, викликає на дискусію, скеровує на нові наукові орбіти й окреслює напрямки розвитку української функціоналістики. Її ж авторові принагідно хочеться побажати творчого натхнення й подальших наукових звершень на шляху до утвердження молоді наукової царини.

• СПЕЦІАЛЬНО ДЛЯ «БОРИСТЕНУ»

Оксана ЛЕВИЦЬКА,

Голова Комітету Рідного шкільництва Дирекції УНО Канади
www.unfcanada/RidnaShkola

Про автора: вчитель курсів українознавства у 8—11 класах Рідної школи УНО Торонто-Захід. Почала свою вчительську діяльність на Україні у 1989 році. Працювала вчителем англійської мови та заступником директора загальноосвітньої школи I-III ступенів у м. Тисмениця на Івано-Франківщині. Працює в Рідній школі та Курсах українознавства Філії УНО Торонто-Захід уже 6-ий рік. За цей час здобула сертифікат з правом викладання англійської мови як другої для новоприбулих у Канаді, отримала підтвердження українського диплому та ліцензію з правом викладати у системі шкільної освіти провінції Онтаріо, де в даний час працює. З охотою знайомиться з новинами методики викладання, радо ділиться своїм досвідом із колегами по роботі, співпрацює із освітянами Канади та України. Активний учасник Шкільної ради Конгресу Українців Канади Відділ Торонто. Член Організації Українок Канади ім. О. Басараб. Очолює Комітет Рідного шкільництва при Дирекції УНО Канади. Частий дописувач до тижневика «Новий шлях» УНО Канади та інших видань.

МАЙСТЕРНЯ «РІДНА ШКОЛА» У ТОРОНТО. ВІТАЄМО!

У квітні 2009 року вчителі та освітяни Рідних шкіл УНО з різних куточків Канади з'їхалися в Едмонтон, щоб обговорити питання відродження освіти з української мови та культури шляхом започаткування чи продовження рідних шкіл або класів у мовних центрах при філіях Українського Національного Об'єднання. Майстерня «Рідна школа» проводилася з ініціативи Крайової Екзекутиви УНО Канади у співпраці з Мов-

ництва УНО сталося ряд позитивних змін та подій. Завдяки ініціативі, знанням та завзяттю вчителів Рідних шкіл на сьогоднішній день маємо відновлені нові школи в Субдурі (пров. Онтаріо) та Реджайні (пров. Саскачеван). Втілюється в життя новий проєкт української денної програми «Садочок» УНО в Саскатуні (пров. Саскачеван). Позитивні зміни у відродженні рідних шкіл надихнули на створення Коміте-

тові минулого року в Монреалі. Саме цим комітетом була організована і проведена чергова майстерня «Рідна школа» 14—15 травня цього року в Торонто. Цей захід був продовженням ініціативи Дирекції УНО Канади по відродженню та започаткуванню рідних шкіл при філіях УНО. Тему майстерні визначила потреба методичної допомоги вчителям, що відродили Рідні школи УНО та відкрили класи садочків і 1 класи.

Отже, учасники майстерні зосередилися на опрацюванні ефективних навчальних матеріалів та методів для раннього і початкового навчання української мови. Основний курс майстерні проводився експертом з раннього і початкового навчання д-ром **Оленкою Білаш**, професором факультету середньої шкільної освіти, координатором освіти з других мов та міжнародної освіти в Альбертському університеті. Теоретичний матеріал поєднувався із практичними елементами, які вдало представила д-р Білаш. Учасникам майстерні були подані теоретичні ознайомлення (BSLIM) та зв'язок із навчальними матеріалами. Лектор зупинилася на психологічних та практичних аспектах розвитку усного мовлення, навчання учнів грамотності, визначила та розповіла про інтеграцію чотирьох типів умінь і культури. Вона запропонувала вчителям відчути себе школярами і вони завзято «практикували» у мовних вправах та іграх під час сесій.

Прибуття та реєстрація учасників майстерні: (зліва направо) Оксана Левицька (Торонто), Ольга Лапуць (Монреаль), Леся Зацерковна-Труппей (Вінзор).

ним центром української мови при Альбертському університеті.

З того часу минуло два роки, протягом яких на теренах Рідного шкіль-

ництва Рідного шкільництва Дирекції УНО Канади на 36-му з'їзді Українського Національного Об'єднання та братніх організацій, який відбувся у

Д-р Віталій Шиян, постдокторант, МЦУМ, Канадський інститут українських студій, **Альбертський університет, представив розроблену ним Анотовану бібліографію українських культурологічних ресурсів для освітян**, звернувши ува-

гу Рідного шкільництва Дирекції УНО Канади, директор Української суботньої школи ім. В. Сарчука (м. Гамільтон, Онтаріо), презентувала навчальні матеріали для викладання української мови як іноземної /Міжнародний інститут освіти, куль-

довище допомагає краще пізнати та полюбити нашу мову. Прикладом є приготування страв до Різдвяного столу і Великоднього кошика, участь в хороводах на Івана Купала.

У школі при церкві св. Ольги і Володимира в Вінзорі учні знайомляться з історією і культурою України через цікаві матеріали пізнавального характеру, що сприяє заохоченню до вивчення української мови.

Програма української мови в Тандербей налічує учнів віком 7—8 років, де планується відкриття класу молодших школярів.

На заході Канади вже другий рік працює **школа УНО в Реджайні** (пров. Саскачеван). Навчання мови проводиться разом із розвитком навиків української народної творчості — співу та малювання. Проводиться робота над створенням **української денної програми садочку «Рідна школа» при Філії УНО Саскатун** у співпраці з КУК відділу Саскатун.

Представники запрошених шкіл також мали чим поділитися у своїх виступах. **Вчителі школи ім. В. Котляревського у Ст. Кетеринс** вдало проводять навчання, використовуючи електронні ресурси та практикують уроки, на яких учні старших класів читають оповідання молодшим школярам. **У школі ім. В. Сарчука в Гамільтоні** працює бібліотека та створено Музей пам'яті жертвам Голодомору України. **Школа ім. Митрополита А. Шептицького у Монреалю та школи при церкві св. Володимира та св. Димитрія в Торонто** вдало використовують програму «Нова» (Альбертський університет) на заняттях.

На завершення майстерні у своєму привітанні від Дирекції УНО президент УНО Канади пан Тарас Підзамецький підвів підсумок роботи Рідного шкільництва на даний час, підкреслив плани на майбутнє та урочисто вручив вчителям сертифікати про участь в цій методичній майстерні.

Спонування до успіху — ось що керує успішним вивченням мови у дітей.

Успіх — так можна визначити результат майстерні «Рідна школа». А це — творче натхнення, здобуті нові знання, знайомство та зустрічі з однодумцями у справі українознавства і рідного шкільництва, плани на майбутню співпрацю. Хай щастить у нових здобутках і хай здійсняться нові задуми!

■

Вручення сертифікатів учасникам майстерні «Рідна школа»: Президент УНО Канади Тарас Підзамецький і вчителька Рідної школи УНО Торонто-Захід Світлана Романчук.

гу на важливість поєднання вивчення мови народу через пізнання його культури.

Пані **Люба РОМАНКО**, координатор україномовної програми у школі св. Димитрія (Торонто, Онтаріо), поділилася своїм досвідом практичного застосування програми «Нова 1—3» в молодших класах.

Учасники майстерні отримали укомплектований **Збірник вибраних електронних навчальних ресурсів** на допомогу освітянам, який вміщує інформацію від загальних освітніх тем до педагогічних матеріалів, електронних підручників та дитячої літератури, мовних уроків на інтернеті. Збірник скопільований мгр. **Уляною ПЛАВУЩАК ПІДЗАМЕЦЬКОЮ**, членкинею комітету Рідного шкільництва Дирекції УНО Канади та батьківського комітету Рідної школи УНО Торонто-Захід.

З додатковими матеріалами для християнського виховання і навчання дітей молодшого віку — тематикою та розробками уроків — ознайомила вчителів у своєму виступі мгр. **Оксана ЛЕВИЦЬКА**, голова Комітету Рідного шкільництва Дирекції УНО Канади, вчителька Рідної школи УНО Торонто-Захід.

Доц. Євгенія Петрова, кандидат філологічних наук, членкиня Коміте-

тури і зв'язків з діаспорою, м. Львів/, а також представила синопсис Міжнародної науково-практичної конференції **«Львів для української мови у світі»**, яка відбулася у лютому цього року в Львові.

Відстань не стала на заваді тим, кого об'єднує спільна мета та ідея пропагування української мови на канадській землі. Вони приїхали із Едмонтону, Вінзору, Гамільтону, Монреалю, Ст. Кетеринс, Судбурів, Тандербею, Торонто. Із іскоркою в очах і з гордістю за досягнуте вчителі шкіл розповідали про свої успіхи, а також про щось особливе із здобутого, з чим вони б хотіли поділитися з колегами.

Вчителі **Рідної школи і Курсів українознавства Філії УНО Торонто-Захід** коротко ознайомили присутніх із успішною діяльністю школи з 78-річною історією, де старшокласники набувають кредити за навчання у школі. Також там нещодавно відродилося МУНО при школі.

Вечірня українська школа при УНО в Судбурах відродилася 2 роки тому. Там навчаються студенти віком від 17 років і старші, які заохочуються до участі в українських фестивалях української громади Судбури. Занурення в україномовне сере-

XXI-МУ СТОЛІТТЮ БУТИ ГУМАНІТАРНИМ

Провідна кафедра філософії Придніпровського регіону, яка функціонує у Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара, відзначила своє 90-ліття.

З нагоди ювілею був проведений Міжнародний науковий форум «Філософія освіти у контексті історико-філософського знання», на який до Дніпропетровського національного прибули обмінятися досвідом фахівці з різних галузей філософських знань з України, Польщі та Росії. Актуальність конференції зумовлена тим, що у зв'язку з формуванням інформаційного суспільства освіта стає своєрідним генератором соціального розвитку, а це, у свою чергу, вимагає пошуків філософського осмислення освітніх новацій. Філософські дослідження сучасної освіти протягом останніх років закріпилися у науковій сфері під назвою «філософія освіти», тому будь-які освітня проблеми — чи то місце освіти в розвитку суспільства, чи то система ціннісних орієнтацій, чи то нові технологічні форми реалізації навчально-виховного процесу — розглядаються у межах «філософії освіти». При цьому філософія завжди, з моменту свого виникнення, була тісно пов'язана з розробкою педагогічних та освітніх ідей і практично кожен великий філософ і кожен більш-менш значний філософський напрям залишив свій слід у розробці основ освітньої практики.

Учасників наукового зібрання привітав проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді В. В. Іваненко, зазначивши, що кафедра філософії, яка є майже ровесницею Дніпропетровського національного університету (всього на три роки молодша від нього), виступає важливим чинником у підготовці висококваліфікованих фахівців, завжди допомагає ректорату вирішувати соціально-гуманітарні проблеми. Валентин Васильович побажав науковцям цікавого спілкування, плідних дискусій та гостинного перебування у стінах ДНУ.

Відкриття у 1921 році кафедри історії філософії та еволюції органічного і неорганічного світу Дніпропетровського державного університету пов'язане з ім'ям його першого ректора, відомого вченого, доктора біологічних наук, професора Володими-

ра Порфиревича Карпова, який працював у Відні як дослідник філософії Лейбніца ще у 1918 році. З 1938 по 1941 рік замість кафедри філософії була створена кафедра марксистсько-ленінізму, яку очолював В. А. Громовий. Після Великої вітчизняної війни знову відтворено кафедру філософії, яка існує і нині.

Високий рівень майстерності викладачів кафедри філософії Дніпропетровського національного університету формували такі видатні філософи, як патріарх української філософської думки, що заснував школу метафізики у Дніпропетровську, Г. А. Заїченко, член-кореспондент АПН України, провідний вчений з питань національної психології професор П. І. Гнатенко; ведучий фахівець з античної філософії й видатний філософ Росії А. В. Сьомушкін, який довгий час викладав філософію й історію філософії в Дніпропетровському державному університеті, завідувачі кафедри доцент Є. М. Шабаліна та професор І. А. Мороз.

Нині на кафедрі працюють відомі вчені. Серед них доктори філософських наук, професори: П. І. Гнатенко, В. І. Пронякін, В. Б. О कोरोков, В. О. Панфілов, С. В. Шевцов. Теперішні викладачі кафедри — це випускники філософських факультетів Київського, Московського та Ростовського університетів, гуманітарних факультетів Дніпропетровського університету, які ще в студентські роки обрали для себе науковий шлях та отримали високу фахову підготовку.

З 1947 року при кафедрі філософії ДНУ функціонує аспірантура, а з 1993 року — докторантура за спеціальностями «історія філософії» та «соціальна філософія». З 1992 року тут успішно працює спеціалізована

Вчена Рада із захисту докторських і кандидатських дисертацій з історії філософії та соціальної філософії. У 2002 р. була відкрита підготовка спеціалістів за напрямом «Філософія», а в 2006 році на базі кафедри був створений загальноуніверситетський філософський дискусійний клуб «XXI століття», який очолює кандидат філософських наук, доцент Л. О. Кострюкова.

Нинішній завідувач кафедри філософії ДНУ ім. О. Гончара, професор Петро Іванович Гнатенко вбачає велику потребу суспільства у гуманітарному вихованні: «Філософія є головним компонентом гуманітарної освіти. Сьогодні є поширеною теза про те, що XXI століття буде гуманітарним, або його зовсім не буде. З щорічних конкурсів при вступі на напрям підготовки „філософія“ видно, що популярність цієї дисципліни зростає. На жаль, у нашій країні предмети, які дають гуманітарну освіту, є вибірконими. Таким чином, релігієзнавство, етика, естетика, культурологія, які формують духовний світ людини, залишаються „на узбіччі“ навчального процесу. Але ж не можна дивитися на освіту лише з точки зору ринкових відносин... Ми можемо вирішити проблеми харчування та інші, чого досягли, наприклад, Скандинавські країни: вони на першому місці у світі за рівнем життя, але і за рівнем суїциду теж перші. Тобто, не хлібом єдиним живе людина. Саме проблемами духовності, відчуження особистості, сенсу життя, місця людини у суспільстві, проблемами добра і зла і покликана займатися філософія».

*Інформаційно-аналітичне
агентство
ДНУ імені О.Гончара.*

У травні 2011 року у самому центрі міста в музеї «Літературне Придніпров'я» відкрилась довгоочікувана виставка неперевершеного живопису дніпропетровського митця **Георгія ХОЛОДА**. Унікальність виставки полягає в суті живопису майстра — це не класика і не авангард, не реалізм і не абстракція. Це інтуїтивний живопис, тобто зображено не побачене, а відчуте, відчуте Душею, Серцем, а може й трошки підказане кимось згори.

Неабияка зацікавленість глядачів в розширенні власної підсвідомості, опануванні нових обривів і отриманні нової Енергії, спонукала організаторів події й самого митця до продовження терміну виставки — спочатку на два тижні, потім ще на місяць.

Їдуть гості з-за кордону, чекаємо, а наразі музей «Літературне Придніпров'я» до 29 червня експонує виставку інтуїтивного живопису Георгія Холода «Цей незбагнений дуже рідний Всесвіт».

ІЗНОВУ Я

Не лише з блокнотом, а й фотокамерою здійснював свою чергову т...

Українці Північної Америки у всякій спосіб стараються підкреслити свою національну ідентичність. На фото номерні знаки: один на машині, котра зареєстрована у канадській провінції Онтаріо, другий стоїть на обліку в американському штаті Нью-Джерсі. Володар першої машини — відомий публіцист та журналіст з Торонто **Йосип Сірка** написав замість цифр та літер у скороченому варіанті словосполучення «справжній українець», а виходець з Вінниччини, а нині громадянин з США пан **Володимир** — латинкою своє прізвище **WASKIV**.

Українська громада Чикаго старанно зберігає пам'ять про одну з найбільших трагедій нашого народу — Голодомор 1932—1933 років. Тут навіть створено Фундацію Геноцидного голоду в Україні. Ця громадська організація плідно працює, доносячи західному світові правду про страшну трагедію, організовує збір коштів на видання різноманітних книг, провадить жалобні імпрези, сприяє спорудженню пам'ятних знаків та інших меморіальних споруд на згадку про жертв Голодомору, як в Україні так і за кордоном. Голова Фундації геноцидного голоду в Україні пан **Микола МІЩЕНКО** старанно виконує свої обов'язки протягом багатьох років.

На деяких вулицях Чикаго можна зустріти типовим американським містом, а навкруги вже у Чикаго говорили англійською, а ось у

В А М Е Р И Ц І

орчу подорож до США редактор журналу «Бористен» Фідель Сухоніс.

Віданні друзі «Бористену» — такий підпис можна зробити під цим фото. На ньому українці з Детройту пані **Віра КРИВА** та пан **Володимир МАРУЩАК**. Перша належить до, так званої четвертої хвилі еміграції, котра опинилася в США вже після розпаду СРСР в 1991 році. А інженер Володимир Марушак народився в Америці, це його рідна країна. Однак, так само як і пані Віра, котра навіть на чужині знаходить розраду у віршуванні рідною мовою, добродій Володимир живе і цікавиться Україною. І далеко не лише декларативно. Так, наприклад, він неодноразово власним коштом приїздив в Україну на президентські вибори у якості міжнародного спостерігача.

ROKSOLANA INC

Шикарна колекція сезону весна 2011 року в Чикаго.
Величезний вибір шарфів, курток, плащів та взуття для чоловіків та жінок, стилених легких кошушків найвищої якості та татунів.
Тільки у Роксолани найнижчі ціни та найвища якість!

Адрес:
1) 2042 W. Chicago Ave., Chicago, IL 60622
2) 922 W Dundee Rd, Arlington Heights, IL 60004
17 Квітня Трим-4pm, 24 Квітня - зачинено

Велика Передвеликодня Вечня Розпродаж в двох магазинах знижки до 75%

Tel: 312-479-1845

ти написи по-нашому буквально на кожному кроці. Та й розмовна мова там переважно українська. Ну, ось лише увяїть собі, проходиш і говорять рідною говіркою. Подвійні почуття викликало у мене це явище. З одного боку — хвилююче до щему. А з іншого — нехай би Дніпропетровську чи Донецьку, як і годиться в українських містах — по-українськи.

Від нашого репрезентанта в США пана Іларіона ХЕЙЛИКА

Імпровізована команда рибалок, до складу якої увійшов і наш репрезентант із США пан ІЛАРІОН ХЕЙЛИК (крайній справа), задоволена уловом.

Через Інтернет сконтактував з родиною Магоні і нарешті 11 березня 2011 мали зустріч в готелі на мексиканському острові Ісла Мугерес (Острів жінок). Команда наша була в такому складі: **Лало** (старший) — власник човна, його син **Лало** (молодший), подружжя **Майк** і **Сара МАГОНІ** та Ваш покірний слуга. Родина ірландського кореня. **Майк** — інженер-будівельник, **Сара** працює на полі медицини. А їх спільна забавка це мисливство, рибалка, спорт взагалі. М'ясо **Магоні** вживають виключно з дичини, особливо з оленів. Вони вередують м'ясом з м'ясарні. І вважають, що найсмачніша оленина це з тих екземплярів, котрі виростають на кукурудзі.

Під час зустрічі **Магоні** почали показувати свій арсенал для рибальства. Тут все було найвищої якості коштом в грубі сотні доларів. Опісля вирішили їхати на рибалку ранком, хоч погода обіцяла бути не досить ласкавою.

Вирушили в море. Десь коло двох годин руху вперед з великою качкою, треба було триматись стоячи, бо сидячи гупало засильно. Зупинились — що робити далі? Очі всіх на пані **Сару**, одну людину леді на борту, а вона відверто — **ІДЕМО ДАЛІ**. Решта залого усмінулася від задоволення. Десь за якихсь 70 кілометрів від Острова закинули вудки. Кілька сяких-таквих вловів, тоді **Майк** тягне щось солідне. Витяг ту рибину, що тримаємо втрюх на фото. Я взяв додому третину і за пару днів з'їли — була дуже смачна.

Впіймав і я кілька малих рибин, та п'ятеро з яких роду тунець — вони дуже войовничі, смикне як жеребець. А десь недалеко кінця нашої сафари, пані **Сара** тягне щось величне — витягає рибину вітрильник, понад 20 кіло ваги. Витягла самотужки. Виходить, що ця рибина менш войовнича від тунця. Протримали її на борту якихсь з хвилин п'ять, досить, щоб зробити фото, а тоді пустили її назад додому — вона постоляла якихсь з 10—15 секунд, а тоді чмухнула в безодню океану. Виходить, що всі рибалки Карібського моря мають своє джентельменське домовлення відпускати на волю цей тип рибикрасуні, для розмноження.

***ЛАЛО** (молодший) тримає трофей рибу-вітрильник, а збоку **САРА**.*

З КУРГАНУ — ДО МУЗЕЮ

Панфлейта віком п'ять тисяч років віднині експонуватиметься у Музеї музичних інструментів Палацу студентів ДНУ.

Унікальний музичний інструмент, датований III тисячоліттям до нашої ери, майже тридцять років зберігався у сховищах історичного музею Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

Днями Флейту Пана урочисто передали до музею музичних інструментів Палацу студентів ДНУ. Про те, що це флейта, а не прикраса чи щось інше, свідчать залишки рослинної смоли на окремих її частинах. За допомогою них і було відтворено саме музичний інструмент. Людина, яка в ті часи володіла грою на флейті, була неординарною і причетною до сакральних дій.

Експонат знайдений під час розкопок кургану поблизу селища Ковпаківка Магдалинівського району Дніпропетровської області у 1981 році. Під керівництвом професора ДНУ ім. О. Гончара, керівника науково-дослідної лабораторії археології Придніпров'я Ірини Федорівни Ковальової участь у розкопках брали старший науковий співробітник В. М. Шалобудов та молодший науковий співробітник С. С. Волкобой.

Ірина Федорівна, відкриваючи експозицію флейти, зазначила, що людині завжди було притаманно відтворити себе у музичному творі. «Музика була супутницею наших давніх пращурів. Кістки, з яких створена флейта, належать великому степовому птахові, трохи меншому, ніж страус — дрохві. Вони скріплювались між собою рослинним

воском, один край трубок був закритий, інший — відкритий, за принципом клапана. За допомогою цього музичного інструменту можна було отримати сім тонів. Звук був слабкий, але мелодійний, він посилювався ще якимись ритмічними інструментами, так можна було зіграти нескладну мелодію. Очевидно, інструмент був прикрасою використовувався і в життєвих справах.

Флейта знайдена у парному похованні людей ямної культури, скотарів: чоловіка з дуже міцним, широким скелетом та широкими здоровими зубами (до речі, ці люди не знали карієсу) і дитини. У похованні знайдені також дуже коштовні для того часу речі — сокиру, кременці, що свідчило про високий статус цієї людини, адже той, хто грав на флейті, користувався великою повагою. Звучання цієї флейти практично ніхто не чув, але є ще живі аналоги, наприклад, такі флейти існували у класичній Греції. До речі, у нас є ще одна знахідка, яка викликала дискусію — дещо, що нагадує частину грифу сучасної гітари. Сліди на ній говорять про те, що це справді був гриф струнного музичного інструменту, на якому залишились відбитки натягнутих струн. Коли ми це точно встановимо, впевне-

на, що гриф також опиниться у музеї музичних інструментів Палацу студентів».

На думку доктора історичних наук, професора ДНУ В. В. Іваненка, музей має конкретну історико-краєзнавчу спрямованість, оскільки тут відображено музикальну палітру, що існувала на теренах нашого краю в різні часи. Декан історичного факультету ДНУ С. І. Світленко вважає, що знахідка свідчить про свят, можливо, використовувався і в життєвих справах. Флейта знайдена у парному похованні людей ямної культури, скотарів: чоловіка з дуже міцним, широким скелетом та широкими здоровими зубами (до речі, ці люди не знали карієсу) і дитини. У похованні знайдені також дуже коштовні для того часу речі — сокиру,

кременці, що свідчило про високий статус цієї людини, адже той, хто грав на флейті, користувався великою повагою. Звучання цієї флейти практично ніхто не чув, але є ще живі аналоги, наприклад, такі флейти існували у класичній Греції. До речі, у нас є ще одна знахідка, яка викликала дискусію — дещо, що нагадує частину грифу сучасної гітари. Сліди на ній говорять про те, що це справді був гриф струнного музичного інструменту, на якому залишились відбитки натягнутих струн. Коли ми це точно встановимо, впевне-

на, що гриф також опиниться у музеї музичних інструментів Палацу студентів».

За словами директора Палацу студентів, заслуженого працівника культури України Вадима Вікторовича Стукала, ідея створення музею виникла кілька років тому, коли музичні інструменти, що нині тут експонуються, підлягали списанню. Але чим старіша річ, тим вона цінніша. «Ми вирішили, що інструментам краще не в скрині лежати, а бути у музеї, що викликати зацікавленість у студентства і викладачів до культури й історичної спадщини нашого краю, — говорить Вадим Вікторович. — Відкриття музею привернуло увагу багатьох. Наприклад, один з організаторів відомого ансамблю бандуристок „Чарівниці“ Лідія Степанівна Воріна до свого 80-річчя подарувала музею власну бандуру. До панфлейти це був найцінніший експонат».

*Інформаційно-аналітичне
агентство
ДНУ ім. О. Гончара.*

СКАРБИ ЧАСУ І ПРОСТОРУ НАТАЛІЇ ДЕВ'ЯТКО

Наталія ДЕВ'ЯТКО. «Скарби Примарних островів». Книга 1. Карта і компас: Роман. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2011. — 304 с.

• СТО РЯДКІВ ПРО КНИГУ

У давні часи, коли міф був засобом тлумачення й пізнання оточуючої дійсності, сформувалась особлива уява щодо часу й простору, які згодом вплинули на літературу і мистецтво. Світ у свідомості наших предків поділявся на дві частини — звичайну і священну. Вони наділялися різними якостями: перша вважалася звичайнісінькою, буденною, а друга — дивовижною, казковою, фантастичною. Оскільки дії міфічних героїв містилися в їх переміщенні з одного простору-часу до іншого, з буденного до фантастичного, постільки й чекали на них у мандрівках різні незвичайні пригоди, бо дива можливі лише у незвичайному світі.

У такому ж незвичайному для нас, мешканців техногенного світу, місці розгортаються дії роману «Скарби Примарних островів» дніпропетровської авторки **Наталії ДЕВ'ЯТКО.**

Під чорними вітрилами піратського корабля «Діаманти» зібралася незвичайна команда. Шукач пригод та незрівняний знавець морського чаклунства капітан Ярош Сокіл і звичайна родина разом із донькою Роксаною та її розумний кіт Сиріус, могутні давні істоти — Смерть, Харон, Матір та шкільний вчитель Костянтин, дивні казкові істоти Фея та Янголятко й колишній пірат граф Ричард Елігерський — всіх їх покликала жага пригод та нестерпне бажання знайти незлічені скарби. У руках Яроша зачарована карта, що вкаже шлях до Примарних островів, туди, де й знаходяться ці скарби. Але... Корабель та його команду переслідують жорстокі й підступні вороги на чолі з Химерою, вірним радником Імператора. Сам повелитель постійно мешкає у місті з очима звіра, але його вірний міністр Феофан та білокрила Химера завжди напоготові — чи то особисто взяти участь у страті ворогів імперії, чи то

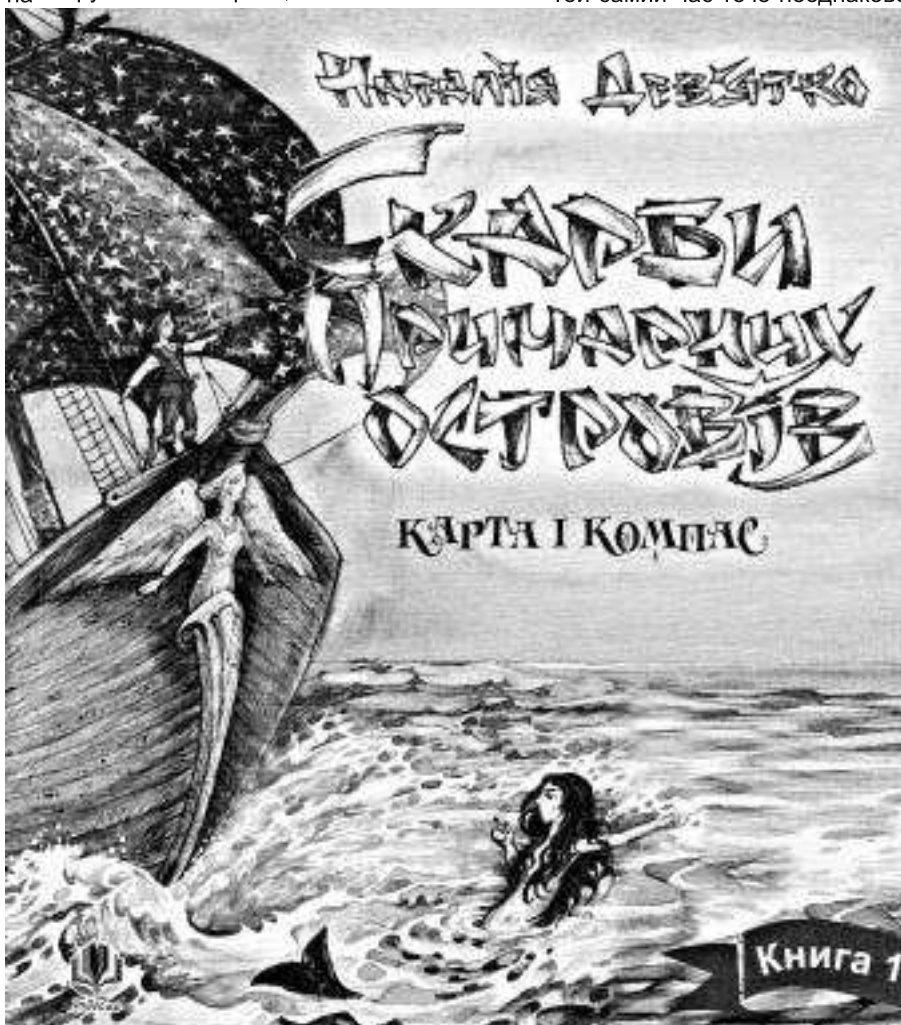
прикласти зусилля на ствердження могутності держави...

Втім, не вдаватимуся у повний переказ тексту, бо це завадить читачеві отримати справжню насолоду від несподіваних обертів сюжету, розвитку подій та різноманітних пригод численних героїв.

Увагу звертає саме вир подій, які відбуваються у різні часи та багатьох просторах. Між рядками твору минають роки, читач по волі

Швидкість подій постійно тримає читача у напрузі. Здається, що кожна фраза починається зі слова «раптом», кожна секунда може стати зламною, змінити все місцями, закінчитися катастрофою. («Вони розстріляли нас без бою. І коли „Русалонька“ пішла на дно, вилунали всіх живих і втратили на палубі свого корабля», — розповідає піратка Софія у розділі 14).

Той самий час тече неоднаково

автора переноситься в іншу частину світу: у прокляте зачароване місто (розділ 19), спогади членів екіпажу «Діаманти» (розділи 14, 15, 16) тощо. Час може текти паралельно в просторі (розділ 6, сцени ув'язнення капітана Яроша та зустрічі Михайла та Рити) або прискорювати свою ходу, як то відбулося на Тортусі (розділ 15: «Секунди перетворилися на роки, але ніхто не міг нічого вдіяти. Капітан стрибнув у воду, та вир часу закрутив і його. За кілька хвилин чоловік перетворився на зігнутого хворобами старця».).

для героїв роману, для автора-оповідача й для читача. На сторінках книги, як і в літописах, час дієвий, рахунок його ведеться від події до події. Якщо ж не відбувається нічого необхідного для розвитку сюжету, авторка «вимикає» час, як шахіст, який, зробивши хід, вимикає свій годинник. Але іноді пані Наталія може використати й піщаний годинник, аби перевернути події і примушує їх рухатися від розв'язки до початку або й закріплює їх (зрозуміло, стосовно життя героїв, як у розділі 10: «Ми хотіли, — наче за всіх відповіла Іла-

рія, — мріяли, як повернемось. Хоча були тут щасливі. Острів великий, ми й не обійшли його повністю. Але, коли з'явився корабель, щось зламалося... — вона підшувала слова...»).

Своєрідність роману у багатьох випадках обумовлюється співвідношенням двох часів: часу, коли відбувається подія, і часу, коли ми про це дізнаємося від авторки. Час, коли ми про щось дізнаємося — той же самий час, у якому живе оповідач. Час, коли відбуваються події — це час героїв. І все це ми, читачі, сприймаємо зі свого сьогодення.

Просторово-часові характеристики роману значно відрізняються від тих знайомих нам якостей, з якими ми стикаємося у повсякденному житті або про які можемо дізнатися на уроках фізики. Простір твору викривлюється і замикається на собі, може бути обмеженим, мати кінець, а окремі частини, з яких він складається, мають різні якості. Три виміри — довжина, глибина і ширина — авторка ламає самим непередбаченим чином і поєднує те, що в реальному світі поєднати неможливо (так, у розділі 20: «— А як мені потрапити в той... паралельний світ? Що для того треба? — Що для того треба? — перепитала жінка... Вийди в ніч, пройди через місто, покинувши все своє життя. ... За містом старий цвинтар є, пройди кризь нього»..., або

так: «— Потяг зупиниться між станціями. Двері відкриються, та того, окрім тебе, ніхто не відчусь, — рублено говорила жінка. — В тебе буде хвилина. Сам зрозумієш, яка з цих доріг — твоя.»).

Простір світу Примарних островів несподівано перевертається у відношенні до дійсності або змінює свої якості — розтягується, стискається, викривлює пропорції окремих частин. Теж стосується і часу, в якому відбуваються зустрічі героїв, їх пригоди, розлуки й зустрічі, боротьба із ворогами, пошуки скарбів (до речі, слово це не можна розуміти так, як, здається, декларує його автор. Для кожного з героїв воно несе інший сенс. Для когось — втрачене й знову знайдене кохання, для когось — свобода думки, а для когось — свобода жити і втрачати життя за своїм бажанням. Але не будемо відволікатися!).

Якості художнього часу роману непередбачувані. Іноді здається, що він, як у казці Л.Керолла «Аліса у країні див», «неповний розуму» Роман легко переносить нас у інші часи («Це було давно...» — починає згадувати один з героїв роману — Ричард Елігерський). (Цікавий початок, зовсім за законами казкового жанру) та інші світи («І де ця щаслива земля, де я зможу зустріти своє кохання? — не повірив їй Макс.// У мріях чи в сновидінні, у паралельному світі, як зараз ка-

жуть...»).

Теж стосується і часу-віку героїв. На сторінках роману діють міфічні істоти, що існують необмежено довго — той же Харон, Смерть, Матір. Але, за якихось надзвичайних обставин вони можуть зникнути на якийсь певний час («— Підеш? — не зрозуміла Смерть. — Як підеш? Помреш? Ти ж є життя? Ти не можеш померти»). А Фея та Янголятка існують, як існують символи краси, добра та любові.

Герої — люди і чарівники, теж живуть кожен у своєму часі, і вік кожного залежить від якихось певних обставин: у піратів він довший, бо їх «любить і захищає море», мешканці суші живуть у звичайному, людському, часі. Але всі вони, зведені волею авторки у ТЕПЕР і ЗАРАЗ, діють разом, щоб незабаром знову розійтися у часі та просторі.

Наостанок треба зазначити, що межу вигадки Наталії Дев'ятко визначити практично неможливо, бо в ідеалі він дорівнює самій дійсності і розуміти його треба як ланку між дійсністю та її відбитком, бо ланка ця і немінуча, і єдина.

Літературні критики вважають, що життя твору можливе лише за існування гармонії між автором та читачем. Здається, молодій авторці вдалося досягнути цієї самої гармонії, а, тому, на її твір чекає довге й щасливе життя.

Еліна ЗАРЖИЦЬКА

• НА КОНКУРС ТВОРЧОЇ МОЛОДИ МАРУСИ ТА ІВАНА ГНИП.

МИСТЕЦЬКЕ ЗМАГАННЯ НЕ ЛИШЕ ДЛЯ МАЙСТРІВ ПЕРА

У розпал літньої пори ми б хотіли нагадати усім, хто хоче взяти участь або просто цікавиться конкурсом творчої молоді Івана та Марусі Гнип (США), що творче змагання мистецької юні, як завжди відбувається в чотирьох номінаціях. А саме «Література», «Образотворче мистецтво», «Театр» та «Музика». Самокритично мусимо зазначити, що з

об'єктивних причин ми доволі скупомо знайомимо наш читацький загальний учасниками конкурсу саме в двох останніх номінаціях. Зрозуміло, що їх творчість найважче представити на шпальтах щомісячника. З цієї причини найчастіше в спеціальній рубриці «На конкурс творчої молоді Марусі та Івана Гнип» представлено твори молодих поетів і прозаїків. А тому ми особливо вітаємо ініціативу Олени Чорнодуб, яка не лише виявила

бажання брати участь в конкурсі, але й виклала народну пісню «Ой, там на горі» у власному акапельному виконанні у Інтернет. Отож, за посиланням: <http://www.youtube.com/watch?v=gLv-wGaaRbl> кожен бажуючий може прослухати твір, з яким Олена вирішала взяти участь у нашому мистецькому конкурсі Олена Чорнодуб народилася 19 липня 1993 року і цьогогоріч закінчила середню школу. Як написала дівчина у заявці на участь в конкурсі вона «...крокує життям з музикою та сподівається завдяки пісні домогтися успіху». Що ж, нам залишається побажати талановитій дівчині здійснення своїх мрій та планів.

*Журі конкурсу
творчої молоді Івана та Марусі
ГНИП.*

Сучасний поет БОГДАН ПАСТУХ І ЙОГО ТВОРЧІСТЬ

Під час побуту на музичних конкурсах-фестивалях «Пісні Незабутнього Краю» у місті Городку почула рецитацію творів поета та познайомилася з ним особисто. Я зацікавилася ліричною поезією автора, який не тільки творить сучасною літературною мовою, але також і Лемківським діалектом.

Богдан Пастух народився в селі Сокільники Львівської області 14. 08. 1962 р. в родині «примусово депортованих людей» з Лемківщини. Закінчивши високу освіту в Одесі, а потім у Львові довершив магістерську працю в ділянці державного управління. Богдан Пастух творить ліричну поезію, в якій роздумує над значенням приязні, любові, кохання та цілі життя. Захоплюється красою природи, шумом рік, величністю гір, значенням друзів в житті кожної людини. Автор у своїй поезії висловлює також сильну пошану, до віри та молитви. Тому видав остаточно збірник поезії «Там де небо відкрито», де автор звертається молитвами до Ісуса Христа та Матері Божої, а його поезії ілюструвала мисткиня Марта Кулинич — Новицька, яка зодягала ікони Ісуса Христа та Матері Божої стилевими народними костюмами: Лемківщини, Бойківщини, Гуцульщини та Київщини.

Автор видав першу збірку поезій у 1998 р. під назвою: «Душі моєї сподівання», а тоді слідуючі збірки: «Я так спішу жити», «Покараний любов'ю» та інші. Цікаві думки автор висловив у своєму вірші «Любив, надіявся і мріяв», а саме:

***«І вірив, вірив я в людину,
Що поруч править, творить і працює,
На цьому світі стільки зла....
І кожен з нас вже став йому ріднею.
А серце б'ється Я живу!
В спасінні Божому надію маю!
Візьму зерна добра і посаджу!
Колись воно зросте.
Я цього так жадаю.»***

Сам про себе автор написав таке, що в нього в душі живе все лемківське, бо виріс слухаючи материнську «бесіду». На нього мала великий вплив також його бабуня Парасковія Моряк, яка зберігала лемківський діалект та передавала своєму внукові. У дитинстві автор не звертав великої уваги на мовні різниці, приповідки, ношу та родинні лемківські звичаї. А тепер у старшому віці таке написав: «Не знав я і те, що вона (лемківська мова) така живуча та миротворча, бо і до нині вона біжить із моєї пам'яті струмками, тому стараюся ушляхетнювати, збагачувати, плекати і шанувати мій лемківський діалект».

Богдан Пастух брав участь у Лемківській Ватрі в Польщі, в Ждині. Також відвідав рідну землю своїх: бабуні та дідуся, які були силою депортовані з села Гирова. Будучи на Лемківщині, він дякував рідній Землі, що виростила йому матір Катерину Пастух (Моряк), яка дала йому життя. У нього з радості текли сльози, а він хотів обійняти рідну Лемківщину всім своїм еством. У той час «Земля його Предків не була сита хлібом, але його любов'ю до неї!» Тому його душа заговорила рідним лемківським діалектом в поетичних рядках, які він записав:

***По Лемківщині зелені ліси ходят,
Живі душі лемків по тих горах водят,
Они ня (мене) на ватрі дощем покропили,
До рідной Гирова на ніч провадили,
В рідним селі бабця з дідом ня (мене) зустрічали,
Лем за них тоти гори ня (мене) обцілювали.
Спровадили мене кус (щоби) побити в школі,
Бо неє юж їх хужи на зарослим полі,
А земля мі мовила:
Хіба мися не знаме?
Хіба вперше з тобов мися спотикаме?
І стало чтоси земнов таке діяти,
Что на каждом кроці став я горювати.
Вклонився церковці оновленій Богом,
Отдався молитві під єї порогом,
Поклав шитки (всі) жалі під церковні дзвони,
Нех дух лемківський ту боронят они.
А лагідні гори в очі мі зазирали,
Бо они сердечні за ними плакали,
Плакали, что дідове поле било не оране,
Зерно пшениці на нім не сіяне.
Не цукрені сизи (сльози) по потічку ся котили,
Де моєй няньовой ноженьки ходили.
Цілую тя водичко і земелько рідна,
Без вас душа Лемка живе, але бідна!***

Велике враження на мене зробив вірш автора, який він виголосив при зустрічі гостей студентів з Білостоку, Польщі. Тому хоч з читачами поділитися тою великою силою любові автора до своєї рідної землі, яку поляки силою з військом та кулеметами забрали.

***Лемківщино!
Я не віддам тебе нікому,
Хіба, що ранку молодому,
Ділить тебе ні з ким не стану,
Весну мою — таку жадану.
Зберу в долоні роси чистої,
І ними ляжу у намисті,
На твої груди, торкатимусь тіла,
Так, щоби душа твоя хотіла,
Душі моєї спів почути,
Долоні полум'я роздути,
І поспішати кожну мить,
Зігріти серце, що не спить.
Лемківщино!
Я не віддам тебе нікому,
Хіба що Господу святому,
Що дарував тебе мені
У грішнім тілі і вині.***

Вислухавши народну музику, прослухавши всі вірші присвячені батьківським землям, лісам, рікам та горам, не тільки моя душа, а всіх присутніх обливалося з жалю кров'ю за рідним Закарпаттям: Холмщиною, Підляшшям, Надсянням та Лемківщиною. Тому творчість поета, великого патріота Богдана Пастуха така потрібна, щоб виховувати нові покоління на правді, законі та любові до Батьківщини та розумінні, що наші землі, незаконно загарбані, мають повернутися до Української держави.

Любовь ВАСИЛІВ-БАЗЮК

ОСВІТЯНИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ВИСОКО ОЦІНИЛИ ЗДОБУТКИ ОБЛАСНОЇ ВЛАДИ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ У ГАЛУЗІ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

Заступник голови Дніпропетровської облдержадміністрації Марія Пустова провела робочу зустріч із делегацією освітян Чернівецької області. Візит чернівчан до Дніпропетровщини проходить у рамках Всеукраїнської естафети педагогічних інновацій «Нові горизонти української школи» і триватиме до 20 травня.

Марія Пустова зазначила, що ініціатива Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України щодо проведення Всеукраїнської естафети дає змогу освітянам з різних областей особисто ділитися досвідом і педагогічними здобутками.

Вона розповіла гостям про втілення в життя регіонального проекту «Новий Дніпропетровщині — новий стандарт освіти», запровадженого губернатором Олек-

Сандром Вілкулом: «Цей проект відкриє нові можливості розбудови української освіти як важливої складової демократичного суспільства і забезпечить реалізацію державної освітньої політики в регіоні. Першочерговим завданням для органів управління освітою та освітян є удосконалення та розвиток інформаційних технологій. Ми плануємо довести норматив кількості комп'ютерної техніки на 1 учня до європейських стандартів».

Сандром Вілкулом: «Цей проект відкриє нові можливості розбудови української освіти як важливої складової демократичного суспільства і забезпечить реалізацію державної освітньої політики в регіоні. Першочерговим завданням для органів управління освітою та освітян є удосконалення та розвиток інформаційних технологій. Ми плануємо довести норматив кількості комп'ютерної техніки на 1 учня до європейських стандартів».

У перший день перебування у Дніпропетровську освітяни з Чернівецької області побували у Єдиному Центрі освіти Дніпропетровщини і Дніпропетровському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти.

Чернівчани високо оцінили здобутки обласної влади Дніпропетровщини в галузі розвитку освіти. Начальник Головного управління освіти і науки Чернівецької облдержадміністрації Михайло Бауер підкреслив: «Нас вражає процес організації роботи Головного управління освіти і науки Дніпропетровської області, зокрема, найвизначнішою є наявність єдиного освітнього центру. Адже об'єднати в одному місці і управління, і інститут, це — мрія кожного начальника галузевого управління.

Також дуже перспективною, на наш погляд, є впровадження програми „Один учень — один комп'ютер“. Досвід Дніпропетровщини є дуже корисним для нас, і я прошитиму дозволу у керівництва, щоб перейняти у вас корисний досвід». Загалом у рамках візиту делегати відвідають усі типи навальних закладів, які діють на території нашої області: Дніпропетровську загальноосвітню спеціальну школу-інтернат для глухих дітей, Національний центр аерокосмічної освіти молоді України, Дніпропетровський ліцей інформаційних технологій, Дніпропетровську загальноосвітню санаторну школу-інтернат I-III ступенів № 4, Нікопольський КЗ Дитячий будинок «Ромашка», ОКЗО Нікопольська середня школа-інтернат № 1 для дітей-сиріт та дітей, які залишилися без піклування батьків «Гармонія», Нікопольське педагогічне училище, Центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, дошкільного навчального закладу № 6 (ясла-садок) комбінованого типу «Червона шапочка» Ювілейної селищної ради, Підгородненську СЗШ № 3, дошкільний навчальний заклад № 1 Петриківського району, районний Петриківський Будинок дитячої творчості, ПТУ № 79 з питань професійного навчання за спеціальністю «художник розмалювання по дереву», Чаплинську середню загальноосвітню школу тощо.

Також гості візьмуть участь у майстер-класі з петриківського розпису, побувають на могилі козацького отамана Івана Сірка і в Історичному музеї ім. Дмитра Яворницького, відвідають історичні місця Петриківщини і фермерське господарство «Відродження», завітають на виставу в Дніпропетровський державний академічний театр опери і балету.

Усе це дасть змогу гостям Дніпропетровської області краще зрозуміти багатство і специфіку розвитку нашого краю.

***Головне управління освіти і науки
Дніпропетровської облдержадміністрації***

ДЕТРОЙТ — ВЕЛИЧАВЕ ВІДЗНАЧЕННЯ 75-ти ЛІТТЯ ЗАСНУВАННЯ ОКРУГИ СУА

6-го березня наша Детройтська Округа СУА відзначила 75-ти ліття від часу заснування. Це насправду величаве свято — свято наших українських берегинь, матерів, бабусь, а також і прабабусь, які прибули на це відзначення, було гідне подиву. В Українському Культурному Центрі, де відбувалась ця подія, можна було зустріти і побачити як 20-ти літню, так навіть і 100-річну Союзянку.

Подібного наш Детройт ще не бачив — три генерації «бджілок», які невтомно трудилися та продовжують виконувати і сьогодні цю благородну справу для блага своєї нації, свого українського «Я» на теренах чужого світу. В честь Союзянок перед початком імпрези, в церкві св. Йосафата (м. Воррен) відбувся молебень, Служба Божа та панахида в пам'ять Союзянок, які відійшли у вічність та співпавша на цей день, і панахида за воїнів УПА та їхнього командира Тараса Чупринку.

Перепоვნена церква, де крім Союзянок та парафіян, знаходилися і багато дітей (Пласт, СУМ, школа, внесені прапори) надавали присутнім незабутнього відчуття чогось надзвичайно духовного, чогось небесного, яке підсилювалось також і гармонійним співом церковного хору.

Парох церкви св. Йосафата о. Маріо в його проповіді так і назвав, невтомних в їхній праці, Союзянок «бджілками» та зачитав подяку від учнів школи матерям, бабусям, прабабусям, без допомоги яких не існувала б наша українська школа. О другій годині дня розпочалась урочиста частина свята. Над Головним столом красувалась емблема, присвячена 75-літтю Округи СУА, яка була так вдало зроблена та представлена, що відразу «падала в око». При вході до залу кожному, хто прибув на свято, вручали спеціально підготовлену та видану Ювелійну книгу в честь 75-тиліття Округної Управи СУА Детройт. Висвітлення історії Округи та виставлена поруч на столі колекція ляльок, одягнених в українські строї з різних областей України, виконана нашою Союзянкою-місткінею п. Оленою Папіш, якій в організації виставки, допомагала п. Люба Федорко, надавали відчуття насправду українського свята, відчуття, що це не тільки Український Культурний Центр, а що ми є присутні на святі в Україні! В залі знаходилися представники міського телебачення, які брали інтерв'ю в Союзянок та робили світлини для висвітлення свята на ТБ. Свято відкрила Голова Округи СУА п. Ліда Яхницька та передала ведення святочної програми Союзянці п. Наталі Гевко — знаній ведучій в нашій Детройтсь-

кій громаді, Почесній Членці СУА та Почесній Голові Округи. Відкрили свято трьома гімнами (Америку, України, СУА) який присутні виконали під акомпанемент відомої в громаді піаністки п. Ольги Дубрівної-Соловій та однохвилинною мовчанкою в пам'ять Союзянок, що відійшли у вічність.

П.Н. Гевко представила присутнім Головний стіл:

П. Ліда Колодчин — Почесна Членка СУА, Почесна Голова Округи та Почесна Членка СУ України. Парох церкви св. Йосафата о. Маріо. Дяцишин, п. Анна Мацілинська — заступниця Голови СУА, п. Ліда Яхницька — Голова Округи СУА Детройт п. Н. Гевко — Почесна Членка СУА та Почесна Голова Округи, п. Маріянна Заяць — Голова СУА, п. Оксана Ксенос — U.S. Administratave LAW judge та парламентаристка Головної Управи СУА, п. Рома Дигдало — Почесна Голова Округи та п. Олена Лісківська — Почесна Голова Округи. Запрошений до святкового стола був Владика О. Биковець та через хворобу не зміг прибути. (Його функції виконав о. Василь Шайда.) Крім Головного стола присутнім були представлені: П. п. Дарія Конюх та М. Хомяк — Почесні Членки Округи, три Співголови комітету по Відзначенню 75-тиліття Округи: п. п. Дарія Завадівська, Ліда Казевич та Ірена Петріна.

Дуже спеціальні гості, яких представила ведуча, були: Mayor city Warren — J. Foust, representative of U.S. Congressman Sander Levin-Melanie Grund, counsilman — M. Liss, State representative — L. Liss, U.S. Administratave Law Judge Л. Яхницький, Почесний Консул України в Мічигані — Б. Федорак,

Діти світлички 76-го відділу Округи СУА привітали присутніх в залі зворушливим виступом, який під музичний супровід п. Галини Яловенко, підготували п.п. Миросю Бараник, Таня Бедрусь та Анна Ткачук. Молитву провів о. Маріо Дяцишин. Після молитви ведуча попросила піднести тост за Союзянок та заспівати в їх честь «многая літа». Прибувши на свято спеціальні гості з міста, які були попередньо представлені ведучою, привітали Союзянок, а п. Леся Лис зачитала «Tribut». Ведуча п. Н. Гевко зачитала вітання від губернатора міста Rick Snyder, п. Орисі Лончини — бувшої Голови 45-го відділу та Почесної Голови Округи, яка через хворобу не змогла прибути на свято, та ряд привітань з України, (Львів, Дніпропетровськ — «Бористен», Житомир, Київ). Після смачного полуденку до Ювілейної доповіді запросили Голову СУА

п. Маріянну Заяць, яка відзначила в її доповіді самовіддану та жертвну працю СУА як в політичному, так і в громадському житті діаспори і України для збереження нашої ідентичності та, зокрема, виділила роботу Округи СУА Детройт, подякувала Окрузі за організацію цього величавого свята та вручила Грамоту від Головної Управи СУА Голові Окружної Управи п. Л. Яхницькій. Діти подали квіти п. Маріянні Заяць. Після чого почалась розвагова частина вечора:

Союзанка п. Руслана — проно-культосвітня референтка Округи та здібний художній керівник багатьох імпрез, прочитала «Оду Жінці-Берегині» Наше відоме Детройтське тріо «Соловейки» під керівництвом п. О. Дубрівна-Соловей виконали три пісні. Союзанки пп. Валентина Шайда та Анна Білинська під музичний супровід п. Г. Яловенко виконали пісню «Мелодія» на слова поета Б. Олійника. Музику до цієї пісні написала п. А. Білинська. На закінчення «Розвагової програми» п. Н. Гевко прочитала гумореску «Одяг та жінка».

Після розвагової частини п.п. М. Заяць — Голова СУА та Л. Яхницька — голова Окружної Управи СУА розпочали церемонію відзначення — вручення Грамот. До нагороди були представлені:

50 літ в СУА — п.п. Віра Гнатюк, Ольга Гищак, Орися Лончина, Др. Марія Балтирович, Ірина Джуль, Стефа Король, Наталя Гевко, Почесні Голови — п.п. Стефанія Дуб, Квітка Іваницька, Лідія Казевич, Дарія Завадівська.

Почесні Членки — п.п. Мирослава Бараник, Марія Зарицька-Червійовська, Стефанія Дацків, Віра Гнатюк, Стефа Король, Софія Кошів, Ольга Лісківська, Анна Мацілінська, Олена Папіш, Ірена Прийма, Ірена Шумило, Оля Соловей.

Відділ 58-ий — за Віддану Працю в Українській Громаді та Українському селі. Відділ 96-ий за Віддану Працю

в Українській Громаді та для добра СУА. Відділ 115-тий — за Віддану Працю у Збереженні Української Культури.

Крім цього були нагороджені Грамотами:

Признання за Віддану Працю — 34 Союзанки.

Признання за Довголітню Працю — 13 Союзанок.

За Збереження Української Духовності та Культури — 12 Союзанок.

Вся розвагова програма, привітання дітей та кожна частина Ювілейної Програми супроводжувались бурхливими оплесками присутніх в залі.

Ведуча п. Наталя Гевко подякувала всім присутнім за участь в святі та виразила надію, що ті із присутніх в залі, які ще не є членками СУА, стануть ними і допоможуть нам — Союзанкам продовжувати працю для добра, як нашої Української Громади, так і Америки та України.

О. Василь дуже емоційним, дуже глибоко осмисленим звертанням, як до Союзанок, так і до всіх присутніх та молитвою закрав це величаве свято. Після чого була зроблена Ювілейна знімка всіх, присутніх на святі, Союзанок. Але свято ще тим не закінчилось. В Домівці аж до дев'ятої години вечора союзанки мали змогу за ще одною смачною перекускою солодким поспілкуватись з Головою УСА п. М. Заяць та поділитись планами на майбутнє.

P.S. Велика вдячність всім, хто приймав участь у підготовці свята! ОСОБЛИВУ вдячність виносимо всім спонсорам, на пожертви яких ми видали «Ювілейну книгу» та вручили її присутнім безплатно!

Віра КРИВА

(Детройт 2011 рік)

Еліна ЗАРЖИЦЬКА

СВЯТО «ОСТАННІЙ ДЗВОНИК—2011» У КОМУНАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ОСВІТИ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ МЕДИЧНИЙ ЛІЦЕЙ-ІНТЕРНАТ „ДНІПРО“»

27 травня в усіх навчальних закладах Дніпропетровщини пролунав останній дзвоник. Привітати школярів зі значною подією до шкіл та ліцеїв завітали керівники обласної державної адміністрації та обласної ради, міст та районів області.

Заступник голови обласної державної адміністрації Марія Іванівна Пустова відвідала Дніпропетровський обласний медичний ліцей-інтернат «Дніпро», поздоровила колектив ліцею з хвилюючим святом Останнього дзвоника і передала особисті вітання від голови облдержадміністрації О.Ю.Вілкула і голови обласної ради Є.Г. Удода двом найкращим з випускників — золотим медалістам ліцею Пахольчук Анні і Лесовій Олександрі, яким і вручила вручила золоті медалі.

Звертаючись до ліцеїстів, Марія Іванівна зазначила: «Ви — випускники одного з найкращих ліцеїв області, профільної школи при

Дніпропетровській державній медичній академії, асоційованої школи ЮНЕСКО. Ми пишаємося тим, що медичний ліцей за рейтингом входить до 100 кращих шкіл України і знаходиться на 18 місці. Впевнена, дорогі випускники, що всі ви достойно складете зовнішнє незалежне оцінювання і вступите до омріяних вищих навчальних закладів, і перш за все, до медичної академії. Проблеми професійної визначеності нашої молоді, модернізації української освіти, орієнтації на європейські стандарти, входження у світовий інформаційний простір хвилюють сьогодні Президента України, наше суспільство в цілому. Саме тому 2011 рік Президентом України В.Ф. Януковичем проголошено Роком освіти та інформаційного суспільства, що визначає перед обласною владою пріоритетні напрямки роботи в галузі освіти на найближчі роки».

Також Марія Іванівна підкреслила, що саме на нашу молодь — учнів і випускників, покладає керівництво області великі надії. Майбутнє нашої України багато в чому залежатиме від власної громадянської позиції української молоді, її свідомої праці, високої моралі і духовності.

Вона висловила слова вдячності педагогічному колективу за благородну працю, розум, знання і добро, які він передає учням.

Високий професіоналізм, відповідальність, людяність і гуманність вчителів школи назавжди залишаться у спогадах випускників.

Бажаю вам здійснення мрій, впевненості в своїх силах, щасливого життєвого шляху.

Колектив ліцею отримав від облдержадміністрації цінний подарунок — сучасний багатофункціональний принтер.

ДОСВІД ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Навесні у німецькому університеті міста Хільдесхайм проходив міжнародний семінар «Мережева взаємодія українських і німецьких університетів-партнерів в рамках єв-

ропейського проекту Темпус IV». Цей проект під назвою «Багаторівнева підготовка у галузі освітнього менеджменту» об'єднує 11 університетів різних країн і розрахований на три роки. Він є складовою проекту ЄС «Мережева взаємодія університетів-партнерів в реалізації багаторівневої системи підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів у галузі освітнього менеджменту».

У роботі семінару взяли участь представники Фондового університету міста Хільдесхайм, Дніпропетровського національного університету ім. Олеся Гончара, Хмельницького національного університету і Новгородського державного університету ім. Ярослава Мудрого (Росія). До складу делегації ДНУ увійшли ректор Микола Поляков і директор Центру післядипломної освіти Володимир Ключев. Метою поїздки було ознайомлення із досвідом німецького університету в підготовці фахівців у галузі освітнього менеджменту та проведення переговорів з партнерами проекту про співробітництво. Було виконано значний обсяг робіт, пов'язаних із вивченням прогресивних форм та методів навчання в німецькому університеті, проведено обмін досвідом із фахівцями університетів-партнерів проекту, обгово-

рені питання і отримані конкретні рекомендації щодо подальших дій по проекту у 2011—12 роках, також було підготовлено угоду про наміри для співробітництва.

В перший день роботи семінару учасників привітав декан факультету педагогіки й соціальних наук професор Мартін Шрайнер. У своїй вступній доповіді він детально розповів про структуру Фондового університету та особливості організації навчального процесу на факультеті. Потім професори Ольга Грауманн (Хільдесхайм) і Михайло Певзнер (Новгород) зроби-

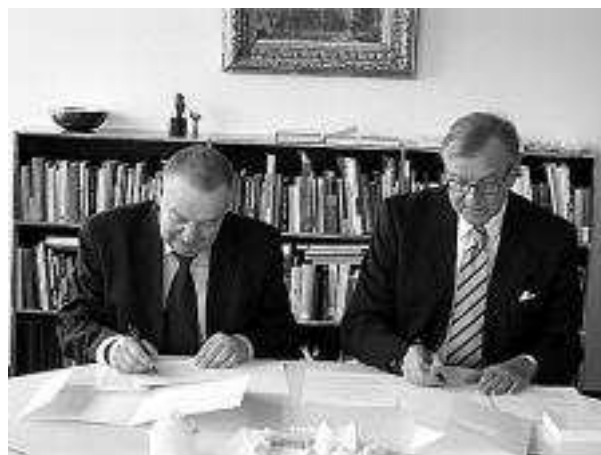
ли спільну доповідь «Інтернаціоналізація університету: проекти співробітництва між університетами Східної та Західної Європи». Ольга Грауманн розповіла про процеси, що відбувалися в європейських країнах і Росії в період перебудови й сприяли зближенню представників цих країн; розкрила особливості освітніх проектів, які реалізуються Фондовим університетом спільно з Новгородським державним. У другій частині доповіді Михайло Певзнер ознайомив слухачів з метою, проміжними результатами й найближчими завданнями проекту в цілому. Далі віце-президент університету м. Хільдесхайм доктор Христофор Штрутц розповів про особливості управління та організації діяльності Фондового університету. Завершився перший день прийомом у бургомистра та оглядовою екскурсією історичною частиною цього старовинного міста.

На другий день були заслухані

доповіді доктора Ангеліки Обстой «Менеджмент якості в системі управління» університету Хільдесхайм та Ольги Грауманн спільно з доктором Хеллоу Барлаге про особливості хільдесхаймської моделі підготовки вчителів. Наступна частина семінару була присвячена знайомству учасників з системою підвищення кваліфікації в університеті Хільдесхайм, про яку розповіла доктор Маргарита Рудольф. А співробітник центру «Organization Studies» доктор Біргіт Оелькер представила програму післядипломної освіти «Якісне управління та організаційний менеджмент». Після завершення семінару гості відвідали гірничий масив Гарц і місто Гослар, яке входить до всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Після повернення з Німеччини Володимир Ключев розповів, що під час відрядження була проведена велика підготовча робота для підписання угоди про співробітництво між ДНУ ім. О.Гончара та університетом м. Хільдесхайм:

- Ректором ДНУ М.В.Поляковим та президентом німецького універ-

ситету В-У Фрідріхом п'ятого квітня була підписана угода про наміри щодо двосторонньої співпраці (letter of intent). Завдяки цьому відкриваються великі можливості співробітництва між університетами у сфері обміну викладачами, організації навчальних програм по отриманню студентами подвійних дипломів та інше.

Також було обговорено тематику та учасників міжнародної конференції з освітнього менеджменту, яку заплановано провести у жовтні на

базі нашого університету. Проведено попередній аналіз стану підготовки підручника «Менеджмент та організаційний розвиток вищої школи (на прикладі Росії, України та Білорусії)», що буде виданий до початку конференції. З координатора проекту від Європейської комісії були з'ясовані питання, які можуть виникати під час моніторингу виконання проекту менеджерами Темпус-офісу. Опрацьовані питання організації мовних курсів (англійська та німецька мови) на базі зовнішнього центру мовної підготовки для учасників проекту від ДНУ. Проведено обмін досвідом з представниками Новгородського державного університету ім. Яро-

слава Мудрого та Хмельницького національного університету з організації роботи компетентностних центрів, які створені у ВНЗ за кошти проекту, підготовки та висвітлення інформації на порталі проекту, завершення матеріалів для дистанційних та білінгвальних модульних елементів, забезпечення популяризації результатів проекту та інше.

Досвід університету м. Хільдесхайм буде використаний у практичній роботі центру післядипломної освіти ДНУ. Зокрема, це стосується магістерської підготовки за спеціальностями «Педагогіка вищої школи» та «Управління навчальним закладом» у частині ви-

кладання відокремлених модулів навчального плану та перезарахування кредитів для тих, хто бажає прослухати повний курс навчання.

Вважаю, що наша участь у семінарі сприятиме вирішенню багатьох питань, пов'язаних із подальшим розвитком проекту та забезпеченням прогресивних форм та методів навчання в університеті, — наголосив директор Центру післядипломної освіти Володимир Клюєв.

*Інформаційно-аналітичне
агентство ДНУ ім. О.Гончара*

■

• 3 ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

МОЄ СЛОВО ПРО ЖУРНАЛ «БОРИСТЕН»!

Відразу ж зазначу, що про цікавий журнал з гарною назвою «Бористен» дізнався ще з газети «Наша Віра» (всеукраїнська православна газета, що видається в Києві). У мене виникло бажання читати цей журнал, я знав, що це — патріотичне видання, яке є орієнтиром-маяком у розбурханому морі ЗМІ, в якому не так легко орієнтуватися.

Щиросердечно зізнаюсь, що я такого журналу чекав давно. Адже на його сторінках стільки цікавого, що не просто читаєш, а душею відпочиваєш. Тут і уривки з книги Раїси Хейлик «Міст через океани», а також — Фіделя Сухоноса із книги «Ріо де Україна» (мав щастя отримати книгу під такою назвою від самого автора). Дізнався, що у Львова є Міжнародне Громадське Об'єднання Українців «Четверта хвиля», її стараннями видано 11 карт серії «Соборна Україна», які побачили світ за сприяння благодійного фонду «Русь Україна» (президент Ростислав Новоженець).

Ще багато цікавого розповість на своїх сторінках «Бористен». Тут журналіст Ярослав Стех знайомить читачів з талановитою мисткинею з м. Нетішино Хмельницької області Світланою Лелех, автором збірки чудових поезій «На зболених крилах Любові», Українською Мадонною. А ще журнал повідомляє, що той же п. Ярослав Стех упорядкував 3 томи про видатних діячів Перемищини, про вихід нової книги, знаної в Україні і в

діаспорі поетеси Віри Вовк (Селянської). А ще познайомить із поезією поетеси з Чикаго Олександри Мудрої, та й про неї коротко, але цікаво розповість. А ще читач дізнається про вихід ювілейного (50-го числа) журналу «Верховина».

А де ще можна прочитати, що у Дніпропетровську у загальноосвітній школі № 147 ім. В. Чорновола директором працює Ігор Мицик, стараннями якого при школі створено цілий комплекс музеїв: Запорізької Січі, Пам'яті жертв Голодомору 1932-33 рр, воєн — 2-ї Світової та афганської, пам'яті Чорнобиля, тощо. Приємно, що Ігор Андрійович вкладає в серця учнів Животворне Українське Слово, працюючи викладачем української мови та літератури. До речі, його брат — Юрій Мицик теж активно працював на ниві Духовного відродження України, він є автором ряду книг на козацьку тематику і упорядником книг про Голодомор 1932-33 рр в Україні. А інформація про Миколу Семенюка з Харкова, безсумнівно зацікавить читача. П. Микола активно працює над каталогізацією пам'ятників Т. Шевченку у Світі. У 35 країнах нараховано понад 1000 пам'ятників Кобзареві.

Цікава добірка поезій Тетяни Яковенко, доцента Вінницького національного університету ім. М. Коцюбинського. Тетяна Василівна створила ряд книг переспівів Біблійних пророків.

Цікавою є стаття п. Роксолани Зорівчак зі Львова під назвою «До

англомовної Шевченкіани», де розповідається про Миколу Дупляка, упорядника альбому про Т. Шевченка «Борітеся — поборете!» Згадується в статті і про Віру Річ, яка перекладала поезії Кобзаря англійською мовою, які є також у альбомі «Тарас Шевченко. Вибрані поезії. Живопис. Графіка».

Важливим є повідомлення, що в Казахстані відкрито Музей пам'яті жертв політичних репресій. Є сподівання, що там буде зібрано свідчення багатьох українців, котрі пережили пекло нелюдського ГУЛАГу, що буде упорядковано і дбайливо збережено для наступних поколінь.

Але попри все маю побажання, щоб більше розповідалось про життя українців діаспори як Заходу, так і Сходу, щоб читач мав змогу ознайомитись з періодичними виданнями (як духовними, так і патріотичними) наших земляків. Щоб читач знав про музеї, Церкви, події тощо. Бажано було б започаткувати нову сторінку «Діаспора». Важливо публікувати про життя української молоді діаспори. На закінчення хотілося б побажати редактору Фіделю Сухоносу міцного здоров'я, успіхів у роботі, нових творчих звершень і злетів, щоб «Бористен» став дедалі цікавішим та змістовним для читачів. Я ж вдячний Богові, що з його волі маю ще одне безцінне видання — журнал «Бористен».

*З повагою до Вас, мої земляки, —
волинянин Петро БРИНЯК,
(село Підбереззя).*

В ШКОЛІ МОЛОДОГО ВЧЕНОГО ВИХОВУЮТЬ ЛІДЕРІВ СУЧАСНОЇ НАУКИ

Великий вчений Альберт Ейнштейн при відповіді на запитання, чому він займається наукою стверджував, що «наука — це спорт, гімнастика розуму, яка приносить мені задоволення».

Гадаємо, що після реалізації освітньо-просвітницького проекту «Школа молодого вченого-лідера в науці», заняття наукою будуть характеризувати подібним чином і учасники, які із січня 2011 року беруть участь у роботі Школи.

Франц Хессеблайн, досліджуючи сутність лідерства говорив про те, що дослідження даного феномену повинно починатися із особистісних якостей лідера.

Розробляючи та втілюючи в життя проект «Школа молодого вченого — лідера в науці», організатори та координатори ставили перед собою мету створити методику занять для розвитку інноваційного потенціалу молодих вчених.

Проект реалізується при підтримці гранта губернатора Дніпропетровської області і є переможцем конкурсу «Молоді вчені — Дніпропетровщині». Школа Молодого вченого — лідера в науці працює при підтримці Ради молодих вчених Дніпропетровської області, Управління у справах освіти, науки, сім'ї, молоді та спорту Дніпропетровської обласної державної адміністрації та Придніпровського наукового центру Національної Академії наук України.

Згідно даним соціологічних досліджень, які постійно проводились в рамках програми проекту, був створений портрет сучасного молодого вченого — лідера вітчизняної науки.

При визначенні, хто є лідером в сучасній науці, опитані молоді вчені дали такі відповіді. Отже, лідер — це...

- Самодостатня людина, яка чітко бачить свою мету, яку ставить перед командою однодумців та здатна організувати та керувати роботою своєї команди;

- Вільна духом людина, яка вміє приймати рішення та досягати поставленої мети;

- Людина, яка веде за собою інертну масу в колективі, людина, яка завжди йде на один крок вперед;

- Людина, яка завжди здатна організувати та згуртувати різних за інтересами та поглядами людей;

- Гарний організатор, який завжди здатний розподілити ролі при виконанні завдання;

- Людина освічена, компетентна та цілеспрямована;

- Харизматична особистість;

- людина, яка користується авторитетом та повагою команди, який чітко бачить свою мету та здатний організувати свій робочий час;

- Ініціативна людина, невтомний працівник, відповідальний спеціаліст із гарним почуттям гумору;

- Пасіонарна особистість, яка для досягнення наукових надбань об'єднує навколо себе людей.

Найбільш важливими лідерськими якостями учасники тренінгу виділили наступні: На першому місці — харизма — 45% опитаних.

Друге місце — компетентність — 18%.

Третє місце розділили такі риси, як впевненість в собі та ініціативність — 15%.

Четверте місце — відповідальність та перспективне бачення — 12%.

Найменш значущими, на думку учасників Школи молодого вченого — лідера в науці є такі якості, як: вміння самостійно вирішувати проблеми та здатність слугувати іншим людям.

В заняттях Школи молодого вченого приймали участь 40 молодих вчених Дніпропетровської області, серед яких є як аспіранти, які тільки починають свій шлях до науки, так і кандидати наук, які мають досвід міжнародних стажувань та замислюються над написанням докторської дисертації.

Заняття проводяться щомісячно, із використанням елементів психологічного тренінгу та інтерактивних методик навчання.

Серед тренерів, які викладають в Школі молодого вченого-лідера в науці особливою повагою серед учасників користуються бізнес-тренери Тетяна Кахіані, Олена Трегубенко та Олександр Тихонов.

В січні 2011 року заняття в науково-освітньому проекті відкрили тренінги із особистої ефективності та самоменеджменту та практикум із ефективної комунікації.

Учасники мали змогу отримати навички таймменеджменту та ознайомитися із ефективними методиками планування власного робочого дня та ефективного розподілу часу (Метод Парето, Матриця Ейзенхауера, метод ALPEN, діаграма Ганта).

Всі, хто прийшов на тренінг, мали нагоду ознайомитися із навичками «відчуття часу», правилами ведення щотижневика, планування особистого

часу та намалювали свій власний портрет у променях сонця.

Також молоді вчені дізналися про ефективну методику, яка має назву «Вікно Джохарі», як метод пізнання власного «Я». На тренінгу із ефективних комунікацій тренер Тетяна Кахіані розповіла про етапи процесу спілкування та його рівні. Вчені обговорили, які бар'єри існують при здійсненні такого важливого процесу, як спілкування.

Заняття дозволило учасникам подолати невпевненість в собі, замкнутість та сором'язливість.

Отриманні знання науковці збираються активно застосовувати в роботі та особистому житті.

В лютому 2011 року тренером практичним психологом Тетяною Кахіані було проведено заняття із тимблдіну або командоутворення. Під час тренінгу були обговорені лідерські якості, які притаманні командній людині. Потім була проведена ділова гра, сенс якої мистився у створенні командами інтернет-порталу. Суворе та невідкупне журі оцінювало такі параметри, як: креативність створеного продукту, інформаційну наповненість сайту та якість подачі матеріалу. Після презентації проектів учасники мали змогу пройти Тест Белбіна, який ефективно оцінює ті ролі, які грають люди в команді.

Під час зимових занять всі мали змогу бути присутніми на тренінгу «Правила ефективного публічного виступу», яке проводила бізнес-тренер та практичний психолог Людмила Зюкова.

Молоді вчені ознайомилися із методиками подолання страхів перед публічним виступом, прийняли участь в практичних вправах із мистецтва ораторського виступу. Учасники вчилися встановлювати контакт із аудиторією, тренувати дикцію та робити паузи у виступі. Під кінець заняття був проведений тренінг із акторської майстерності. Кожний зміг прочитати відомий вірш Максима Горького про Буревісника в різних образах, ролях, із різними інтонаціями та настроями.

В березні 2011 року практичний психолог Ольга Кірина провела заняття «Як досягти успіху» та разом із професором Власовим Сергієм Федоровичем тренінг із ефективного ціледосягання.

Під час занять були обговорені причини успішності та неуспішності, виявлені критерії успіху, проведені практичні вправи по розставленню пріоритетів та цінностей та запропоновані практичні кроки по досягненню цілей.

В квітні 2011 року організаторами проекту було проведено соціологічне дослідження, яке стосувалося безпосередньо розуміння учасниками Школи молодого вченого-лідера в науці поняття «успішності».

Молоді вчені визначили такі детермінанти успіху:

- Успіх — це реалізація себе та розкриття свого потенціалу — 47,6%.
- Успіх — це гармонія душі — 19%.
- Успіх — це можливість займатися улюбленою справою, яка вас запалює та ви можете виконувати її цілодобово — 9,5%.
- Успіх — це наповненість життя — 4,7%.

Також деякі учасники давали свої власні визначення. Успіх — це всебічна наповненість життя улюбленою справою, громадське визнання та щасливе сімейне життя.

Серед факторів, які дозволяють людині досягти успіху, респонденти обрали наступні:

- Впевненість в собі — 76,1%
- Комунікабельність — 47,6%
- Працелюбність — 38%
- Професійна компетентність — 33,3%
- Освіта — 28,5%
- Вміння опинитися в потрібний час в потрібному місці — 23,8%
- Вміння ламати стереотипи — 19%
- Гнучкість та швидка адаптація до нових умов життя — 14,2%
- Сприятливе соціальне оточення — 4,7%
- Наявність зв'язків та знайомств — 4,7%.

На думку молодих науковців, більше всього заважають набуті впевненості в собі наступні фактори:

- Страх — 90%
- Негативний досвід минулого — 4,7%
- Образа на інших людей — 4,7%.

Саме в цих проблемах спробували розібратися учасники Школи молодого вченого — лідера в науці під час квітневого заняття із розвитку навичок впевненості в собі разом із улюбленим тренером Тетяною Кахіані.

Під час тренінгу було обговорена типологія невпевненої поведінки, психолог надала поради із засобів підвищення самооцінки та створення позитивної «Я-концепції». Всім запам'яталися методики «Хто Я?» американських психологів Куна та Марк Портленда та практична вправа «Елітний закритий клуб», куди приймаються лише успішні та цікаві люди. Таких серед

присутніх на занятті виявилось багато — майже всі! Адже кожен з нас — це яскрава та неповторна особистість!

Учасники отримали навички із складання позитивних афірмацій та мали змогу продуктивно працювати над собою.

Як учасники будуть застосовувати отримані знання? Вони стверджують, що будуть внутрішньо мінятися та самовдосконалюватися для власної гармонії.

Перед тим, як розпочинати проект Школа молодого вченого — лідера в науці, організатори та автори проекту провели соціологічне дослідження серед активістів Ради молодих вчених Дніпропетровської області.

Виявилось, що вченим не вистачає знань для оформлення міжнародних грантів та практики міжнародних наукових стажувань. У квітні 2011 року в рамках проекту перед слухачами Школи виступили вчені, які мали нагоду навчатися у зарубіжних університетах та систематично приймають участь у європейських міжнародних проектах.

22 квітня 2011 року заступник начальника управління науки, вищої та професійно-технічної освіти Головного управління освіти та науки, молоді, сім'ї та спорту Дніпропетровської обласної державної адміністрації Олександр Демчик ознайомив всіх присутніх із досвідом роботи у проектах програми TEMP11Я.

Кандидат економічних наук, доцент Роман Безус доповів про досвід стажування у Сполучених Штатах Америки, кандидат соціологічних наук, доцент Лариса Колісник поділилась враженнями від участі у стипендіальній програмі Лейна Кіркланда в університеті Люблін в Польщі. Кандидат соціологічних наук Аліна Солнишкіна доповіла про досвід стажування в університеті Нижньої Нормандії (місто Кан, Франція) та досвід участі у програмах Британської Ради в Україні.

Наприкінці заняття професор Власов Сергій Федорович ознайомив науковців із особливостями оформлення проектної документації для участі у конкурсі «Молоді вчені — Дніпропетровщині».

Після такого мотивуючого та позитивного заняття учасники проекту бажають прийняти участь в обласних та міжнародних проектах та грантах.

В травні 2011 року бізнес-тренер Олена Трегубенко провела дуже важливе заняття з елементами психологічного тренінгу «Як подолати стрес». Наукова та викладацька робота тісно пов'язана із стресами та емоційним вигоранням.

На травневому занятті молоді вчені вчилися ефективним методикам та технікам подолання стресових ситуацій.

Учасники ознайомилися із стресогенними стилями мислення, дискутували про основні причини стресу. Тренер професійно надала поради із вирішення проблем, використовуючи досвід російського психолога Миколи Козлова, методиками управління власними емоціями.

Всім дуже сподобалися вправи «Колесо життя», «Золота рибка» та «Що гарно та що погано в тій чи іншій ситуації».

Після такого позитивного заняття учасники розповіли в анкетах зворотнього зв'язку, що вони всіма силами будуть намагатися змінити своє мислення, будуть позитивними та спробують допомагати іншим долати стресові ситуації.

Також в травні місяці напередодні Дня науки молоді лідери в науці зустрілися із людиною-позитивом Тихоновим Олександром Павловичем, бізнес-тренером та гуру вітчизняної соціоніки. Він блискуче провів заняття на тему: «Начальник-підлеглий; як зрозуміти один одного». Метою даного заняття було зрозуміти себе і потім зрозуміти інших. На даному занятті шляхом тестування виявилось, що всі належать до різних психотипів, мають різні погляди на життя, проте, не зважаючи на це, вони можуть ефективно взаємодіяти та співробітничати.

Особливо всім запам'яталися практична вправа «Східний базар». Учасники тренінгу вчилися взаємодіяти один із одним, за допомогою нескладних психологічних тестів виявляли, хто є екстравертом чи інтровертом, раціоналом або ірраціоналом, сенсорі ком або інтуїтивом, логіком або етиком.

Учасники травневих занять стверджують, що будуть використовувати отримані знання у спілкуванні із колегами та членами родини.

На таких позитивних акордах організатори проекту розпрощалися із своїми вихованцями до самої осені. Восени молодих лідерів чекають заняття із конструювання позитивного іміджу, із управління конфліктними ситуаціями та розвитку креативності.

За влучними висловами учасників Школи молодого вченого-лідера в науці, впродовж року створена дуже згуртована та професійна команда однодумців.

Організатори сподіваються на те, що отримані знання вчені будуть використовувати для реалізації суспільно-корисних та значущих соціальних проектів для розвитку громадянського суспільства в Україні.

ТОПОНІМІЧНІ ТАВРА НА ТІЛІ УКРАЇНИ

Зараз політики і економісти люблять смакувати тему про вигідне географічне становище України, про український міст між Сходом і Заходом. Ми живемо, дійсно, на великому перехресті багатьох доріг. Про це свідчить і наша давня історія. Ще в 19 сторіччі відомий етнограф і журналіст М. Наєждин писав: «Північна околиця Чорноморського басейну... цей величезний пустельний простір від гирл Дунаю і до устя Ріону, від Балканського і до хребта Кавказького напоєний пам'яттю всіх віків... витоптаний слідами всіх народів... тут перші становища, перше європейське роздоріжжя і сарматів, і язиків, і готів, і аланів, гунівів, і болгар, і аварів, і угрів, і коман...» Назви цих народів, їхня лексика збереглися в топонімах, які лишилися на нашій землі. Найбільше лишилося нам історичних топонімів від татар, литовців та поляків. Ці топоніми часто вже й не розпізнаються, як іноземні, настільки вони прижилися в Україні. В 20 сторіччі на наших теренах була насаджена величезна група топонімів, пов'язаних з комуністичною ідеологією. Передусім намагалися всіляко увічнити різних відомих комуністів. Вулиці, набережні, парки, будинки культури, бібліотеки, театри, кінотеатри, заводи, майдани, пароплави, села, міста — все було перейменовано на комуністичний кшталт. Тільки гідроніми вціліли від цієї ідеологічної навали. А то уявляєте, замість Дніпра мали б назву Дзержинська-ріка, а замість Інгулу — Киров-ріка. І не треба думати, що автор просто відпускає кпини. В історії наших північних сусідів, які нав'язали нам цю комуністичну імплантацию, були й державні команди змінити назву річки, і змінювали. Найбільш яскравий приклад це, коли Катерина II, щоб знищити з пам'яті народу все, що було пов'язано з Омеляном Пугачовим, наказала перейменувати річку Яік, на якій зародилося відоме повстання, в річку Урал. Так назавжди зник Яік, а натомість і по сьогодні росіяни мають річку Урал.

Майже всі центральні вулиці українських міст носили назви або німецького теоретика комунізму Карла Маркса, або російського практика комунізму В. Леніна. Старі назви центральних вулиць, які склалися історично, були викинуті з офіційного вживання.

Не спитавши думку місцевих мешканців, перейменовувалися міста й села. Всі ці перейменування були про-

сякнуті зневагою до власного народу. Ми, комуністи, так хочемо і так буде. Скільки сел з назвою Кировка виникло після загибелі російського більшовика? Мабуть, і не порахувати. Цікаво, що ці назви живуть і досі. Що казати про села, коли українські міста й через 20 років після отримання незалежності носять нав'язані колись комуністичні назви: Дніпропетровськ, Дніпродзержинськ, Кировоград, Іллічівськ, Дзержинськ, Орджонікідзе, Свердловськ, Карло-Лібкнехтовськ, Комсомольськ, Торез, Красноперкопськ та інші.

Ті ж самі росіяни повернули старі назви більшості своїх міст, так Ленінград став знову Санкт-Петербургом, Куйбишев — Самарою, Калінін — Твер'ю, Горький — Нижнім Новгородом, Свердловськ — Катеринбургом, Дзержинськ — Рибінськом.

Наші колишні партнери по Союзу — казахи також провели генеральну чистку своєї топоніміки. В Казахстані згодом після отримання незалежності перейменовували назви міст, які були нав'язані росіянами. Їм повернули історичні казахські назви. Так Гур'єв став Атирау, Целіноград — Астана, Актюбінськ — Актобе, Семіпалатинськ — Семей, Кокчетав — Кокшетау, Усть-Каменогорськ — Оскемен. Навіть річку Урал казахи називають по-своєму: Жайик.

Останній приклад повернення історичних назв місту. В 1990 році німці міста Карл-Маркс-штадту проголосували за відновлення історичної назви міста. Воно знову почало називатися Хемниць.

Скидається на те, що Україна — це своєрідний топонімічний заповідник комуністичної ідеології. Ця думка підтверджується й назвами вулиць Дніпропетровська. Вслухайтесь в їхні назви: Бабушкіна, Бакінських Комісарів, Баумана, Більшовицька, Блюхера, 55 років ВЛКСМ, Валявка, Володарського, Воровського, Ворошилова, Ворошиловградська, Жданова, Жовтєвня, 40 років комсомолу, Комісара Крилова, Комісарівська, Куйбишева, Калініна, Леніна, Ленінградська, Менжинського, XIX партз'їзду, XXII партз'їзду, Постишева, Чубаря та інші. Слава богу, хоч немає вулиць Берії чи Єжова. Та все одно ми за назвами наших вулиць живемо в революційно-комуністичному місті. Мабуть, і досі комунізм виглядаємо.

В назвах дніпропетровських вулиць слабо відчувається український дух, немає багатьох вулиць, які б називалися іменами видатних діячів

України. Так в Дніпропетровську немає навіть вулиці першого президента України М.С. Грушевського. Мабуть, для дніпропетровців він як був з тавром українського буржуазного націоналіста, так і лишився підозрілою історичною фігурою. Немає вулиць Бендери, Виговського, Винниченка, Донцова, Драгоманова, Дорошенка, Коновальця, Куліша, Курбаса, Мазепа, Скоропадського, Шухевича.

Замислимося ще раз над історичною справедливістю: є вулиця Корнійчука: цей партійний драматург писав на замовлення партії п'єси і жив собі при комуністичній владі кумом королю, чи то пак генсеку. Геніальний український драматург М.Куліш був репресований і розстріляний на Соловках 3 листопада 1937 року на відзначення 20-річчя більшовицького жовтневого перевороту. Немає в Дніпропетровську вулиці на честь Миколи Куліша. Він тут і досі репресований.

Є вулиця ката українського народу Постишева. А немає вулиці послідовного борця за незалежність України С. Петлюри.

Існує в Дніпропетровську вулиця Івана Сусаніна. Сучасні російські історики вже давно довели, що ніяких подвигів цей російський селянин не здійснював, ні в який ліс він польських військових не заманював. Це звичайнісінька легенда, створена послужливими владі російськими істориками. Так що костремський селянин 17 сторіччя вже навіть на своїй Батьківщині не є звитязцем. Натомість дійсного українського героя гетьмана Виговського не увічнено в назві дніпропетровської вулиці. Ще б пак! Видатний полководець під Конотопом в 1659 році розбив кращі сили московської армії. За це за наказом російського царя був винищений майже весь чисельний рід Виговських. Мабуть, в Дніпропетровську і досі поділяють точку зору російського царату на українського героя.

Незабаром країна буде святкувати 20-річчя незалежності, Якщо подивитися на топоніміку України, за виключенням Галичини, де практично знищили всю комуністичну топоніміку, то не зовсім усвідомимо, в якому часі ми живемо.

Скажіть, українці Січеславу, в якому місті ми живемо і чи довго терпітимو ці комуністичні топонімічні тавра?

РАДА СТУДЕНТІВ ДНУ ПРОВЕЛА ЗВІТНО-ВИБОРЧУ КОНФЕРЕНЦІЮ

Одним з найважливіших заходів у житті студентського самоврядування та активних студентів Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара є проведення щорічної звітно-виборчої конференції Ради студентів. Головні завдання цього заходу — підвести підсумки роботи Ради студентів за минулий рік, обрати нового голову Ради студентів та розробити план дій на майбутнє.

Кворум дозволив затвердити звіт голови Ради студентів Олега Таїбова про роботу студентського самоврядування у 2010—2011 навчальному році. Олег не балотувався на другий строк. Він зауважив, що цей рік був досить складним, тому що майже на всіх факультетах були обрані нові голови студрад. «Склався міцний кістяк, і новому голові буде працювати легше. Безумовно, кожен сьогоднішній кандидат розуміє,

тягом місяця всі бажані студенти мали можливість балотуватися на цю посаду. За результатами таємного голосування більшістю голосів Головою студентської ради було обрано студента економічного факультету Микиту Плясова. Під час своєї промови він зазначив, що Рада студентів ДНУ ім. О. Гончара відкрита для пропозицій та співпраці з кожним студентом університету. Адже саме студентство є формуючою силою студсамоврядування, і лише студентські ініціативи сприятимуть активному розвитку Ради студентів університету. Головними напрямами роботи студрад він означив захист прав та обов'язків студентів, роботу із радами студентів гуртожитків, продовження роботи та затвердження студентських наукових товариств на факультетах, сприяння подальшому розвитку клубної системи, розвиток соціального та культурно-масового напрямів діяльності.

У бесіді з нами голова Ради студентів 2007—2009 років Олександр Долинчук підкреслив, що таких масштабів демократизму в студентському самоврядуванні, як у ДНУ немає в жодному ВНЗ регіону, рівень самоврядування тут надзвичайно високий. «Зараз на кожному факультеті та у гуртожитку є органи студентського самоврядування. Студенти мають право звернутися за допомогою з будь-якого питання. Особливо активною є робота студрад факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства, міжнародної економіки, фізики, електроніки та комп'ютерних систем, прикладної математики, економічного факультету та багатьох інших», — говорить Олександр.

Звітно-виборча конференція завершилася, і вже наступного дня Рада студентів ДНУ ім. О. Гончара розпочала роботу у звичному режимі. Якщо ти активний студент, в тебе є пропозиції, запитання, проблеми, ідеї — звертайся, Рада студентів завжди відкрита для ініціатив. Телефон: 374—98—18.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О. Гончара

26 квітня відбулася вже IX Звітно-виборча конференція за 11 років існування студентського самоврядування в університеті. На конференції були присутні близько 300 представників від усіх факультетів ДНУ. Відкрив засідання ректор Микола Вікторович Поляков, який підкреслив, що тісний, налагоджений зв'язок керівництва зі студентами допомагає оперативно вирішувати проблеми, що виникають у молоді. Розповів про сьогоднішній університет, підкреслив високий рейтинг ДНУ і попит роботодавців на випускників. «Вважаю, що студенти повинні активніше виявляти свої організаторські таланти і брати на себе відповідальність у нашому спільному домі-університеті. Ми одна велика родина, де усі повинні поважати один одного,» — звернувся до студентів Микола Вікторович.

який тягар відповідальності він бере на себе. Треба набиратися сил і терпіння й працювати. Але та позитивна енергія, яка з'являється після організації того чи іншого заходу, компенсує втому. Я дуже радий, що більше року займався саме цією діяльністю, в якій нам дуже допомогло керівництво університету й особисто ректор», — наголосив Олег.

Другим пунктом порядку денного конференції були вибори Голови Ради студентів ДНУ ім. О. Гончара на 2011—2012 рік. Згідно з Положенням про студентське самоврядування ДНУ, балотуватися на пост Голови можна у зазначений термін роботи виборчої комісії, яка розпочинає приймати заяви за місяць до проведення конференції. Кожний студент має можливість ознайомитись із Положенням і внести власні пропозиції та зауваження з цього приводу. Про-

ЕКСПОРТ ВИСОКИХ ОСВІТНІХ СТАНДАРТИВ

10 студентів з Бразилії здобуватимуть магістерський ступінь у галузі ракетно-космічної техніки у Дніпропетровському національному університеті ім. О.Гончара.

Такої домовленості досягли під час переговорів уповноважений представник Федерального університету міста Бразилія (UnB, Бразилія) професор кафедри енергетичних та екологічних досліджень Карлос Альберто Гуржель Верас і ректор ДНУ ім. О.Гончара Микола Вікторович Поляков.

В рамках міждержавної угоди, що була підписана урядами України в Бразилії, розширюється двостороння співпраця у навчальній, науковій та гуманітарній сферах. Першою угодою про наукове і академічне співробітництво між вищими навчальними закладами України і Бразилії став двосторонній договір, підписаний у 2009 році Дніпропетровським національним університетом ім. О.Гончара і Федеральним університетом міста Бразилія. Нагадаємо, з 2002 року Україна і Бразилія працюють над реалізацією спільного проекту будівництва пускового центру «Алкантара» для запуску супутників з використанням української ракетиносія «Циклон—4», а ДНУ був запрошений для організації в UnB аеро-космічного департаменту, який би став основою розвитку ракетно-космічної освіти в Бразилії.

Як зазначив ректор ДНУ, професор М.В.Поляков, в рамках реалізації міждержавних угод вже відбулося кілька зустрічей з представниками Міністерства оборони, Міністерства освіти і науки та Націо-

спіску бажаних партнерів і Дніпропетровський національний університет, як такий, що є основним постачальником висококваліфікованих кадрів для цих підприємств і ракетно-космічної галузі в цілому. У нас є досвід підготовки фахівців для більш ніж 50 країн світу, тому ми із задоволенням співпрацюватимемо із UnB. Федеральний університет міста Бразилія — гідний партнер, там навчається 40 тисяч студентів, працює більше 2 тисяч викладачів, тож ми впевнені, що наша робота принесе користь обом країнам», — наголосив Микола Вікторович.

Декан фізико-технічного факультету професор О.М. Петренко розповів, що до ДНУ прийдуть на навчання фахівці із бакалаврським ступенем інженерів машинобудування, яким університет пропонує фахову освіту в галузі проектування і виробництва ракетно-космічної техніки. Приїзду бразильських студентів до Дніпропетровського національного університету передуватиме обговорення і узгодження з викладачами UnB програми навчання і переліку фахових дисциплін.

«Партнерські відносини з Університетом міста Бразилія (UnB) ми розвиваємо вже три роки. Два роки тому делегація ДНУ ім. О. Гончара відвідала цей університет, де і були підписані договори про співпрацю. З тих пір ми підтримуємо тісні контакти і сподіваємось на по-

дальші спільні проекти», — говорить декан кафедри фізтех Олександр Миколайович пояснив, що саме зараз розпочинається реалізація спільного україно-бразильського проекту з розробки електричних ракетних двигунів для космічного застосування. Дніпропетровський національний університет вже давно працює у цій галузі, певні напрацювання має і Університет міста Бразилія. Тому фахівці впевнені, що співпраця між бразильською лабораторією ракетних двигунів і нашими лабораторіями буде продуктивною.

Сприяла зближенню спеціалістів обох країн і Третя Міжнародна конференція «Космічні технології: сучасність і майбутнє», у якій брав участь представник університету UnB — професор кафедри енергетичних та екологічних досліджень Карлос Альберто Гуржель Верас. Пан Гуржель є спеціалістом

із газифікації, електроустановок та двигунів. На питання про майбутню кооперацію між нашими університетами зі створення електричних ракетних систем високоповажний гість зазначив, що для здійснення цього Бразилії не вистачає інтелектуальних кадрів. «На даний момент ми маємо повне фінансування подібних проектів, але ми не володіємо такими значними науковими та інженерними ресурсами, які є в українській стороні. Тому, я вважаю, що головним предметом нашого співробітництва стане саме освітня діяльність, яка забезпечить підвищення кваліфікації наших спеціалістів у галузі ракетно-космічних технологій», — говорить пан К.Гуржель. — Ми маємо можливість відправляти молодих науковців для отримання магістерського і докторського ступеню в кращі університети Європи, Сполучених Штатів, Японії. Один наш студент

вже навчається на кафедрі фізтех ДНУ, також вирішене питання про фінансування навчання ще 10 студентів. Думаю, що цей напрямок буде активно розвиватися, адже у нас є багато спеціальностей, що доповнюють одна одну, і багато студентів, які прагнуть навчатися в інших країнах».

Тож намічений приїзд до Дніпропетровського національного університету ім.О.Гончара у грудні поточного року десяти бразильських студентів-магістрів на навчання — ще один конкретних крок із реалізації цих планів. Нині студенти Університету м. Бразилія вже вивчають окремі аерокосмічні дисципліни, активно готуючись до програми академічного обміну.

*Інформаційно-аналітичне
агентство ДНУ ім.О.Гончара.*

■

Зона контролю Головного державного управління охорони, використання і відтворення водних живих ресурсів та регулювання рибальства у Дніпропетровській області поширюється на внутрішні рибогосподарські водні об'єкти, включаючи Дніпродзержинське, Дніпровське та Каховське водосховища, у межах адміністративної території Дніпропетровської області. Щорічно рибоохорона своїми наказами, погодженим з Інститутом рибного господарства, визначає періоди заборони на вилов риби і раків у рибогосподарських водних об'єктах в межах області. У зв'язку із нерестом риби **з 1 квітня був оголошений період повної заборони ловлі риби.** За 2010 рік рибоохороною в області розкрито 11 тис 761 порушення законодавства, з яких 2 тис 292 — грубих порушення (браконьєрство). Держінспекторами рибоохорони затримано 22 тис 885 кг риби та 8 тис 042 одиниці заборонених знарядь лову. За матеріалами Держрибоохорони до держбюджету

• **РУБРИКА «ПЛЕСО».**

Провідник рубрики Дмитро КОРФ – держінспектор Головного державного управління охорони та відтворення водних живих ресурсів та регулювання рибальства в Дніпропетровській області.

ЗБЕРЕЖЕМО МЕШКАНЦІВ ВОДЯНОЇ НИВИ НАШОГО КРАЮ

стягнуто 752 тис 611 грн штрафів і 75 тис 561 грн збитків, заподіяних рибному господарству області. Матеріали на загальну суму збитку 165 тис 210 грн знаходяться на розгляді в судах і на виконанні у відділах державної виконавчої служби.

ДОВІДКА: В Україні встановлено терміни весняно-літньої заборони на вилов риби та інших водних живих ресурсів — з 1 квітня по 30 червня 2011 року. Так, у **Дніпропетровщині встановлені такі строки заборони:** - у Дніпровському водосховищі, а також інших водосховищах (окрім Каховського водосховища) в межах Дніпропетровської області — з 1 квітня по 9 червня 2011 року включно; - на водоймах, які експлуатуються у режимі спеціальних товарних рибних господарств (окрім Апостолівського, Нікопольського, Томаківського районів) — з 1 квітня по 9 червня 2011 року включно; - на водоймах, які експлуатуються у режимі спеціальних товарних рибних господарств у межах Апостолівсь-

кого, Нікопольського, Томаківського районів Дніпропетровської області — з 5 квітня по 13 червня 2011 року включно; - на річках і в корінних водах Дніпропетровської області (окрім Апостолівського, Нікопольського, Томаківського районів) — з 1 квітня по 20 червня 2011 року; - у додаткових системах водних об'єктів Дніпропетровської області (окрім Апостолівського, Нікопольського, Томаківського районів) — з 1 квітня по 29 червня 2011 року включно; - у Каховському водосховищі в межах Дніпропетровської області — з 10 квітня по 18 червня 2011 року включно; - на річках і корінних водних об'єктах Апостолівського, Нікопольського, Томаківського районів Дніпропетровської області — з 10 квітня по 29 травня 2011 року включно; - у додаткових системах водних об'єктів в межах Апостолівського, Нікопольського, Томаківського районів Дніпропетровської області — з 10 квітня по 8 липня 2011 року включно.

■

Один відомий класик говорив, що історію щасливого народу вивчати нецікаво. Слушне спостереження, проте... У моїй душі ця фраза відлунує пекучим болем. Адже нам, українцям, до щастя ще далеко.

В історії України є чимало кривавих ран. Найстрашніша з них — наші відносини з Росією. Те, що ці відносини ніколи не були братерськими, заперечують лише безвольні дурні та безпринципні шахраї. Хвороблива жага влади штовхала московських правителів на злочини, від наслідків яких ми страждаємо й досі. У ХХ столітті внаслідок більшовицького терору українці понесли найбільші втрати свого етносу. Найтрагічнішим для нас був Голодомор 1932—1933 років.

Тема Голодомору майже 60 років була забороненою в Україні. Нагадування про голод в СРСР прирівнювалось до злочину, що карався п'ятьма роками ГУЛАГу. Усіх, хто звинувачував владу, розстрілювали. До того ж, Москва докладала всіх зусиль, щоб перешкодити витоку інформації за межі СРСР. У наш час, коли заперечити й проігнорувати кричущі факти вже несила, московські шовіністи намагаються перекопати світ у тому, що голод був не тільки в Україні, а й в Росії та інших республіках, і там також вмирили люди. Відповіддю на ці облудні ствердження є книга Миколи Воротиленка «Голодомор в Україні мовою фактів, Або Як сучасна

офіційна московська статистика підтверджує факт Голодомору в Україні в 1933 році», котра побачила світ у серії «Бібліотека журналу Бористен» на початку цього року.

Автор книги — українець із Канади. Унікальність його документально-публіцистичної розвідки полягає

„українці склали переважну більшість населення в прикордонних до України районах Дону, Кубані та деяких районах Курської та Воронежської губерній“. Отже, стає зрозумілим, що Голодомор 1932—1933 років був спланований більшовицькою верхівкою для придушення

Статистичні дані вказують, у яких регіонах на території Росії був Голодомор. У переважній своїй більшості катування голодом проводилося Москвою тільки на українських етнічних землях, зокрема на Дону та Кубані.

За таких умов злочинними є будь-які спроби політичних шахраїв замінити поняття Голодомор в Україні на голод. Адже це зовсім різні речі. „У світі постійно недоїдають сотні мільйонів людей, але їх ніхто не мордує голодом та ніхто не забирає в них їжу. Голодомор — це насильне запровадження голоду шляхом відбирання або знищення продуктів харчування“.

Певна річ, Москва ще не скоро визнає (якщо визнає) свою провину в знищенні мільйонів українців. Окрім усього іншого, нащадки більшовицьких катів бояться фінансової відповідальності. Але ми, діти гордого, волелюбного й багатостраждального народу, не повинні заплічувати очі на правду. Ми мусимо пам'ятати, яку страшну ціну „заплатили українці за братерську дружбу з Московією“. Що буде з нами далі? Автор книги вірить, що Україна „відродиться і цього разу“. Ідучи в майбутнє, ми не маємо права допустити повторення трагедій, котрі виснажували українську націю. Розум, честь і воля — єдині ліки для народу, який прагне зцілитися від кривавих ран минулого.

КРИВАВІ РАНИ УКРАЇНИ

в тому, що вона базується на матеріалах сучасної російської статистики. На початку своєї книги М. Воротиленко подає перепис населення в Російській імперії 1897 року. Проглянувши статистичні дані по кожній губернії, я збагнула, чому правителі Москви так боялися втратити владу над українським народом: «Незважаючи навіть на кількості національний та мовний геноцид Москви проти підкорених нею народів, наприкінці ХІХ століття московська мова не була домінуючою в Україні, на Кавказі, на Дону, на Північному Кавказі, в Білорусії, на території сучасної Молдови, та в багатьох національних районах у самій Московії. Московська мова не була домінуючою і в „істинно російській Тавричеській губернії“.

Перепис населення народів СРСР 1926 року підтверджує, що

опору нашого народу. Як пише М. Воротиленко, „для Москви найбільшою небезпекою була українська нація. По-перше, вона була найчисельнішою після московитів. По-друге, в переважній своїй більшості, Москва сама по собі, а тим більше, з більшовицькою владою, українцями не сприймалася“.

Подajući в своїй книзі перепис населення СРСР 1939 року, дослідник спростовує версію про те, що Голодомор в Україні не був спланований. Навіть спираючись на підкоргану сталінську статистику, ми бачимо, що під час Голодомору в Україні загинуло близько 7 мільйонів людей. Своім дослідженням автор прагне передусім „встановити сам факт геноциду проти українців та спростувати міф Москви про те, що всі нації в Росії і по Радянському Союзу в цілому страждали однаково“.

ПОДАРУНКИ НАДИХНУЛИ МАЛЯТ НА НОВІ ТВОРЧІ ФАНТАЗІЇ

Маленькі вихованці Дніпропетровського дитячого будинку № 6 напередодні Міжнародного дня захисту дітей побували в гостях у своїх шефів — викладачів та студентів Національного гірничого університету. Там на них чекали не зовсім звичайні подарунки.

Спочатку відбулася презентація фільму про малят дитячого будинку № 6, створеного кіностудією НГУ «Юність» (автор Ірина Соболев).

Далі викладач Зінаїда Кравченко-Дубовська презентувала власну книжку «Марусина азбука». Її вона почала створювати, коли маленькій онуці Марусі виповнилося п'ять років. Тоді з нею вчили літери і до кожної склали віршики.

підготували їхні підопічні. Хлопчики й дівчатка наперебій почали декламувати вірші з презентованої книжки. Не відстала від них, власне, і героїня книжки — Маруся. Дівчинка вже ходить до школи, однак кожен бабусин віршик запам'ятала на все життя.

Голова жіночої ради НГУ Любов Блохіна розповіла присутнім, що дружба з малечою пов'язує НГУ понад 20 років. Щоразу поїздка до дитячого будинку № 6 — це певні кошти, подарунки від ректорату, проф-

виготовлений у майстернях університету. Коштував він недешево, проте гірники змогли зібрати для нього необхідні кошти.

Під час заходу у світлині НГУ імені Олеса Гончара дітям не довелося нудьгувати. Поруч знаходилися незвичні ляльки з кольорових тканин — авторські роботи співробітниць НГУ — О.Гнездилової та І.Піндич. Сподобалися їм і паперові фантазії, виконані старшим оператором ЕОМ редакцій-

ного видавничого відділу Н. Гроховською у техніці «орігамі».

Усі подарунки маленькі гості разом зі своїми вихователями ледве вмістили у машину, на якій приїхали. Діти відїжджали з величезним бажанням навчитися робити таких же ляльок, півників, котиків, коників. Вони пообіцяли восени показати своїм давнім друзям свої найцікавіші роботи.

Усі подарунки маленькі гості разом зі своїми вихователями ледве вмістили у машину, на якій приїхали. Діти відїжджали з величезним бажанням навчитися робити таких же ляльок, півників, котиків, коників. Вони пообіцяли восени показати своїм давнім друзям свої найцікавіші роботи.

Ірина СОБОЛЬ.

Фото Світлани ТКАЧЕНКО.

Так і виросла ціла книжка. А малюнки до «Марусиною азбуки» виконала доцент кафедри історії і політичної теорії Ірина Цюп'як. До речі, зовсім нещодавно їй присвоєно звання мати-героїня. Художниця з любов'ю поставилася до кожної сторінки незвичайної книжки. Тепер малюнки нової азбуки дітлахи у вільний час зможуть розфарбувати за власним смаком.

А далі вже самі гірники були приємно вражені сюрпризом, який

*Маленькій, ніжній, котра кожного ранку зустрічає своїм дзвінком
«га-ав!» і щовечора, мружачи карі очки, зізнається у безмежній любові.*

Дарина СУХОНИС

Біль. Один на двох

«І кожен раз навек прощайтесь, коли йдете лише на мить»

Від яскравого білого кольору очі починають боліти. Велика лампа над столом тихенько вібрує, ніби кіт, котрий спить біля каміну. Здається, білого кольору надто багато, і зовсім важко уявити, що там, за дверима йде життя — працює світлофор, неквапливо спускається трамвай, а хтось несе ялинку на смітник. Життя зупинилося саме тут, саме тут зараз центр мого Всесвіту, бо просто не можна втримати емоції, коли бачиш її... Вона тихенько мружить очки і не розуміє, чому так хочеться спати, чому я за-

на, мружачи карі очки. А я ховаю свої зелені, бо не знаю, як їй пояснити. Вона знову шукає мої очі, майже вимагає відповіді, але час спливає... Приходить дивний сон і мені треба виходити на дві довгі години, я маю залишити її саму, серед цього майже ейфорійно-білого кольору, у світі холодних та страшних творінь людини з заліза, котрі повинні рятувати життя. Довгі сходи, такі ж довгі, як і дві години. Мить — і я повертаюсь у життя. Там, за дверима гуркіт трамваю та жовті ялинки на смітниках. А десь

темній кімнаті, у маленькій «кімнаті» за майже іграшковими ґратами сидить мій друг — її серце випереджає очі, вона починає тихенько плакати. Мені здається, що я навіть розумію, що вона мені так прагне сказати «Де ти була? Ти залишила мене саму! Серед цих людей, мені було так страшно і боляче». Я дивлюся їй в очі, намагаюся показати, що я сильніша, не буду засмучувати, що все гаразд...але синій колір лікарняної «сорочки» мене (о, Господи! Як це безглуздо!) лякає...Сльози навертаються на

KICANOKIA@I.UA —
якщо ви хочете поговорити

раз повинна піти і чому так багато білого. Я знаю, що у цю хвилину у світі страждає багато сиріт, тисячі людей ВІЛ-інфіковані, а комусь немає за що купити ліків. Так, я все це знаю, але масштаби мого болю тепер звужені до 4 кілограмів пухнастої радості. Вона лежить і дивиться на мене своїми очима, здається, що зараз ми з нею говоримо. «Чому я тут?» питає мене во-

там, вгорі у білій-білій кімнаті мій друг — ніжний, вразливий та нескінченно відданий. Вона літає у снах, повних турбот та запитань, котрі так і залишились без відповіді. Година спливає ніби рік, а за нею, така ж довга друга. Я намагаюся перебороти зрадницький, нікчемний страх поганих думок, відганяю безглузді прикмети та факти. Мені відчиняють двері і я бачу у напів-

очі. І я не можу вже не бачити, що на сніжно-білому хутрі залишилася кров...це вже кінець, не страшно, але я не можу себе перебороти.

Нарешті, мені віддали мою крихітку. Ми вільні, ми можемо піти, аби більше ніколи не повертатися до цих темних мовчазних стін, до повітря зі смаком металу та до тихої тиші... Так, саме тут я почувла тиху тишу — таку, яка буває лише тоді, коли твоє серце намагається прислухатися, а підсвідомість силується зловити хоча б один натяк. Так буває тоді, коли ти знаходишся у полоні катастрофічного очікування...

Ми вільні. Нас зустрічає гуркіт чергового трамваю, я намагаюся закрити ці карі оченята від снігу, який невтомно притрушує усі жовті ялинки на смітниках. Вона дивиться на мене — затуманена від пережитого страху, наполовину у світі білих стін, зрадливо м'яких бинтів та холодних залізних інструментів. Пробачила, я знаю. Бо ми вже разом. Назавжди. І залишаємо позаду весь той біль. Один на двох...

МУДРІСТЬ НАРОДІВ СВІТУ: ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

АФГАНСЬКІ

- Що робиться в серці, знає тільки серце.
- Проміння любові будь-яку душу освітить.
- Кохання з кожною годиною росте.
- Кохати — кохаю, але топитися через тебе не буду.
- Очі не бачать — серце не покохає.
- Якщо наречена не гарна, яка користь із того, що її батьки вродливі?
- Погана жінка, як тісне взуття.
- Від любовних обіймів і браслет зламається.

БАСКСЬКІ

- Цілування та обнімання — вогонь для кохання.
- Дай мені сорочку без плями, я дам тобі дівчину без вади.
- З личка вродлива, а душею — червива.
- Дівчина така, яку виховали, а полотном таке, яке виткали.
- Хто бере жінку, роздивившись тільки ззаду, той цілий вік матиме досаду.
- З примусу шлюб брати — роботу й гризоту мати.
- Краще мати рану від того, хто любить, ніж поцілувати того, хто ненавидить.
- Хто тебе ненавидить, той смішить, а хто любить, той смутить.
- Одружитися з любові та шкодувати з горя можна в один і той же рік.
- Багата і вродлива — завжди норовлива.
- Нема легковажнішої пташки, ніж думка коханки.
- Хто любить няньку, той носить подарунки дитині.
- Не обіймай своєї покоївки, щоб вона не вважала себе господинею.
- Жінка бідняка завжди вертка.

БОЛГАРСЬКІ

- Віддавай дочку, поки стукають до твоїх воріт, бо сам потім кинешся стукати.
- Був молодий та зелений — горнулись дівчата до мене, а став старий — то загули мухи круг мене.
- Хлопець одружується, коли хоче, а дівчина — коли сватають.
- Молодому женитися рано, а старому — пізно.
- Якщо не віддають за мене старшої дочки, то ще благатимуть, щоб узав меншу.
- На жінку дивляться — як у хаті, а на чоловіка — що в хаті.
- У злагоді і полин — мед.
- Жіночий язик гостріший за турецьку шаблю.
- В кого лиха жінка, тому й пекла не треба.
- Чи його жінка гладила, чи його кішка дряпала.
- Не маєш чорноокої — цілуй кислооку.
- На весілля чекай, поки двічі покличуть, а на похорон сам іди.
- Туди, де ненавидять, не ходи; туди, де люблять, не вчащай.

• РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

• **ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ**
В Україні: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.mist.us

• **ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:**
В Україні: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів

• **ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ**
• **ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ**
• **УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ**
• **ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ**

1-800-288-9949 www.mist.us

MIST WESBY

Moving and more by InnovativeAudio.com

ПІДРУЧНИКИ І РОБОЧІ ЗОШИТИ З ІСТОРІЇ ВИДАВНИЦТВА «ГЕНЕЗА»

Підручники з Історії України та Всесвітньої історії видавництва «Гене́за» (автори: Мисон В., Власов В., Подаляк Н., Швидько Г., Осмоловський С., Смолий В., Реєнт О.) рекомендовані Міністерством освіти і науки України.

Робочі зошити до підручників та зошити для тематичного оцінювання з історії видавництва «Гене́за» (автори: Власов В., Малієнко Ю), схвалені до використання Міністерством освіти і науки України. Зошити призначені для контролю предметних компетенцій учнів, містять завдання для всіх етапів уроку – від сприйняття й осмислення учнями нового матеріалу до узагальнення й систематизації навчальних досягнень, а також самостійної роботи вдома.

Новий збірник тренувальних завдань для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з історії України, розроблений з внесенням змін та доповнень відповідно до чинних програм з історії України для 5-11 класів Міністерства освіти і науки України. Універсальний збірник тестових завдань стане надійним помічником у підготовці та успішному складанні тестів при вступі до вищого навчального закладу. За допомогою відомостей, що викладені у вигляді доступних коротких схем і конспектів, а також тренувальних тестових завдань до кожної опрацьованої теми, старшокласники матимуть змогу отримати комплексну ґрунтовну підготовку до здачі ЗНО з історії України.

Авторський колектив: Мокрогуз О.П., Атамась О.В., Гаврилюк Ж.М., Коніщева С.Є., Філіпенко Т.М.

Замовити літературу видавництва «Гене́за» ви можете в Центрі навчально-методичної літератури за телефоном (044) 581 54 19 або на сайті www.cml.com.ua.

geneza.ua

04212, м. Київ,
вул. Маршала Тимашенка 2-Л,
тел.: (044) 412 22 11